

Проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 10.01.2019 г. - 08.02.2019 г. Неактивна

Номер на консултация: #3953-K

Област на политика: Архив - Социална политика и заетост

Тип консултация: ---

Тип вносител: Национално

Националната стратегия за детето (НСД) 2019-2030 г. е разработена на основание чл. 1, ал. 3 от Закона за закрила на детето от работна група с мандат от Националния съвет за закрила на детето, в която участват представители на всички заинтересовани страни (държавни институции, неправителствени организации, академична общност). Съгласно Закона за закрила на детето, политиката за закрила на детето се изпълнява въз основа на приета от Народното събрание по предложение на Министерския съвет Национална стратегия за детето. Координацията по разработването на проекта на документа е осъществена от Държавната агенция за закрила на детето. В процеса на разработване на стратегическия документ са проведени

консултации в различни формати и с различни целеви групи под формата на широки обществени обсъждания – кръгли маси, тематични срещи и фокус-групи с участието на родителски организации, професионални съсловия и специалисти, ангажирани в пряка работа с деца и родители, държавните институции, законодателната, съдебната и местната власт, академичната общност, детски и младежки формирания, ученически парламенти, както и граждански, международни и други организации, работещи с деца.

Проектът на НСД 2019-2030 г. е разработен в съответствие с целите и основните принципи на Конвенцията на ООН за правата на детето, а именно: недопускане на дискриминация; най-добрите интереси на детето; право на живот, оцеляване и развитие и право на детето да бъде чуто и неговото мнение да бъде взето предвид. Визията на новия стратегически документ е: „Всяко дете в България, на всеки етап

от детството си, живее и развива своя потенциал в интегрирана здравословна, сигурна и насърчаваща развитието му среда, която гарантира неговите права и благосъстояние, при осигурена подкрепа на родителите и на професионалистите, които полагат грижа за децата“. Мисията на Стратегията е мобилизирането, финансовото обезпечаване, интегрирането и насочването на усилията на държавните институции и на гражданското общество към подобряване на средата и към повишаване на жизнените шансове на всяко дете за реализация на неговите възможности.

При разработването на проекта на НСД 2019-2030 г. е възприет подход, който има за цел да предизвика промяна в качеството на институционално взаимодействие, организирайки и насочвайки усилията на институциите спрямо отделните фази от жизнения цикъл на развитие на детето (ранна детска възраст – 0-6/7 г. и период на детство и юношество – 7-18 г., като се вземат предвид спецификите на периодите 7-13/14 г. и 14/15-18 г.). Изведени са и основните ключови реформи за подобряване на отделните секторни системи. В Стратегията са посочени целевите групи, към които ще бъдат насочени публичните политики. Отчетливо са формулирани новите изисквания към управлението на информацията, спрямо която се планират и реализират публичните политики за детето.

Планираните мерки са обособени в пет ключови области на въздействие, а именно:

1. Здраве и здравословен начин на живот;
2. Качествено образование за всички деца;
3. Семейна среда, алтернативна грижа и стандарт на живот;
4. Сигурна среда и достъп до правосъдие;
5. Отдых и свободно време/детско всекидневие.

Стратегическите цели по петте тематични области са:

1. Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура;
2. Гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование и грижи на всеки етап от жизнения цикъл и придобиване на умения и компетентности за пълноценно включване в обществото;
3. Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда;
4. Гарантиране на правото на всяко дете да живее в сигурна среда; превенция и защита от насилие и от други вредни действия, и ефективен достъп до правосъдие;

5. Осигуряване на възможности за участие на детето във вземането на решения по въпроси, които го засягат, както и достъп до игра, спорт, културни и други дейности, които подкрепят развитието му и формират граждански компетентности.

Проектът на новия стратегически документ описва и механизмите за управление, координация и финансиране, както и механизма за мониторинг и оценка на НСД 2019-2030 г.

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Стратегия.docx - вер. 1.0 | 10.01.2019](#)

[Становище на Светия Синод на Българската Православна Църква-Българска Патриаршия, получено по ел. поща \(8 февруари 2019 г.\) - вер. 1.0 | 08.02.2019](#)

[Становище на Фондация "Институт за информални иновации", плучено на 7 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

[Становище на Национален инициативен комитет за качествена и иновативна образователна система, получено на 9 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

[Становище на Национален алианс за социална отговорност, получено на 7 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

[Становище на Омбудсман на Република България, получено на 7 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

[Становище на Фондация "Тръст за социална алтернатива", получено на 8 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

[Становище на ВКБ ООН, получено на 8 февруари 2019 г. - вер. 1.0 | 14.02.2019](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Анастасия Накева (09.02.2019 00:15)

Против

3. Не ви ли се струва, че в частта за интеграционният подход родителите са поставени в ролята на противници на интересите на детето и са изключени като заинтересована страна? Казано е (при това без да се посочва, че касае само децата в риск, а следователно се отнася до всички деца, каквито са заявените амбиции от страна на стратегията): "Интегрираният подход предполага информационна свързаност между всички заинтересовани страни" (както става ясно и от казаното малко по-долу, имат се предвид институциите в социалната, здравната, образователната сфери, системата за закрила на детето, полиция, прокуратура и съдилища, а родителите остават встрани). И по-нататък: "Споделянето на обща информация за детето е отправната точка за разбирането на конкретната ситуация на детето и неговите родители, за да се планират мерки от страна на системите и на специалистите". И това е с претенции да е КЛЮЧОВА РЕФОРМА! Поставянето на родителя в ролята на потенциална заплаха за собственото му дете- ключова реформа?!

4. Защо стратегията поставя такъв акцент върху въвеждането на нов закон за детето (стр. 40)? Нима сега действащият не е достатъчно добър? Следва ли с всяка нова стратегия да ес отменя действащият закон за детето и да се пише чисто нов такъв? Какви фундаментални нововъведения се очаква да залегнат в новия закон?

5. Какво точно ще включва сексуалното образование за 7-годишните и необходимо ли е то наистина? Дали вредата от него няма да е повече от евентуалните ползи? (стр. 26)

6. Каква е гаранцията, че чрез сексуалното образование на децата (особено това извън училище) няма да бъдат налагани политиките на ЛГБТ организациите, за които се вижда, че българският родител категорично отхвърля? (стр. 26)

7. Защо се въвежда задължителна патронажна грижа за деца от 0 до 3 години? (стр. 25-26) Оправдани ли са разходите за нея и има ли необходимия човешки ресурс за реализирането на тази ключова мярка? С какво тя би била от полза на майка с 2 или повече деца, която вече се предполага да е наясно с основните дейности по отглеждане на детето? Защо мярката не е под формата на избираема възможност за

родителите?

8. Какво налага осигуряване на пълен обхват на децата със задължителни имунизации (стр. 27)? Няма научни доказателства, че неимунизирани деца са с по-лошо физическо или психическо здраве от имунизирани такива.

9. С оглед на ключова мярка закриване на ДДЛРГ (стр. 33)- достатъчен ли е броят на семействата, желаещи да предложат приемна грижа, за да бъдат обхванати всички нуждаещи се деца? Как ще бъдат "отсявани", т.е. как ще се гарантира качеството на приемните родители, като знаем, че броят им следва да нарастне в пъти, за да поеме и децата от ДДЛРГ? Как ще се гарантира, че братчета и сестрички (особено при 3 и повече деца) няма да бъдат разделяни, а ще бъдат поети от едно приемно семейство?

10. Когато има противоречие между държавна институция и родител за това, какъв е най-добрият интерес на детето (стр.11), чие мнение ще е приемно за приоритетно? В случай, че спорът бъде отнесен в съда, каква ще е съдбата на детето до решението на съдиите?

Това са само част от въпросите, за които не можах да открия задоволителен отговор.

Автор: Анастасия Накева (08.02.2019 23:59)

Против новата Национална стратегия за детето 2019-2030!

Намирам, че НСД 2019-2030 е пълна с (в най-добрия случай) неясни и потенциално опасни концепции. Не виждам нито разумна причина, нито смислен очакван резултат от редица мерки и искания на стратегията. Маркирам само някои от тях:

1. Какви са очакваните резултати от криминализирането на всяко по вид и форма "домашно насилие" (стр. 44 от стратегията)? И сега насилието на деца е забранено (Закон за защита на детето), а някои деяния (телесна повреда, престъпна липса на грижи и пр.) вече са криминализирани. Какво се цели с криминализирането на насилието така, като е дефинирано в стратегията (стр. 68-69)?! Не виждам никакви потенциални ползи, а само вреда от подобна недомислица (или може би злонамереност?).

2. Каква следва да бъде тази ефективна работеща система за превенция, наблюдение и изпълнение на забраната за домашно насилие (във всичките му форми), която стратегията иска да бъде въведена (стр. 44)? Не считате ли, че подобно вмешателство във всяко едно семейство (далеч не само там, където има доказано насилие над дете) е немислимо, арогантно и недопустимо вмешателство в личния живот?

Автор: Георги Богданов (08.02.2019 23:59)

8 причини, защо ни трябва Стратегия за детето в България!

1. Детето НЕ трябва да бъде удряно, дори и леко, защото това го прави безсилен възрастен! Детето трябва да бъде обичано!
2. Детето трябва да живее в семейството си и това се казва в Стратегията!
3. Децата и подрастващите трябва да имат достъп до здравно и сексуално образование не да се учат да бъдат гейове или лесбийки, а за това да се спрат в България абортите сред тинейджърите, които са по 2000 легални и нелегални аборта месечно!
4. Децата са индивиди и са с права, които трябва да бъдат осигурявани, както от родителите им, така и от държавата и цялото общество!
5. Децата не са собственост на държавата, нито на родителите, нито на училището или на детската градината просто те са деца и личности и ние възрастните трябва да ги подкрепяме да бъдат силни и независими личности!
6. Децата на България са не само християни, но и мюсюлмани, евреи и пр., така че религията няма място в Стратегията, защото тази държава е светска и приема всички религии за мир и разбирателство в обществото ни!
7. Децата имат нужда от традиции, които са основани на любовта, а не на шамара, подчинението и унижението! Традиционното семейство е семейството, което е готово да направи всичко за детето си без насилие и страх!
8. Децата на България имат нужда от Стратегия тук в България, а не за Швеция, Норвегия, Сенегал или където и да било! Нашите деца трябва да живеят добре тук!

Бъдете с децата на България!

Автор: Георги Богданов (08.02.2019 23:58)

8 причини, защо ни трябва Стратегия за детето в България!

1. Детето НЕ трябва да бъде удряно, дори и леко, защото това го прави безсилен и подчинен възрастен! Този който е най-горе в ерархията няма право да удря! Детето трябва да бъде обичано!
2. Детето трябва да живее в семейството си и това се казва в Стратегията!
3. Децата и подрастващите трябва да имат достъп до здравно и сексуално образование не да се учат да бъдат гейове или лесбийки, а за това да се спрат в България абортите сред тинейджърите, които са по 2000 легални и нелегални аборта месечно!
4. Децата са индивиди и са с права, които трябва да бъдат осигурявани, както от родителите им, така и от държавата и цялото общество!
5. Децата не са собственост на държавата, нито на родителите, нито на училището или на детската градината просто те са деца и личности и ние възрастните трябва да ги подкрепяме да бъдат силни и независими личности!
6. Децата на България са не само християни, но и мюсюлмани, евреи и пр., така че религията няма място в Стратегията, защото тази държава е светска и приема всички религии за мир и разбирателство в обществото ни!
7. Децата имат нужда от традиции, които са основани на любовта, а не на шамара, подчинението и унижението! Традиционното семейство е семейството, което е готово да направи всичко за детето си без насилие и страх!

8. Децата на България имат нужда от Стратегията тук в България, а не за Швеция, Норвегия, Сенегал или където и да било! Нашите деца трябва да живеят добре тук!

Бъдете с децата на България!

Автор: Димитър Иванов (08.02.2019 23:32)

Предложения за подобрене с цел постигана на обществен консенсус (2 част)

?????????? ?? ??????? ???????, dimiter.ivanov@outlook.com

5. Да бъдат променени, съобразно оригиналния израз на Барселонските цели (2002) [1], думата „**обхват**“ на „**наличност (на услуги)**“, а изразът „**обхванати от услуги**“ да бъде формулиран като „**за които са осигурени услуги**“, в следните изречения на Стратегията:

- Националната цел на България за обхвата в предучилищното образование е 90%. (стр. 9).
  - Увеличаване на дела на децата във възрастовата група 0-7 г., които са обхванати от услуги за ранно детско образование и грижа, с цел постигане на 33% обхват сред 0 – 3-годишните и 95% обхват за 4 – 7-годишните в съответствие с целите на Европейския съюз (стр. 30)
6. Да бъдат формулирани **ключови мерки**, които ще доведат до постигане на следните резултати:
- Намаляване на относителния дял на децата, живеещи в бедност, и децата в риск от бедност или социално изключване до достигане на средните стойности на държавите в ЕС (EU SILC) (стр. 33)
  - Намаляване на броя на децата, живеещи в пренаселени жилища, до достигане на средните стойности на държавите в ЕС (стр. 33)

Настоящата липса на тези формулирани мерки води до погрешни интерпретации на начина, по който ще се постигнат резултатите.

7. Да се формулират ключови мерки за постигане на оперативната цел „Подобряване на достъпа до здравни грижи на деца от етнически малцинства и отдалечени райони“. Понякога такива липсват.

8. Да се преосмисли предлаганото решение за осъществяване на **интегрирания подход въз основа на информационна свързаност** между всички заинтересовани страни като „интегриране на бази данни чрез интеграционен модул, позволяващ координиран и защитен обмен на данни за децата чрез различни нива на достъп между отделни информационни системи и подсистеми (в здравната, социалната и образователната сфера)“ (стр. 41).

Вместо чисто техническо IT-решение, да се формулира като цел **културна промяна в работещите в системите** и задължителна **съзнателна роля на родителите при предоставяне на нужната информация**.

9. Да се предвидят **меки мерки за намаляване на практиката на телесното наказание над деца от страна на техните родители**, по отношение на силните форми на телесно наказание, вместо въвеждане на законова забрана на телесното наказание.

Ценностната промяна чрез обучителни курсове и добри примери за успешно отглеждане и възпитание на деца без прилагане на телесни наказания (които безспорно са форми на насилие, независимо от претекста, под който се налагат), е по-силен гарант за успех, отколкото нормативни инструменти като твърди, забранителни мерки.

10. Да се предвиди като мярка провеждане на специална обществена дискусия, посветена на **темата „програми за здравословен начин на живот, сексуално поведение и здраве“**, с цел формулиране на **консенсусен минимум от принципи, ценности и информационен обхват** на тази програма

С уважение,

Димитър Иванов

Автор: Димитър Иванов (08.02.2019 23:30)

Предложения за подобрене с цел постигана на обществен консенсус (1 част)

Становище на Димитър Иванов

dimiter.ivanov@outlook.com

От една страна, предложената Стратегия вероятно е един от най-добрите стратегически документи, качвани на сайта за обществени обсъждания strategy.bg.

От друга страна, част от отправените критики са в една или друга степен основателни и заслужават сериозно внимание.

Шансовете за приемане на Стратегията и за постигане на нейните цели зависят от политическия и обществен консенсус към тях. Според мен, тези шансове ще се увеличат значително, ако се вземат под внимание следните

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ТЕКСТА НА СТРАТЕГИЯТА

1. Да бъде допълнено **заглавието на Стратегията** по следния начин „Стратегия за детето и семейството“.

Логично е Стратегията да включва и семейството в заглавието си, при условие, че в нея се предвижда като ключова инициатива и реформа „Приемане на нов Закон за детето и семейството“ (стр. 40 и стр. 44).

2. Да бъде допълнена **визията на Стратегията** (стр. 1 и стр. 21) с **визия за българското семейство** като органически свързано с детето и като единствената «трансмисия», с която останалите заинтересовани страни са в състояние да постигнат дългосрочните цели по отношение на всяко дете.
3. Да бъде формулирана (извън контекста на правата и задълженията по международни документи на стр. 15) **ролята на семейството (родителите) за доброто бъдеще на всяко дете** като **ключов стратегически партньор** на останалите заинтересовани страни, в рамките на **доброволно сътрудничество, основано на добронамереност, доверие и уважение**.
4. Да бъдат пояснени
  - целесъобразността на ключовата мярка „**патронажна грижа**“ на деца до 3-годишна възраст (стр. 25 и стр. 43)
  - значението и смисъла на ключовата мярка „**интегрирана грижа за психичното здраве** на подрастващите“ (стр. 25)

Разбирането на тези понятия от неспециалисти със сигурност ще допринесе за тяхното одобрително приемане.

Автор: Борис Танушев (08.02.2019 23:25)

теорията за толерантното родителство

Швеция е първата страна в света, която е въвела забрана за физическото наказание. През 1979-та. През годините обаче се проявява тенденцията за нарушаване на йерархията в семейството и се стига до момента, в който децата вземат властта, те командват какво да се случва в семейството. Те са шефовете и никой нищо не може да им каже, защото им се нарушават правата. Идеята за равенство може би работи добре в една демокрация или пазарна икономика, но приложена в семейството търпи пълен крах. Тенденцията, започнала със заклеяване на наказанието на деца, вече мутира в страх децата да бъдат възпитавани, което всъщност родителите трябва да правят. Проблемът не е в това, което се случва с тях като деца, а в това, което ще се случи с тях, когато пораснат и станат самите те възрастни. Новото поколение шведи, отгледани от родителите си по модерните толерантни теории, всъщност нямат никаква социална съпричастност, лична устойчивост и след детското глезене са изложени на голямо разочарование в живота. Родителите трябва да подготвят децата си за живота на възрастните като ги научат как да се държат добре в обществото, а не да ги отглеждат като принцове и принцеси. Още в училище започват да се появяват първите проблеми. В Швеция теорията за толерантното родителство (родителите да преговарят с децата си, а не да ги наказват) е довела до пълно нарушаване на дисциплината в училищата и спад в нивото на обучението. Шведските деца, отглеждани от толерантни родители, отказват да изпълняват

всякакви инструкции от страна на учителите. Имат прекалено висока оценка за себе си, която рядко съответства на действителността. С всяка година това се превръща във все по-голям проблем. Проявяват се тревожни психически разстройства, самонаранявания и огромен ръст в опитите за самоубийство, особено сред момичетата на възраст между 15 и 25 години... Но кой изобщо се е заблуждавал, че дете, което е пуснато да расте от малко на свобода без никакви ограничения от родителите си, изведнъж в тинейджърска възраст ще стане отговорно, само ще се научи да се съобразява с околните, ще спазва дисциплината и ще изпълнява някакви инструкции?! Това е безотговорно родителско поведение. В Швеция нещата са отишли твърде далече. Децата в Швеция решават всичко в семействата – кога да си лягат в леглата, какво да ядат, къде да отидат на почивка, дори и какво да се гледа по телевизията. Големият проблем е, че младите шведи са зле подготвени за зрелостта. Никой не обича да му се поставят граници и ограничения, но изглежда не са нещо чак толкова лошо или поне може би ще се окажат по-добрият вариант от пълната свобода да правиш каквото си искаш. /Дейвид Еберхард, шведски психиатър, баща на 6 деца и автор на книгата „Как децата завзеха властта“/

Автор: Иво Николов (08.02.2019 23:17)

Становище на Българска Православна Църква

Становище на Българска Православна Църква :

<http://www.bg-patriarshia.bg/news.php?id=282504>

Автор: Петя Димитрова (08.02.2019 21:39)

Защо съм против прилагането на телесно наказание?

?? ????? strategy.bg ? ????? ?? ?????????? ?????????? ??????? ?? ?????????? ?????????? ?? ??????? 2019-2030 „?????? ????? ?? ?????? ?????“. ??? ??????? ?????????? ?????????? ? ?????????????? ?????????????? ???-???? ?? ??????? ??????? ?????????? ? ??????? ?? ?????????????? ?? ?????? ? ?????????? ?? ?????????? ?????????????? ? ?? ??????? ?? ??????? ?? ??????? ?? ??????? ? ???????, ?? ??????? ??????? ? ?????????????? ?????????????? ?????????? ? ?????????? ?? ?? ?????????? ? ??????? ???????, ????? ? ?? ? ?????????????????, ?????????????? ??????? ?? ?????????????? ? ?????????? ?? ?????????????? ? ??????? ?????????????? ?? ??????? ?? ?????????? 20 ??????? ??????? ?? ?????? ??????.

????????? ??????? ?? ?? ?????????? ? ??? ??????: ? 1-2 ??????? ?? ??????? ?? ??????? ??????? ???????,???? ?????????? ?????????????? ?????????? ? ? ?????????? ?????????? ?? ??????????????, ? ?????????? ?????????????? ?????????? ??????? ??????? ?? ??????? ?? ?? ?????????,???? ??????? ?? ?? ?????????????????.

?? ?? ?? ??? ?????????????, ?? ????????? ?? ????????? ????????? – ? ?????? ?????? ?????? ??? ?? ?????? ??????, ?? ?????????? ??????? ?? ?? ??????? ?? ??????? ?? ?????????????????? ? ?????,???? ?????????? ?? ?? 60 ?????????????? ? ?????????????, ?????????????? ?? ?????????? ?????????? ?????????? ???????:

- ????? ? ?? ?? ?????????, ?? ?????????? ?????????? ?????? ??????,???? ? ?? ?????????????;

- ?????? ?????????? ?????? ??????, ?? ?????????????? ? ??????? ?? ?????????, ?????? ?????????? ?????????? ??????? ?? ?????????????? ??????????;

- ? ?????????? ?? ?????????? ?????????? ?? ??????? ?? ?????????? ?????? – ?????????????? ?????????????? ???????, ?????????? ??????????,??-????? ?????????? ? ?????????, ?????????????? ? ?????????? ? ?????? ?????????? ? ??-????? ???????, ?????????????????????,???? ?????????????? ??????, ?????????? ?? ?????????? ?????? ?????????? ? ?????????? ? ? ??????????, ?????????? ?????????????, ??????????.

????????? ?? – ?????????? ?? ?? ?? ?????? ??? ?????? ?? ??????? ?? ?????????? 5-????????? ?????????????? ??? ? ??-????? ?? ?? ?????? ??? ?? ?? ??????? ?? ?????? ??????

????????????? ?? ?????? ? ?????? ? ?????????????? ?? ?????????????, ? ?? ?????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?? ?????? ?? ?????? ?? ?????????????? ??????? ??,????? ?? ?????? ?????????????? ?? ?????? ??????????????. ?????? ?? ?????? ?? ?????? ??? ?????? ?? ??????. ? ??? ?????? ?? ?????????????? ? ?? ?????? ?? ?????????????? ?????????????? ?? ?????????????? – ??????? ?? ?? ?????????????? ? ?????????????? ??????? ?? ?? ?????? ?????????? ? ?? ?? ?????????? ? ?? ?????? ?? ??????????????

От името на сдружение с нестопанска цел „Родилница“ бихме искали да изразим своята загриженост относно някои от заложените в Стратегията принципи и концепции. Стратегията косвено засяга и обществените отношения, свързани с раждането, които са в центъра на дейност на сдружение „Родилница.

- 1. Относно „Дете-центрираният подход“ смятаме, че в центъра на предлаганите услуги и мерки по отношение на децата следва да е семейството, разбирано като биологичните родители на детето.** Правата на детето се упражняват от родителите и именно те следва да бъдат подкрепяни, а не детето като самостоятелна личност. Буди недоумение схемата на с. 14, в която е посочено, че детето е в центъра, а подкрепящата го непосредствено заобикаляща го среда са „семейства и други полагащи грижи“. На първо място, детето има едно единствено семейство, то не би могло да има няколко семейства. Другите лица, които полагат грижи за детето, могат да бъдат лекари, акушерки, учители, възпитатели, детегледачки – всички те не бива да бъдат поставяни в една група с родителите и семейството на детето. Понякога Стратегията дори не споменава семейството като основната фигура, подкрепяща детето. Така например, на стр. 15 се казва: „Публичните политики и съвместните усилия на държавата и на гражданското общество трябва да съпътстват детето в неговия житейски път.“ Смятаме, че прехвърлянето на грижата и отговорността за детето от родителите му върху държавата и обществото, е опасно за нацията ни.
Смятаме, че семейството трябва да бъде поставено в центъра на държавните и обществени услуги и грижи още от момента на зачеването. В периода около раждането родителите трябва да бъдат подкрепяни и предоставящите родилни услуги би следвало да уважават правото на родителите да решават въпросите, свързани с раждането на тяхното дете.
- 2. Относно понятието „Най-добрият интерес на детето“ смятаме, че въвеждането му в българското законодателство е опасно и създава възможност за произвол, злоупотреби и корупция. Кое е в интерес на детето, би трябвало да се преценява от родителите, а не от публични органи. Изключенията, като например насилие спрямо детето, отглеждане в лоши условия и т.н., в които оторизирани лица би трябвало да се намесят в защита на детето против волята на родителите, би следвало да са изрично регламентирани, изчерпателно изброени в нормативен акт и гарантирани с процедура, която не позволява упражняването на произвол и злоупотреби от страна на оторизираните лица. Във връзка с раждането бихме искали държавата да вземе мерки за недопускане на дискриминация и произвол по отношение на родилки, които упражняват законното си право на информирано съгласие относно предложените им медицински интервенции. Също така, нужни са гаранции, че правото на родилката детето ѝ да бъде постоянно с нея от момента на раждането, няма да бъде засегнато от преценка на оторизирано лице, че това не е в най-добър интерес на детето. Изобщо, формулировката „в най-добър интерес“ е твърде обща и създава предпоставка за накърняване на редица права. Затова настояваме тази формулировка да отпадне.**

Сдружение „Родилница“ 07.02.2019

ако тази стратегия бъде приета. И затова ще им плаща и кръвен данък като по време на турското робство - с децата си.

И не, аз не претендирам да съм специалист, поне не и в отглеждането на чужди деца, нямам научна степен или академична длъжност. Аз съм майката на Дани и Софи и се обявявам против Националната стратегия за детето 2019-2030г.!

Автор: Elena Atanassova (08.02.2019 15:48)

(3) Становище на УНИЦЕФ относно проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

Като изразяваме висока оценка и подкрепа, бихме искали да предложим няколко бележки относно Стратегията и съпътстващите я документи, които да улеснят нейното прилагане и да гарантират спазването на всички права на всички деца.

УНИЦЕФ препоръчва да се обърне специално внимание на важноста да се усъвършенства публичното финансиране на политиките за деца и необходимостта инвестициите за деца в националните и общински бюджети и разпределението на средства по сектори да са видими, като по този начин се улесни проследяването на качеството на мерките и резултатите за децата.

Също така, необходимо е да се предвидят действащи механизми за проследяване и оценка на това как се подобрява животът на децата и по-специално дали мерките достигат до всички деца, особено тези, които са в по-уязвима ситуация, независимо дали тя се дължи на бедност или социална изолация, стигматизация, дискриминация, липса на достъпна среда и инфраструктура, рискове в семейството, здравословно състояние или други специфични нужди. В тази връзка трябва да се предвидят и дългосрочни дейности за промяна на негативните нагласи към уязвимите групи деца и семейства с цел подобряване на тяхната интеграция и реализация.

Във връзка с планираните мерки за подкрепа на професионалистите УНИЦЕФ препоръчва да се засили сътрудничеството с академичната общност за предлагането на системно обучение по права на деца във висшите учебни заведения. Също така, като партньор по изпълнението на Стратегията освен вече посочените групи следва да бъде привлечен и бизнес-секторът.

УНИЦЕФ потвърждава готовността си да продължи да подкрепя правителството при развиването на политики, необходими за подобряване на ситуацията на децата, както и да предостави техническа помощ по време на подготовката на Пътната карта за изпълнението на Стратегията, планирането на мерки в тригодишните национални програми и механизмите за мониторинг и оценка на Стратегията.

УНИЦЕФ заявява още веднъж подкрепата си за проекта на Стратегията за детето 2019-2030 и предложените реформи като дългоочаквана стъпка към цялостно подобряване на системите, работещи с деца и семейства. В същото време призоваваме да се продължи работата по превъзможване на празнините и отстраняването на оставащите предизвикателства, свързани с пълното прилагане на международните стандарти и отправените към Република България препоръки

от Комитета на ООН по правата на детето.

Автор: Elena Atanassova (08.02.2019 15:47)

(2) Становище на УНИЦЕФ относно проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

Считаме, че този стратегически документ съдържа редица положителни и иновативни елементи, които показват воля и желание за устойчива промяна, като част от тях са:

- Предлагането на интегриран подход в работата на системите, особено необходим при междусекторните области като например ранното детско развитие и превенцията на насилието, постигане на информационна свързаност, подобряване на координацията и комплексност на мерките и услугите за деца и семейства;
- Разглеждането на благосъстоянието на детето като неразривно свързано с благосъстоянието на семейството и с подкрепата за родителите, като това е и в синхрон с разпоредбите на Конвенцията на ООН за правата на детето, свързани с първостепенната и основна роля, която родителите имат при отглеждането и развитието на детето;
- Подчертаването на необходимостта от развиване на компетентностите, свързани с отглеждането на деца, адекватна подкрепа на семействата и превенция на разделянето на децата от семействата;
- Предвиждането на цялостен подход за кадровата обезпеченост и развитието на системата за обучение, подкрепа, квалификация и постоянно повишаване на знанията и уменията на специалистите, работещи с деца;
- Изричното посочване на ключови реформи и тяхното приоритизиране за постигането на всяка една от стратегическите цели;
- Въвеждането на принципа, че действията на всички специалисти, работещи с деца, следва да бъдат насочени към използването на подходи, основани на правата на човека и на силните страни на децата, на техните семейства и на общността;
- Отчитането на значимостта на планирането и инвестирането на адекватни и целенасочени ресурси и финансовото обезпечаване на своевременна и ефективна подкрепа на детето и семейството му, както и насърчаването на промяна в начина, по който бюджетите се планират, приемат, изпълняват и проследяват с цел постигане на интегриран подход при прилагането на политиките за деца;
- Залагането на мерки с цел подобряване на събирането на данни и усъвършенстването на информационните системи във всички сектори, свързани с децата, които да позволят политиките и съответните интервенции да се основават на анализи и доказателства и да се оценява ефектът на мерките за благосъстоянието на децата;
- Предвиждането на механизми за стриктното прилагане, мониториране и последваща актуализация на Стратегията.

Автор: Elena Atanassova (08.02.2019 15:46)

(1) Становище на УНИЦЕФ относно проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

УНИЦЕФ приветства и подкрепя усилията на Държавната агенция за закрила на детето, Министерството на труда и социалната политика и останалите органи по закрила, както и на членовете на Националния съвет за закрила на детето, за подготвената дългосрочна и комплексна визия за подобряването на благосъстоянието и равните възможности на децата в България. Предложените в проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030 мерки са важна стъпка в посока осигуряване на необходимата подкрепа на семействата и гарантиране правата на всички деца.

Изключително важно е, че стратегията, базирана на серия анализи и широки консултации, предлага подходи, които адресират системни проблеми и целят да подобрят ефикасността и ефективността във всички сфери, свързани с правата на децата и тяхното благосъстояние.

Автор: Станимир Върбанов (08.02.2019 15:14)

Кои са авторите на текста?

Кои са хората, предложили Стратегията? Родители ли са?

Кои са НПО-та, които са работили върху Стратегията? Тези, чрез които Сорос продава деца на хомосексуалните двойки?

Автор: Елена Таушанова (08.02.2019 15:01)

ПРОТИВ СТРАТЕГИЯТА

НЕПРОТИВОКОНСТИТУЦИОНСТВУВАТЕЛСТВУВАЙТЕ или ако не разбирате значението на думата означава да не извършвате действия против Конституцията на РБ. В чл.47, ал.1 е указано, че отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата, което е достатъчно стратегията да бъде обявена за противоконституционна.

Единственото правилно действие от страна на работната група с мандат от Националния съвет за закрила на детето е да ОТТЕГЛИ ДОКУМЕНТА И ДА ГО ПРЕНАПИШЕ, както и да включи юристи, които да ви дават насоки. Мотивите за това ви действие са описани по долу във всички коментари, където е описано доста подробно защо са против този документ. Бъдете здрави и МИСЛЕТЕ, АМА НАИСТИНА МИСЛЕТЕ ЗА ДОБРОТО НА ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТА НА БЪЛГАРИЯ.

Автор: Станимир Върбанов (08.02.2019 14:54)

ПРОТИВ!

?? ??? ?????? ??? ? ??????????.

????? ? ????????????? ???? ? ??????????? ? ? ??????????.

Автор: Коалиция Детство 2025 (08.02.2019 14:20)

Становище на Коалиция Детство 2025 - 2

Успехът на прехода от институционална грижа към грижа в общността зависи в голяма степен и от наличието на добре функциониращи мерки и услуги в здравната, образователната, социалната и правосъдната системи, както и на интегриран, междусекторен подход, който поставя детето и семейството в центъра на националните политики. В тази връзка приветстваме амбицията на стратегията да се въведе дете-центриран и семейно-ориентиран подход във всички области на детското благосъстояние, както и да се извършат редица необходими реформи в здравната, образователната, социалната и правосъдната системи.

Считаме, че приоритетно в първия тригодишен период за изпълнение на стратегията следва да бъдат заложи мерки за намаляване на дела на децата, настанени в резидентни услуги, спрямо общия брой деца в алтернативна грижа, както и за повишаване на ефективността на системата за закрила чрез предприемане на мерки, насочени към увеличаване на компетенциите, квалификацията и осигуряване на професионалното развитие на професионалистите от системата. От основно значение е осигуряването на достъпни и висококачествени социални услуги за подкрепа на децата и семействата, с функционираща система за независим (вкл. граждански), периодичен и ресурсно обезпечен мониторинг и оценка на въздействието им. Заявяваме своята готовност да допринасяме за планирането на оперативните мерки, които ще доведат до изпълнението на заложените в стратегията цели.

Автор: Коалиция Детство 2025 (08.02.2019 14:19)

Становище на Коалиция Детство 2025 - 1

Коалиция „Детство 2025“ е обединение от 16 граждански организации и мрежи, както и индивидуални членове в експертно качество, активно работещи в изпълнение на политиката на деинституционализация чрез инвестиране на експертен, финансов, човешки и професионален ресурс в

подкрепа на реформата. Членовете на коалиция „Детство 2025“ работят активно в подкрепа на закриването на специализираните институции, превенцията на разделянето, реинтеграция и предоставянето на различни форми на алтернативна грижа, социални и консултативни услуги за деца в риск и техните семейства.

Коалиция „Детство 2025“ изразява своята пълна подкрепа към проекта на Националната стратегия за детето (2019-2030). Стратегията съдържа цели, насочени към гарантирането на правото на всяко дете да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда. Това е и една от основните цели на националната политика за деинституционализация на грижата за деца – процес, който членовете на коалицията подкрепят от самото му начало.

Подкрепяме мерките, насочени към завършване на процеса на деинституционализация и намаляване на дела на децата във формална грижа. Противно на някои изказани мнения в публичното пространство, че стратегията цели да разделя децата от техните родители, със своите действия през последните години държавата доказва, че цели точно обратното - закриване на институциите за деца в България и развиване на система за закрила на детето, базираща се на спазване на правото на всяко дете да живее в сигурна семейна среда. Оттогава значително намаля броят на децата в институции, развиха се алтернативни форми на грижа и се увеличиха услугите за подкрепа на семействата. Периодът до 2030 г. е ключов, за да се завърши успешно процесът и да намалее още повече броят на децата, които се разделят от техните семейства, и проектът на Националната стратегия за детето предполага точно това.

Автор: Иван Иванов (08.02.2019 14:16)

Революция или Емиграция?

Към какво тласкате българските бащи? Към Революция или към Емиграция?

И при двата варианта, на „държавата“ няма да ѝ се отрази добре..

Юрист съм по образование, работя, строя и гледам да помагам на нуждаещите се. Грижа се за семейството си с много обич. Бих дал живота си за жена си и за всяко от децата си.

Вие с тази стратегия ми съобщавате, че децата ми са в риск, защото са повече от две. Казвате ми, че така попадаме автоматично в групата за шпионаж и тормоз от Ваша страна. Как очаквате да реагирам?

Искате да обучавате децата ми на сексуални навици? Що за педофилски щения от страна на държавния механизъм!?

Казвате, че съм длъжен да вкарам отгова в кръвта им и да ги направя инвалиди, каквито виждам в маса трагични примери около себе си?

Казвате, че ако ги плесна по дупето когато не разбират от думи – това е омраза, а когато ми ги отнемате насила и давате на джендъри-педофили, това е любов?

Какво очаквате да направя? Да хвана оръжие или да емигрирам?

Нищо от това няма да направя.. Ще стоя докрай тук - спокоен и мирен.. защото земята ми не е Ваша собственост, Домът ми не е Ваше подаяние, а права над семейството ми нямате НИКАКВИ.

Децата ми са от Бога и Негови, и който посегне към тях, посяга към зеницата на окото Му.

Вие вече сте на този път..

Не отмъщавайте за себе си, възлюбени, а дайте място на Божия гняв. Защото е писано: Отмъщението е Мое. Аз ще въздам отплата, казва Господ.

Автор: Илка Дончева (08.02.2019 14:08)

Граждански организации и над 8000 граждани призовават за отхвърляне на Националната стратегия за дет

35 граждански организации и повече от 8000 граждани, подкрепиха за седмица петицията, призоваваме „Националната стратегия за детето 2019-2030 г.“ да бъде отхвърлена!

Споделяме своята сериозна загриженост от тоталитарния подход при изготвянето на „Националната стратегия за детето 2019-2030 г.“ и претенциите за тотална власт над личността, семейството и децата.

При все, че документът има претенциите да бъде пътна карта за следващите 11 години, прави силно впечатление властта и правата, които се дават в ръцете на държавните чиновници. Правата на родителите са грубо потъпкани.

Ние сме твърдо за защитата на българските деца, правото им да израснат в семейства и да бъдат предпазени от домашно насилие. Това обаче не бива да става за сметка на стотици хилядите загрижени за децата си български родители, които много лесно и неправомерно могат да попаднат под субективните интерпретации на подобни стратегии.

Стратегията не укрепва по никакъв начин семейната институция, нито защитава най-добрия интерес на децата. Тя противоречи на Конституцията ни и на международното право. Като уреждаща вече съществуващи правни понятия и отношения тя е напълно излишна. Ето защо ние призоваваме „Националната стратегия за детето 2019-2030 г.“ да бъде отхвърлена!

С пълния текст на Становището и подкрепилите го граждански организации и граждани може да се запознаете на линка: <https://civilactionbg.com/поискай-отхвърляне-на-националната-с/> . Допълнително Становището и списъка на подкрепилите го граждани и организации ще бъде изпратен на хартиен вариант и по имейл.

Автор: Милка Василева (08.02.2019 14:01)

Становище на БАПЗГ

1. Родителски кооперативи

Заложените ключови мерки в ранна детска възраст за развиване на условия за алтернативи на ранната детска грижа – родителски кооперативи и други предизвикват тревога, тъй като тези алтернативни грижи трябва да бъдат подчинени на обща национална разпоредба, която да гарантира сигурността и безопасността на децата. Не е ясно кой може да организира подобен кооператив, къде, при какви условия?

2. Здравните кабинети в детските градини и училищата.

В Стратегическа цел – «Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура» са заложи мерки за повишване на информираността за сексуалното здраве, превенцията на ХИВ/СПИН, рисковото сексуално поведение и ранната бременност. Необходимо е да се уточни, че промоцията и превенцията на здраве се извършва от медицинските специалисти, назначени в здравните кабинети по чл. 120. от Закона за здравето и се провежда по утвърдена програма от МЗ и МОН. Също така, от съществена важност е да се заложи изискване за присъствие на медицинско лице в училищата по време на целия учебен процес

3. Здравно-социални услуги

В стратегическата рамка не става ясно какво включват здравно-социалните услуги. Към момента няма нормативно разписани изисквания за извършването на такъв тип комбинирана услуга. Липсата на нормативен акт, поставя въпроса как здравно-

социалните дейности ще бъдат извършвани?

4. Медицински стандарти

Ключовите мерки към Стратегията за детето предвиждат „промени в държавните образователни стандарти и медицински стандарти, насочени към насърчаването на физическата активност на децата...“ Същевременно към настоящия момент няма медицински стандарт, който да регламентира грижите за децата в извънболничната помощ.

5. Понятиен апарат

Понятието „Здравни работници“ да се замени с точното изброяване на медицинските специалисти – медицински сестри, акушерки, фелдшери/лекарски асистенти, рехабилитатори.

БАПЗГ остава на разположение за допълнително обсъждане на поставените въпроси.

С УВАЖЕНИЕ,

МИЛКА ВАСИЛЕВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БАПЗГ

Автор: Милка Василева (08.02.2019 14:00)

Становище на БАПЗГ

1. Детски ясли

Наред с ключовите мерки, посочени в стратегическа цел „ Гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование и грижи на всеки етап от жизнения цикъл и придобиването на умения и компетентности за пълноценно включване в обществото“ БАПЗГ смята, че въвеждането на стандарти за качество на грижите в детските ясли трябва да се добави към Стратегическа цел – „Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура.“ Необходимо е да има диференциация между ключовите мерки според жизнения цикъл на детето.

Детските ясли са структури, чиято дейност е ясно регламентирана с чл. 118 на Закона за здравето, а именно:

(1) За подпомагане на семейството при отглеждане на деца до тригодишна възраст и за осигуряване на тяхното нормално физическо и психическо развитие се създават детски ясли и детски кухни.

(2) Детските ясли са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти осъществяват отглеждане, възпитание и обучение на деца от тримесечна до тригодишна възраст.

(3) Детските кухни са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти приготвят, съхраняват и предоставят храна за деца до тригодишна възраст.

(4) Изискванията към устройството и дейността на детските ясли и детските кухни, както и нормите за здравословно хранене на децата до тригодишна възраст се определят с наредба на министъра на здравеопазването.

Ясленото дело в нашата страна има традиции, доказало е своята значима роля при оказването на грижи и възпитание на деца до 3-годишна възраст и неговото оптимално функциониране може да се постигне с допълване на здравната грижа със съвременните изисквания за образование в ранна детска възраст.

Към горепосочената стратегическа цел и във връзка със заложеното въвеждане на стандарти за качество на грижите в детските ясли и предучилищното образование считаме, че е необходимо да се добави следният текст: *“поддържане и повишаване на квалификацията на специалистите по здравни грижи чрез включване в системата на продължаващото медицинско обучение, издигане на престижа и социалния им статус.”*

Автор: Милка Василева (08.02.2019 13:59)

Становище на БАПЗГ

Изх. № 32/08.02.2019 г.

СТАНОВИЩЕ НА БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ (БАПЗГ)

ОТНОСНО НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО 2019-2030 г.

Специалистите по здравни грижи имат важна и съществена роля в грижата за децата преди тяхното раждане, в етапа на ранно детско развитие и юношеството - подготовката на жената за бременността и майчинството (отразено в концептуалната рамка на Стратегията), наблюдение на нормалната бременност, грижата за новороденото, за детето в детската градина и училището, в рамките на извънболничната помощ като специалисти, работещи в кабинети на

общопрактикуващите лекари (ОПЛ).

Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ) не беше поканена да участва в работните групи, създали стратегията, но подкрепя документа на този етап, като настоява преди приемането му да бъде изработен план за действие, в който да бъдат ясно разписани времевите рамки за изпълнение на стратегическите цели. В плана за действие трябва да бъдат изяснени и взаимовръзките между институциите, отговорни за отглеждането и възпитанието на децата. В противен случай документът ще остане само като добро пожелание.

БАПЗГ дава следните предложения за промени и допълнения:

1. Патронажни грижи.

Концепцията на патронажните грижи включва създаването на механизъм за достигане до семействата, особено тези в най-неравностойно положение с подкрепа, напътствия и информация за здравето, храненето, безопасността на детето и пълноценната родителска грижа. Чрез патронажните грижи се цели осигуряване на ефективна стратегия за ранно откриване на децата, които имат допълнителни потребности или са в риск от затруднения в развитието, както и за улесяване на достъпа до здравно-социални услуги.

В концептуалната рамка на Национална стратегия за детето е подчертано значението на ранното детско развитие „Първият период (0-6/7 г.) е периодът, включващ бременността и ранното детство, като се отчитат увеличаващите се доказателства, че бременността и ранното детско развитие са изключително важни за цялостното развитие на индивида, с влияние върху всички следващи етапи от развитието. В този период са налице много специфични предизвикателства и са необходими конкретни мерки за подкрепа на децата и семействата, както и мерки, насочени към бременността на жената.“

Има немалко проекти, реализирани в страната от различни неправителствени организации с доказана ефективност за грижи за бременни жени и деца от нула до три години. Това по същество са патронажните грижи, които в Проекта за стратегия са регламентирани в т. 3 на Стратегическа цел – «Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура, Ранна детска възраст (0-6/7 г.)» без да имат ясна дефиниция и без да е ясно кой ги предоставя, кой контролира тяхното изпълнение, как патронажните грижи са обвързани с другите медицински и немедицински специалисти от институциите, отговорни за децата.

СТАНОВИЩЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ В КАМПАНИЯ „ДА БЪДЕШ БАЩА“ ПО ПРОЕКТ НА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО /2/

Подкрепяме виждането, че е необходимо да се мисли и работи за създаване и разширяване на общодостъпни /универсални/ социални услуги за подкрепа на децата и семействата, и подкрепа за развитие на родителските умения (междусекторни услуги, които обединяват комплекс от интегрирани социални, здравни, образователни услуги и мерки за превенция и подкрепа на малки деца и семейства, позитивно родителство за обхващане на общността насочена към цялото семейство), както и достъп на всеки родител до надеждна информация и до подходящи форми на подкрепа за родителството за развиване на родителски умения.

Убедени сме в необходимостта от подкрепа за позитивно родителство – отглеждане на децата в семейството в атмосфера и отношения между родителите и децата, които се основават на взаимно зачитане и възможности за развитието на пълния потенциал на всяко дете и на способността разногласия и различни интереси да се решават по ненасилствен път. Ние знаем, че участието на бащите и мъжете в живота на децата влияе благоприятно за предотвратяване на насилието над деца.

От основно значение е осигуряването на общодостъпни и висококачествени образователни и социални услуги за подкрепа на децата и семействата, с функционираща система за мониторинг и оценка на въздействието им.

Заявяваме нашата готовност да участваме, съдействаме и допринасяме за планирането на оперативните мерки за практическото приложение на заложените в стратегията национални цели.

Партньори в кампанията:

[Асоциация Родители](#)

[Фондация " Български център за джендър изследвания"/ БЦДИ/](#)

[Институт по социални дейности и практики](#)

[Национална мрежа за децата](#)

[ДОИТ](#)

[Фондация „Асоциация Анимус“](#)

[Фондация „Лале“](#)

[Фондация „Приложни изследвания и комуникации“](#)

Това становище е прието от партньорите на 7 февруари 2019 в София.

Автор: Фондация Лале (08.02.2019 13:54)

СТАНОВИЩЕ НА ПАРТНЬОРИТЕ В КАМПАНИЯ „ДА БЪДЕШ БАЩА“ ПО ПРОЕКТ НА НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО /1/

„Да бъдеш Баща“ е национална кампания, която има за цел да привлече вниманието на обществото върху значимостта на ролята на бащата /и другите значими за детето мъже от семейния кръг/ за пълноценното му развитие. Съществуват изследвания и научни доказателства за това, че ангажираното и откликващо на нуждите на детето бащинство и мъжкото включване правят по-добър не само живота на децата и жените, но и на самите мъже. Положителното включване на мъжете влияе благоприятно и върху предотвратяването на насилието над деца.

Кампанията „Да бъдеш Баща“ се реализира в България от партньорство на осем организации учредители, които активно работят за популяризиране на ролята на значимите мъже в живота на децата. Основните принципи на кампанията са:

- Насърчаване на отговорното родителство, като под „отговорно родителство“ се разбира подход за възпитаване на детето, основан на взаимно уважение между членовете на семейството, създаване на възможности за развитие на пълния потенциал на децата чрез развиване на силните им страни; умения да се постига съгласие за съчетаване на различните интереси в семейството по ненасилствен и конструктивен начин
- В центъра на проекта са правата на детето
- Всички деца имат право на живот без насилие в каквато и да е форма
- Детското участие е ключово за успешното и устойчиво реализиране на дейности, свързани с децата
- Недопустима е какъвто и да е вид дискриминация срещу деца
- Партньорството между семейството и институциите, ангажирани с отглеждането, възпитанието и образованието на децата, е от решаващо значение за успешното развитие на детето

Ние споделяме философията и подкрепяме концепцията и мерките, насочени към подкрепа и равнопоставено участие на двамата родители в грижите за децата, които са заложили в стратегията. Тя разглежда благосъстоянието на детето като неразривно свързано с благосъстоянието на семейството и с подкрепа за родителите, интегрирана през всички секторни политики, когато и където е необходима.

Убедени сме, че е изключително важно при разработването, обсъждането и приемането на политики и нормативни документи на всички нива в сферите на образование, социална сфера и здравеопазване да се отчита важността на равнопоставеното участие на двамата родители за развиването на пълния потенциал на всяко дете и във връзка с намаляване на насилието в живота на децата в България. Там, където има данни, че участието на бащата и майката в живота на детето все още не е равнопоставено, е редно да се предвидят съответни нормативни и политически мерки и да се планират интервенции, когато това е в най-добрия интерес на детето.

По конкретно в сфера на грижите за деца и образованието е важно да се мисли за въвеждане на стандарти / критерии за създаване и приемане на политики на детски ясли, детски градини и училища, гарантиращи равнопоставеното участие на двамата родители във всички аспекти на живота на детето в тези учебни заведения.

Автор: Полина Георгиева (08.02.2019 11:33)

ПРОТИВ Стратегия 2019-2030!

Не мога да повярвам колко организации, организацийки, сдружения и НПО-та са се качили на гърба на българските семейства и като пиявици смучат кръв от нас българските родители! Да вие имате нужда да слагате клин между родители и деца, защото от това живеете и така се издържате! Тежко ни на нас родителите с такава грижа като вашата! Престанете да си казвате браво на тази недомислица, която вие сами сте писали, защото освен вас писачите, друг не казва Браво! Тук става дума за живи хора и човешки съдби, ние не сме статистика във вашите документи! Ние сме хора! Някой от това министерство ще ни чуе ли? Ние сме БЪЛГАРСКИТЕ РОДИТЕЛИ, тези които раждат и отглеждат деца! Живи родители, не сдружения, които се изказват от наше име! Тази Стратегия е антиконституционна и нарушава правата на родителите и децата, предвижда неоправдани репресии за родителите и създава опасност децата да бъдат изведени от семейството им! Тази стратегия трябва да отиде в небитието! Тя показва срамно и позорно отношение към семейството! Предлагам на министерството всички тези НПО-та, сдружения и организации да им родят, отгледат и възпитат децата, които ще са следващото поколение на България! Сигурно ще са от хартия и с печат на челото!

Автор: Фондация Лале (08.02.2019 10:23)

Позиция на Фондация Лале по проект за Национална стратегия за детето 2019 - 2030

Фондация Лале работи за подобряване качеството на живот и възможностите за развитие на хората в България. Екипът на фондацията работи целенасочено в подкрепа на процеса на социална трансформация и развитието на социални и интегрирани услуги повече от 20 години. Фондацията е инвестирала над 18 милиона лева в близо 1000 проекта в цялата страна, като повечето са пряко насочени към създаване на различни форми на подкрепа за деца и семейства в общността - дневни центрове за деца с увреждания, програми за семейства, мобилна работа, схеми за подкрепа и достъп до образование, подкрепа за деца на улицата и от маргинализирани общности; кризисни центрове за жертви на насилие, клубове и училища родители, както и други форми на подкрепа за развитие на родителски капацитет.

Ние приветстваме разработване на този стратегически и дългосрочен документ за детето. В бързо променящия се съвременен свят такъв документ е изключително важен за навременно осигуряване на адекватна политика на държавата по отношение на ценния ресурс - децата. Намираме за изключително важно

разработването на заложената в документа интегрирана между-секторна стратегия чрез консултации с много и различни заинтересовани страни.

Като се основаваме на дългогодишния практически опит на екипа на фондацията в близко сътрудничество със стотици организации в страната и периодично обсъждане и анализиране на трудности и проблеми, предизвикателства и успешни практики, категорично подкрепяме залегналите в документа идеи за:

- Достъп до качествени програми за ранно детско развитие за всички деца от раждането до 6 години, независимо от местоживеене, материален и образователен статут на семейството, и др.;
- Различни форми за включване и подкрепа за родители, за да могат те да изпълняват успешно и без сериозни затруднения важната си роля на родители – универсални интегрирани програми за родители и семейства с деца, включително за ранно детско развитие с участие на родителите и семейството;
- Интегриране на равнопоставеното участие на двамата родители във всички сфери от живота на децата – здравеопазване, образование, социална и други, като се отчита сериозният ресурс, който представляват бащите и други значими за развитието на детето мъже от семейния кръг;
- Ранно идентифициране на рискове и превенция на различни затруднения на децата или техните семейства, които се отразяват негативно върху развитието на децата;
- Превенция на разделянето /извеждането/ на деца от семействата им;
- Системна работа с родители, деца и специалисти, които работят с деца и семейства, за преодоляване на всички форми на насилие към деца в семейството, детски ясли и градини, училище, услуги, обществени места;
- Ранна интервенция за всички деца с увреждания, хронични заболявания и забавяне в развитието с цел най-добри възможности за развитие и превенция на риск от институционализиране;
- Достъп до качествени социални услуги за подкрепа за деца и семейства, в интегрирана система с независимо наблюдение и оценка на въздействието.

Изразяваме готовност да сътрудничим и съдействаме в рамките на възможностите си за реализирането на тази важна за цялото общество стратегия.

Автор: Мая Цанева (08.02.2019 09:56)

Кой ще координира и контролира дейностите по обезопасяването и поддържането на площадките за игра?

В стратегията не е засегната подробно темата за обезопасяването на детските площадки и обществените пространства за игра на децата. Всъщност липсва въобще споменаването на развитието на средата за игра чрез площадки и пространства с висока игрова стойност, както и мерки по поддържането на тези места.

Проектирането, изграждането и поддържането на площадките за игра е оставено в ръцете на общините, които рядко се справят достатъчно добре с тази задача и нямат капацитет да развият иновативна среда, която да отговаря на нуждите и нагласите на различни групи деца.

От нашия опит знаем, че Комисията за защита на потребителите, както и Държавната агенция за защита на децата нямат активна роля в контрола на състоянието и обезопасяването на местата за игра. Срокът на прилагане на мерките по Наредба 1 от 2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра се удължава на всеки три години, без да се актуализира с предложения на експерти и граждански организации, и без да постига заложените цели.

Предложението ни е да се определи една национална институция, която да бъде отговорна за изграждането, поддържането и обезопасяването на площадките и обществените пространства за игра на децата. Също така да се създаде национална база данни, в която да бъде достъпна информацията за тях.

Ние от Сдружение „Безопасни детски площадки“ сме готови да съдействаме с експертиза и с проучване на нуждите и нагласите на родители и деца по отношение на играта.

Автор: Мая Цанева (08.02.2019 09:55)

Тъй като тези и други ползи от играта не се ограничават до 7-годишната възраст на децата, тя трябва да присъства в живота им поне до навършване на пълнолетие. Насърчаването на играта при децата в училищна възраст е важно, защото тя е част от емоционалното, рационално и физическо израстване на индивида, и подпомага ученето и усвояването на умения.

Установена е трайна тенденция за затлъстяване при децата. Спортните дейности не са достатъчни за преодоляването на този проблем. Препоръчва се децата да имат най-малко 60 минути умерена до енергична физическа активност всеки ден. В училищна възраст това е много трудно постижимо. Настоящата програма

предвижда по 3 учебни часа физическо възпитание седмично и осигурява 1/4 от тази нужда. Затова **трябва да се осигури повече време за свободна игра в и извън училищата.**

Автор: Мая Цанева (08.02.2019 09:54)

Становище на Сдружение „Безопасни детски площадки“ -2

Затова, според нас, липсата на мерки за стимулиране на играта във възрастовата група 7-18 години, е притеснителна. Тъй като тя е присъща на всички деца, е важно да се насърчава за всяка възраст до пълнолетие.

Тук ще споменем някои основни ползи от играта:

- Играта позволява на децата да развиват своето въображение, сръчност и физическа, когнитивна и емоционална сила.
- Играта е важна за здравословното развитие на мозъка.
- Чрез играта децата се ангажират и взаимодействат със света около тях.
- Играта позволява на децата да създават и изследват свят, който могат да овладеят, да преодолеят страховете си.
- Играта развива увереност и гъвкавост у децата, които ще им се наложи да използват, за да посрещат бъдещи предизвикателства.
- Неструктурираната игра позволява на децата да се научат как да работят в групи, да споделят, да преговарят, да решават конфликти и да се учат на самозащита.
- Играта помага на децата да растат активни и здрави.

Автор: Мая Цанева (08.02.2019 09:53)

Становище на Сдружение „Безопасни детски площадки“

Защо играта е застъпена само във възрастовата група до 7 години?

В проекта за НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО 2019-2030 г. с подзаглавие „Всички права за всички деца“ играта е застъпена само във възрастовата група до 7 години. Според българската Конституция за "дете" се приема всяко лице до 18 години. Според чл. 31 на Конвенцията за правата на детето „държавите-

страни признават правото на детето на отдих и почивка, на участие в игри и дейности за отмора, подходящи за възрастта му, и на свободно участие в културния живот и изкуствата“.

Автор: Ивета Янтрова (08.02.2019 09:52)

Ние не сме глупави!

Недопустимо е по този начин да се намесват в човешките животи. Както Истанбулската конвенция, тази стратегия е в разрез с Конституцията на Република България. Разбирам, че се цели само усвояването на някакви средства, но няма да е за сметка на нашите деца. Няма да успеете да ги покварите с плановете, които прокрадвате във всеки удобен момент, я с конвенции, я с нещо друго. Ние не сме глупави!

Автор: Румен Кожухаров (08.02.2019 08:31)

Против!

Доводи са приведени от коментаторите преди мен, в изобилие!

Автор: Petar Nikolov (08.02.2019 04:48)

Изключително опасен документ

Подкрепям становището на Светия Синод на БПЦ. Твърдо съм против документа в този му вид, защото противоречи на чл. 47 ал. 1 от Конституцията на Република България и на всякакъв здрав разум и християнска съвест. Следвайки традиционните православни ценности на РБ трябва решително да отхвърлим този и всеки подобен документ, подготвен с цел изземване права от родители и даващи на нискообразовани държавни и общински служители права да решават какво значи добро възпитание на децата ни.

Автор: Иво Николов (08.02.2019 03:02)

Целта е отнемането на децата от родителите им

12 български семейства са станали жертва на норвежката социална служба, която е отнела децата им, съобщава "Канал 3". Според наложената скандинавска система след раждането на детето основната отговорност за неговото отглеждане се поема от държавата.

Много българи емигрират в Норвегия в търсене на по-добър живот, но всичко се променя след раждането на децата. Тогава голяма част от семействата стават жертва на социалната служба в северната страна, носеща името "Барневарн". Сигнали към институцията се подават за тормоз, насилие, а понякога дори за различен възглед за възпитанието на децата.

"Стига се до безумия, като това едно дете да има кариес в зъба. Автоматично се приема, че животът на детето е поставен под риск и се предприема мярка по закрила", обяснява пред медията Николай Николов от Асоциация на бащите в България.

Оказва се, че този тип социална система се разпространява и в други европейски страни.

Много вече установени в скандинавската страна семейства са принудени да се върнат обратно в България от страх, че може да изгубят децата си. Подкрепа за тези семейства оказва Асоциацията на бащите в България, която през годините се е сблъсквала с много и най-различни истории.

"Има някои драстични случаи. Един баща разказа как са накарали в норвежка детска градина неговото момченце да се преоблича като момиче, за да осъзнае сам пола си", посочва Динка Иванова от Асоциацията на бащите в България.

Не само българи са на мушката на социалната система в Норвегия – около 1000 деца от руски и 600 деца от полски семейства вече са отнети от семействата си от "Барневарн".

Автор: Иво Николов (08.02.2019 02:56)

Целта е отнемането на децата от родителите им

Целта на тази стратегия е отнемането на децата от родителите им, както в Норвегия:

<http://epicenter.bg/article/12-balgarski-semeystva-s-otneti-detsa-ot-norvezhkata-sotsialna-sluzhba/174434/2/0>

Автор: Димитър Петков (08.02.2019 01:56)

Стратегията не защитава правата, и на родителите, и на децата и противоречи на ЕКПЧ и Конституцията

Стратегията има претенцията , че ще допринесе за „превенция на рисковете, за осигуряване на своевременна и ефективна подкрепа на детето и за развитие на неговите компетентности, както и компетентностите на неговите родители и ангажираните професионалисти.“ Освен това се посочва, че „мисията и е мобилизирането, финансовото обезпечаване, интегрирането и насочването на

усилията на държавните институции и на гражданското общество към подобряване на средата и към повишаване на жизнените шансове на всяко дете за реализация на неговите възможности“. Декларира се, че тя е „съобразена с Конституцията на Република България, законите и подзаконовите нормативни актове, европейски и национални стратегически документи“. Но това не отговаря на действителността. Вярно е че Стратегията дори цитира основните принципи дадени от Конвенцията на ООН за правата на детето: „Правото и отговорността на родителите да отгледат собствените си деца е признато от Конвенцията на ООН за правата на детето, където е изрично регламентирано задължението на държавите да оказват помощ на родителите, на законните настойници и на разширените семейства при осъществяване на тяхната отговорност за отглеждане на децата (чл. 18, параграф 2 и 3), включително за подпомагане на родителите при осигуряване на условията за живот, необходими за развитието на детето (чл. 27, параграф 2) и гарантирането на необходимата закрила и грижи, която децата трябва да получават (чл. 3, параграф 2).“ Но всъщност на много места заложените цели и мерки директно противоречат на този текст. Точно под текста се дава пирамидата на компетентностите и във нея детето се поставя на върха, като най-компетентно за своето възпитание, като по този начин „правото и отговорността на родителите“ се изместват на заден план. По надолу се казва, „Съществуващите информационни източници и набираната по различен начин и повод информация в различни публични институции, имащи отношение към развитието на детето и към гарантирането на неговите права, трябва да бъдат поставени в основата на разработваните и реализираните публични политики.“ Всъщност родителите имат най-много информация за децата си, тъй като в общия случай те ги обичат безкрайно и ги наблюдават и познават по-добре от всеки друг, но те едва ли имат възможност да въвеждат тези наблюдения в компютърна система и тук отново Стратегията ги поставя в неблагоприятно положение. По същия начин на много места в Стратегията правата на родителите се нарушават и те се приравняват с обществени организации и държавни институции въпреки, че Конвенцията на ООН за правата на детето, ЕКПЧ и Конституцията на Република България постановяват „правото и отговорността на родителите“ да отглеждат, възпитават и образоват децата си. Но нека видим дали Стратегията защитава и самите деца. По-горе прочетохме, че тя има мисия за „повишаване на жизнените шансове на всяко дете за реализация на неговите възможности“, но когато разглеждаме рисковете за децата в периода 0-6/7 години никъде не е споменат риска детето да бъде убито при аборт по желание на майката. Знаем, че няма по-нехуманна интервенция от аборта, той всъщност е едно жестоко убийство на нормално развиващо се човешко същество. Знаем и че няма по-опасна интервенция за една жена от аборта и че той води до стрес, увреждане на детеродната способност, възпаления, дефицити и депресии и т. н. у майката. За съжаление България е на едно от челните места по аборти в ЕС, но Стратегията не споменава нищо за този риск за живота на детето и на майката през този период и явно съставителите са водени от девиза на Сталин – „Няма човек, няма проблем“. Видно е, че Стратегията за децата не защитава едно основно тяхно право - правото на живот. По нататък, когато разглежда цялостна картина на развитие на ключовите компетентности на детето, които са девет на брой, Стратегията не споменава нищо за моралното възпитание на детето и за неговото усъвършенстване, като една морално и нравствено развита личност. Набляга се на уменията, знанията,

компетентностите, но и крималните престъпници имат умения и способности, но поради морална деградация не ги използват в нечия полза, а напротив вредят и на обществото и на себе си, като провалят своя и чуждия живот. Така Стратегията допуска и морална деградация на децата, тъй като пропуска основен елемент от образованието и възпитанието им. Всичко казано по-горе е достатъчно (а могат да се намерят още много основания), за да се направи извода, че Националната стратегия за детето 2019-2030 г. е вътрешно противоречива, не защитава, а нарушава правата , както на родителите, така и на децата и противоречи на основополагащи правни документи, като Конвенцията на ООН за правата на детето, ЕКПЧ и Конституцията на Република България и не би трябвало да се приеме.

Автор: Ивайло Тинчев (08.02.2019 01:45)

Становище на Сдружение „Избор за живот“

Тъй като становището ни е по-дълго от това, което предложената бланка може да приеме, изпращаме само линк към нашия сайт, където можете да го прочетете:

<https://www.pro-life.bg/bg/2019/02/становище-избор-за-живот-стратегия/>

Моля, свържете се с нас, ако имате въпроси!

Автор: Орлин Райков (08.02.2019 01:01)

ПРОТИВ! Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни. - 5

Упадъкът в обществото ни до голяма степен се дължи на ширешите се атеизъм, преподаване на лъжата за еволюция в училищата, в която основни идеи са човекът/животно, които се бори за оцеляване; самозародилият се живот се осмисля от удоволствието и всеки сам за себе си решава кое е правилно. Всичко е относително. Моралът и вярата, страхът от Светия Творец са осмивани повсеместно "стереотипи". Семейството и в частност, християнското, е последният рубеж на доброто, които вие се опитвате да стъпчете със Стратегията.

Тази стратегия, при все някои смислени фрагменти, е едно многословно перфидно словоблудство, което недвусмислено ни обявява война. Затова ние, моето семейство и аз, ще ви считаме за свои врагове, ако незабавно не оттеглите тази стратегия.

И не, няма да се самовзривяваме.

Работим честно и усърдно (да има и за "държавните служители"), обичаме сърцато и се молим за вас и душите ви, защото идва Денят Господен.

Моля ви, не бъдете част от мафиотската Система. Покайте се и търсете Господа. Той идва скоро, за да съди и накаже злината. Обърнете се към Христос. Божият Син, който е щедър да прощава.

С уважение и надежда,

Орлин Райков

Автор: Орлин Райков (08.02.2019 01:00)

ПРОТИВ! Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни. - 4

Вашата стратегия ще доведе до съвсем действителна, не само вероятна вреда върху здравето, живота, развитието и достойнството на децата ни и всички българи.

Тя трябва да бъде незабавно оттеглена, а вие да се оттеглите от обсъждането на подобни въпроси и да насочите вниманието и усилията си към създаване и грижа за собствено семейство.

Не забравяйте, че ако я приемете "демократично" - тя ще се превърне в поредния исторически акт на законно беззаконие.

Хитлер е дошъл на власт законно и демократично.

"Народният Съд" 44-45 не е народен нито справедлив съд, а кървава разправа.

Живковата "народна власт" не е никак народна, а тясно-партийна и номенклатурна.

"Законът за защита на държавата" не защитава гражданите,

"Държавна Сигурност" означава сигурен тормоз, лагери и смърт за гражданите, които не съдействат.

Вашата стратегия "всички права за всички деца", "в центъра е детето" не е в полза нито на семействата, нито на децата, нито в крайна сметка на България.

Както казва "Дойче веле": "В България всичко е "по закон". И грабежът, и измамите."

Ще добавя - и държавно/институционалното насилие над детето е в "най-добрият му интерес". Вижте само "добрата практика" на държавната грижа в домовете за сираци, насилието в училищата, градините, разрухата в здравеопазването, пропадналата пенсионна система, насилието над пенсионери особено по селата, липсата на наказание за явни престъпления - от лагерите Белене, Ловеч и Скравена няма нито един осъден! Къде са братя Галеви и т.н и т.н. В тази обстановка да се дадат пълни права на държавния чиновник над семейството, последната инстанция, която някак убогва на Системата?

Автор: Орлин Райков (08.02.2019 00:58)

ПРОТИВ! Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни. - 3

Всяка форма на организация, която се опита да командва над семейството, претендира за БОЖЕСТВЕН авторитет. Вие, дами и господа, претендирате за мястото на Твореца.

Да не забравяме, че слабостите на всеки родител ги има и всеки чиновник и служител.

Обаче, Господ ще държи отговорни родителите за децата им, а не служителите.

Служителите не могат/не бива да се месят в семейството.

(тук не говоря за полицейска и съдебна намеса след доказано извършено престъпление. Презупцията е за невинност, винаги. Това също е Библейска идея.

"Превенцията", за която говори Стратегията, за съдене на мотиви и намерения и евентуални последици, е зла атеистична идея. "Превенция" е свободата да се говори Истината.)

Умолявам ви да слезете възможно най-бързо от това място на божествени съдници на родителите, защото Той скоро ще дойде, за да накаже всички бунтовници и свои врагове.

Бунтът ви ще бъде възмезден. Видов Ден идва.

В християнските си разбирания за живота, ценностите и семейството стоим редом до дядо Вазов, Левски, отец Паисий, светите братя Кирил и Методий, цар Борис I, цар Симеон, Петко Славейков и редица други бележити българи.

Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни.

Като такива ви заявявам:

Вашата стратегия въвежда в България вредната за децата и семействата практика на социалните служби от Норвегия - Барневарн.

https://www.webcafe.bg/webcafe/obshtestvo/id_1143327610_Norvejkite_sotsialni_slujbi_-_koshmarat_na_roditeite

Автор: Орлин Райков (08.02.2019 00:56)

ПРОТИВ! Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни. - 2

Основен проблем, обаче, който Стратегията има, е философски.

От него произтичат всички останали.

За отправна точка - според цитираните ООН, Конвенцията за детето, вътрешните закони, вкл конституцията - се ползват същите, но изборително, за да обслужват философия, която противоречи на други текстове. Детайли, по-добре правно обосновани, ето оттук:

<http://svobodazavseki.com/blog/item/327-stanovishte-sv-strategia-20>

За философията.

(Ще се спра на нея, защото ми се струва други фактологични и правни критики вече има доста.)

НЕО-МАРКСИЗМЪТ ви не може да бъде скрит. Утопията, която се опитвате да изградите в свят без семейство, е точно както в Манифеста воинстващият атеист Маркс мечтае (<http://glasove.com/categories/kultura-i-obshtestvo/news/stozherite-na-neverieto>).

Важно! Да не споменете и дума за аборта или убийството на милиони деца в България, ежедневна реалност, изразена в цифри от 1985 насам са най-малко 6 милиона! (<https://www.abort.bg>).

Твърдите, че сте загрижени за живота на децата и ненасилието срещу тях, а да пропуснете това, е нечувано оцапано в кръв лицемерие!

Искам ясно да ви заявя, госпожи и господа държавни служители, НПО активисти и други "заинтересовани" нео-марксиста:

(Дали това го казва конституцията на РБ, ЕКПЧ, Конвенцията на ООН..., макар и добре да го кажат, няма наистина значение)

ИСТИНАТА е, че не държавата, социалното министерство или агенцията за закрила на детето, нито вие, госпожи и господа, сте създали семейството като институция, нито сте създали моето семейство и децата ми! Това е основополагащо.

Не сте съгласни? Моля, помислете отново.

Господ, Творецът и Създател на живота е създал човека мъж и жена и семейната институция, която не само исторически и хронологично предшества държавната (справка Библията), но и тя е също независима от държавата; тя по естеството си на място за поява на хора, дава и осмисля всяка друга форма на човешка организация, включително "държавата".

Автор: Орлин Райков (08.02.2019 00:55)

ПРОТИВ! Националният съвет за закрила на децата ни сме НИЕ: бащата (аз) и майката на децата ни. - 1

Уважаеми госпожи и господа,

Доста се затрудних да намеря време от служебните си задължения и семейни грижи, за да прочета обширната и гръмка НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО 2019-2030.

Впечатлен съм от опита да се дефинират грижите за децата и най-доброто за тях: грижа за живота на децата от зачатията, подсигуриране на благосъстоянието им, подходящо ранно включване на децата в живота на възрастните, да се търси мнението им, изграждането им като отговорни личности, образование и усвояване на знания и компетентности, предпазване от физическо, психическо или сексуално насилие, щадящо правосъдие и наказание за простъпките и т.н.

Само, че сте ги дефинирали погрешка за Държавата! Тя, уж фикцията, ще бъде и бащата и майката на децата ни, а ние, родителите ще сме помощен персонал, който може да бъде отстранен при липса на очаквано съдействие или просто при нечия субективна преценка.

Объркали сте, господа и дами. НИЕ, родителите, се грижим за споменатите области, а държавата трябва да гарантира законността; и не може да използва гарантирането да имаме помощ (според например чл. 47 КРБ), ако ни дотрябва, като претекст за КОНТРОЛ върху нас и семействата ни!

В текстовете нагло, отново, витае духът на Истанбулската конвенция, отхвърлена като неконституционна от КС на РБ.

(Например идеята за дискриминация по несъществуващо право на сексуална ориентация; сексуално образование в и извън училище, без знание и позволение на родителите; повсеместен контрол и заплахи от страна на държавни служители върху семейната институция; размити правно несъстоятелни понятия и действия в атмосфера на правна несигурност, са само някои елементи.)

Автор: Mariana Dimitrova (08.02.2019 00:00)

Твърдо ПРОТИВ тази стратегия

Това не е стратегия за защита на децата, а за разбиване на семействата и узаконяване на изземването на деца под неясни и в някои случаи измислени причини!! Тази стратегия напълно потъпква правата на родителите дори в човешко отношение. Децата не са собственост на държавата!!

Автор: Илияна Цветанова (07.02.2019 23:57)

Стратегията е необходимо да бъде пренаписана -2

От мерките насочени към всички групи:

1. Провеждане на цялостна реформа в сферата на социалните услуги с прилагането на нов Закон за социалните услуги - *Би трябвало заедно с написването на стратегията да има ясна визия какво ще се промени в Закони за социалните услуги. Защо тези промени не са включени в това обществено обсъждане?*

2. Развитие на целенасочени мерки за социална подкрепа на семействата с деца, съобразно нуждите на семействата и рисковете за детето - *Какви са тези мерки?*

В точка Гарантиране на правото на всяко дете да живее в сигурна среда, превенция и защита от насилие и други вредни действия и ефективен достъп до правосъдие, Мерки, насочени към всички възрастови групи

1. Въвеждане на забрана за телесното наказание над деца и ефективна работеща система за наблюдение и изпълнение на тази забрана

2. Въвеждане на работеща система за превенция на домашното насилие, докладване и предприемане на незабавни мерки за закрила при всички случаи на домашно насилие над деца

- Точно тези точки от стратегията трябваше да са детайлно разписани, за да не дават повод за съмнение на родителите, че се крие нещо много неприятно за тях и децата им. Защото в момента недоверието към тази стратегия, е видно от коментарите.

В VI. КЛЮЧОВИ ИНИЦИАТИВИ И РЕФОРМИ -От основно значение е създаването и приемането на нов Закон за детето и семейството, който да насочи усилията на държавата към гарантиране на правата на всички деца и да въведе механизмите и подходите, които да допринесат за изпълнението на целите на Стратегията.

- Освен гарантиране правата на децата, трябва да се гарантира и целостта на семейството. Стратегията дава повод да смятам, че държавата цели да иземва права на родителите върху отглеждането и възпитанието на децата им. Отново липсва информация какво ще се реформира в закона. Както и много малко се казва за новите служби, които ще се разкрият, ако тази стратегия би била приета.

Автор: Илияна Цветанова (07.02.2019 23:57)

Стратегията е необходимо да бъде пренаписана -1

Стратегия има много неясни моменти. С приемането и в този вид без ясни дефиниции и детайли позволява в бъдеще да се добавят постфактум нови определения. Чрез този "визионерски документ: трябва да се осигури подкрепа на семействата, а според мен това не е точно така описано. Децата са неделима част от семействата, докато стратегията показва, че това може и да не е така. Когато се говори за стратегия, то неделима част от нея трябва да бъде и съответният план за изпълнение. Тук план няма.

- В точка Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура се споменава: Въвеждане на патронажна грижа под формата на редовни домашни посещения от медицинско лице за всички деца на

възраст 0 – 3 г. - Кой ще е ангажиран с тази патронажна грижа: личният лекар, педиатър специалист, човек от социалните служби с медицинско образование? До 2 годишна възраст има профилактични прегледи за децата през определен период. Ако посещават детско заведение (ясла) то отново са обгрижвани от медицински персонал. Как ще бъде финансирана тази ранна грижа?

- В точка Период на детство и юношество (7-18 г.) се спомената: Осигуряване на здравни услуги подходящи за младите хора, включително и осигуряване на достъп до здравно и сексуално образование за децата и младите хора в и извън училище.

- Какви здравни услуги - за деца, нуждаещи се от скъпоструващи лечения, които родителите не може да осигурят? Защото до 18 годишна възраст детското здравеопазване е безплатно и би трябвало да е гарантирано от държавата. По интересна е частта със сексуалното образование на деца и юниши. От каква възраст се планира - тъй като е залегнало в диапазона 7-18 г. Сексуалното образование в училище ще бъде избираем или задължителен предмет? Родителите как ще сме запознати с предлаганите материали за обучение? Ние как се вписваме в този процес?

- В точка "Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда", секция очаквани резултати: 1. Намаляване на относителния дял на децата, живеещи в бедност, и децата в риск от бедност или социално изключване до достигане на средните стойности на държавите в ЕС (EU SILC)

- В началото на стратегията се казва следното: "Независимо от посочването на риска от бедност, като основен измерител за подобряването на качеството на живота на детето, сам по себе си той остава недостатъчно добре определен, като не са идентифицирани неговите основни фактори и възможностите за активно въздействие." Според заложеното излиза, че всеки един от нас живее в риск от бедност (потенциално). Как тогава ще се борим с това като не знаем точно какво е? И в същото време в Актуалната информация към стратегията е споменато, че 41.6 % от децата (половината от децата) на България живеят в риск от бедност или социално изключване, както че дохода ни глава от населението е едва 47% от средният в ЕС и е най-нисък за Европа.

-В следващата точка: 2. Намаляване на броя на децата, живеещи в пренаселени жилища, до достигане на средните стойности на държавите в ЕС .

- Тук положението е страшно. В нашата страна всички живеем в пренаселени жилища за 2016 г, според данни на Евростат са 42.5%. Давам пример със семейство, живеещо в апартамент (под наем) на площ около 60 квадрата, с две деца от различен пол, които споделят една стая. В случай, че има трето дете в това семейство, то автоматично попада в тази точка. Обаче, всички сме зависим от икономиката в страната и ако не може да се осигурим по-голямо жилище, какво се случва? Държава отпуска помощ, за да се подобри стандартна на живот на децата, намира жилище (общинско), взима едно дете: най-малкото, най-голямо или всички.....А ми етническите групи, в които децата в едно жилище са по мнооооого?

Позицията на БХБЦ е НЕ на Стратегията

<https://bhbc.bg/natsionalna-strategia-ili-natsionalna-tragedia/>

Автор: Силвия Сарафова (07.02.2019 22:38)

Становище на ГИР-Пазарджик за "Националната стратегия за детето 2019-2030г." [5]

Заклучение:

Националната стратегия за детето 2019-2030г. не защитава най-добрия интерес на децата, а на държавата. С горепосочените статистики и изследвания направени в страни, където се прилагат същите или подобни политики се доказва, че ефектите за семействата са само и единствено разруха, травмиращи преживявания оставащи за цял живот, психическо и физическо осакатяване на деца и родители, криминализиране на деца настанени в приемни семейства, увеличаване на насилието над деца, но вече упражнявано от властите, а не от родителите им и дори повишаване на детската смъртност. Ефектите за държавата са неограничени пари (защото няма конкретизирана цена на този проект), които ще се усвоят в процеса на изпълнение, възпитаване на всички деца на България в нейна полза (а не в тяхна) посредством порочната образователна система, пълен контрол над родителите и други.

Тази стратегия не дефинира правилно наказанието и криминализира всяка негова форма като насилие. Това говори за непознаване на явлението насилие. Води до:

- тенденциозно, пристрастно и внушаващо негативно отношение към ролята на семейството в едно общество.
- чиновническо безхаберие, изразено в копирането на правни рамки несъвместими с нашия бит, култура, научен опит и потенциал.
- незаинтересованост към негативните резултати от прилагането на тази рамка на други места.

Всичко това може да се обобщи в идеята, че **държавата(в лицето на държавния чиновник) не е по-добър родител от мама и татко**, както ни внушава тази стратегия. Изключенията нека бъдат криминализирани, но нека те не задават презумпцията за виновността на родителя. Родителят не може да носи иманентно тази вина. В противен случай се превръща в рисков фактор за детето, а тази идея е безумна в същността си.

Също подкрепяме становищата на следните организации:

1. Поход за семейството с предложените промени. -

<https://www.family.bg/bg/2019/02/04/stanovishte-na-natsionalna-asotsiatsia-pohod-za->

semeystvoto-za-proekta-na-natsionalna-strategia-za-deteto-2019-2030-g/?fbclid=IwAR3gaxcig9ma1qz94j3rYkel7-aw_2PNw7Y7gp5BS-1TXXif042j8YSxfFs

2. Проект свобода за всеки. - <http://svobodazavseki.com/blog/item/327-stanovishte-sv-strategia-2019-2030.html?fbclid=IwAR1F1YanxWiYtY9FYXG09oZkjHJB6a9Qt1PJZhFxVNJCTSj7GXB0Hhs6lcw>

3. Гражданско сдружение Асоциация общество и ценности - <https://civilactionbg.com/поискай-отхвърляне-на-националната-c/?fbclid=IwAR2A3sAD8ok5JSKSdOPKz3vRPkI9JXvGMLWjHwmeeSqXP0XY6RHWsKcgca4>

4. Асоциация за домашно образование - <http://homeschoolingbg.com/index.php?id=370#.XFv1FMFR2UI>

5. Становище на Св.Синод на Българската православна църква

Автор: Силвия Сарафова (07.02.2019 22:36)

Становище на ГИР-Пазарджик за "Националната стратегия за детето 2019-2030г." [4]

Криминализирането на деца в приемни семейства.

Животът на децата в приемни семейства е лош, непривлекателен, жалък. Там децата продължават да не слушат както са правили при биологичните си родители. Дори непокорството им се влошава след като са отстранени от родителския авторитет. На приемните родители не е позволено да упражняват родителски авторитет или да дисциплинират децата под тяхна грижа. Повишеното непокорство е свързано с това, че децата живеят с непознати хора и трудностите, които срещат да се приспособят към често нестабилните взаимоотношения на приемните родители. Обикновено непокорството се състои в насилие, чупене на чинии, разхвърляне на стаята, сбиване с други деца, чупене на прозорци и други изблици на враждебна агресия. Когато се появят действия от този характер, приемните родители не дисциплинират детето, а вместо това викат полиция. Полицията се намесва и децата са третираны като заподозрени престъпници.

Вярвайки, че същите деца могат да се приспособят по-добре в друго приемно семейство, социалните служби местят децата от едно в друго, което също им оказва негативно влияние. Те се местят от и в различни семейни среди, училища и не могат да изградят социални връзки. Други непокорни деца са настанени в изправителни домове, а някои дори са осъдени за криминални прояви. С други думи стават престъпници. Докато навършат 18 те са осъдени престъпници, някои дори с много дълго досие. Те стават жертви на системата, която твърди, че работи в най-добрия им интерес.

Изследвания за децата изтръгнати от биологичните им семейства и поместени в

приемни семейства са направени в Англия. Според статия публикувана в изданието Гардиан на 29 Март 2016 г. 1% от децата, които живеят в биологичните си семейства свършват със съдебна присъда до навършване на 18, срещу 6% с една или повече присъди при децата отгледани в приемни.[1] Проучвания между деца отгледани в приемни семейства разкрива, че те предпочитат да живеят с биологичните си родители независимо от редките случаи на насилие или небрежност, на което биологичните им родители са ги подлагали.[2]

[1] <https://www.theguardian.com/uk-news/2016/mar/30/children-in-care-homes-excessively-criminalised>

[2] <http://bodnariufamily.org/norway-god-giveth-children-barnevernet-taketh-away/>

Автор: Силвия Сарафова (07.02.2019 22:34)

Становище на ГИР-Пазарджик за "Националната стратегия за детето 2019-2030г." [3]

Според психолози малките деца обикновено приемат лично травмите и негативните преживявания. Това може да доведе до опустошителни дългосрочни поражения на съзнанието им и самоунищожително поведение като възрастни. Децата също нямат капацитет да изразят това, което изпитват и то се проявява телесно като загуба на апетит, стомашни болки и главоболие. Травмата продължава да живее в тялото и ако не се лекува, тези симптоми могат да останат хронични.

Психолози твърдят, че когато децата вярват, че родителите им не са на разположение те се травмират, защото не разбират причината за липсата и времето на завръщане. Когато децата са изложени на травматични събития и стрес като насилствено разделяне от техните родители, тяхното чувство за сигурност и безопасност е разрушено. Според Националния център за ПТС на Америка, травматичния стрес се асоциира с трайни промени в ключови области на мозъка и с повишен кортизол и норадреналин отговорни за последващ стрес. Тези хормони отделяни за по-продължително време сериозно увреждат и забавят цялостното развитие на детето физически и психически.[1]

Според проучване ефектите от разделянето на детето от майката върху неговата агресивност се проявяват рано и остават постоянни. Разделяне дори за седмица в първите 2 години на детето е свързано с по-високи нива на негативност и агресия у детето.[2]

През 1940г. психиатъра Лоусън Лоури е започнал да изследва хоспитализирани деца и е забелязал, че деца поставени в приемни семейства показват чести случаи на враждебна агресия, изблици на раздразнение, нощно напикаване, дефекти в говора, дефицит на внимание, срам и чувствителност, трудности с храненето, инат и

негативизъм, егоизъм, смучене на пръст и прекомерен плач. Около това, време други изследователи, Уилям Голдфраб и Рене Шпиц, доразвиват психическите и физическите последствия от разделянето и лишаването на децата от родителите им в сиропиталища и болници, които включват висок процент на познавателна, поведенческа и психическа дисфункция и дори високи нива на смъртност. Повечето от случаите на смърт не са резултат от непосредствени физически нужди на детето, а от непосредствени емоционални нужди.[3]

[1] <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/nurturing-self-compassion/201806/damage-separating-families?amp>

[2] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3115616/>

[3] http://individual.utoronto.ca/vicedo/vicedoca/Publications_files/Vicedo_BJHS.pdf

Автор: Силвия Сарафова (07.02.2019 22:32)

Становище на ГИР-Пазарджик за "Националната стратегия за детето 2019-2030г." [2]

В Англия, Австрия, Швеция и други европейски страни действат закони със същия дух и принципи. В Англия за последните 10 години има покачване от 134% за съд.решения за изземване на деца[1], само 6% от децата настанени в приемни семейства отиват в университет.[2] Децата са отнемани в Англия, защото имат наднормено тегло[3], не си мият зъбите[4] или защото не им е купен сладолед[5]. Отнети са деца, след подаден сигнал от лекар, заради подута ръка[6] или глава[7].

Според статистиката на Австрия има 5 223 деца в приемни семейства и 8 423 в домовете за възрастни. Повече от 90% от децата са отстранени срещу волята на техните биологични родители.[8]

Психически и физически последствия от прилагането на крайната мярка заложена в този документ.

Всяка секунда далеч от родителя е твърде дълга. – Д-р. Даун Маккарти.

Децата, които преживяват разделяне от родителите им са под много голям риск от развиване нарушения на психическото здраве под формата на депресия, апатия, зависимости (употребата на наркотици и алкохол), синдром на дефицит на вниманието и хиперактивност, посттравматичен стрес, мисли за самоубийство, а в някои случаи и суицид. Това е особено вярно за деца, които са лишени от родители и са в институционална грижа. В някои случаи те са изложени на физическо и психическо насилие. Това е особено вярно за деца, които са лишени от родители и са в институционална грижа. В някои случаи те са изложени на физическо и психическо насилие.

[3] <https://www.independent.co.uk/life-style/health-and-families/health-news/children-taken-into-care-for-being-too-fat-9158809.html>

[4] <https://www.dentistry.co.uk/2017/02/23/dental-neglect-child-protection/>

[5] <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/06/13/social-worker-criticised-child-taken-away-mother-refused-give/>

[6] <https://www.thesun.co.uk/news/7174446/mum-secret-courts-children-parents-record-numbers/>

[7] <https://www.express.co.uk/news/uk/442241/Legal-aid-lawyer-secret-court-and-social-workers-colluded-to-adopt-boys>

[8] <https://derstandard.at/2000081157854/Pflegekinder-Aufwachsen-mit-zwei-Familien>

Автор: Силвия Сарафова (07.02.2019 22:30)

Становище на ГИР-Пазарджик за "Националната стратегия за детето 2019-2030г." [1]

Становище на ГИР – Пазарджик за ПРОЕКТА НА „НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО 2019-2030 Г.

Ние от Гражданска инициатива на родителите гр. Пазарджик сме твърдо против приемането на Националната стратегия за детето 2019-2030г. в този ѝ вид.

Причините за това ни становище са следните:

Дългогодишен опит на други страни с прилагането на подобни документи.

В Норвегия действа Закон за благосъстоянието на детето, който подобно на Националната стратегия за детето 2019 – 2030 се „грижи“ за най-добрия интерес на детето, в който държавата дава стандарти за възпитанието, грижата, „сигурна среда“, образованието и други важни въпроси за децата, в който има забрана за телесното наказание и държавата решава, кое е добро за детето и кое - не. Този закон натоварва Службата за благосъстояние на детето (Барневернт)[1], Норвежката дирекция по въпросите на децата, младежта и семейството и други, които да приемат сигнали, разследват и решават казусите свързани с децата. Барневернт действа от 1992г., за това могат да се направят изводи и наблюдения за ефектите през годините от приемането на Закона за благосъстоянието на детето в Норвегия.

Отнетите от Барневернт деца са както следва 2012 – 8 995, 2013 – 9 078, 2014 – 9 611, 2015 – 10 069, 2016 – 10 234, 2017 – 10 169, общо: 58 156 само за последните 6 години[2] (в България през 2018г. са родени 46 222. Това означава, че за 6 години социалните служби могат да отвлечат цяло поколение деца плюс още една трета). Децата са от 0-23 години. Има случаи на бебета, които въобще не са давани на родителите им след раждането. През 2017 Барневернт са започнали 48 732 разследвания и са завършили 48 235. Това означава, че близо 49 000 семейства (не хора, а семейства, което минимум утроява броя на травмираните хора) са били разследвани, не просто посетени или провели разговор. 2017 Барневернт е получил 58 580 сигнала за деца и младежи. Персоналът им всяка година се увеличава, усвояват се много пари за приемните семейства (вместо да се дадат на биологичните родители), за места за настаняване на децата с нерешена още съдба и тн.

[1] https://en.wikipedia.org/wiki/Norwegian_Child_Welfare_Services#cwa

[2] <https://www.ssb.no/.../sosiale-fo.../statistikker/barneverng/aar>

Автор: Евелина Стоянова (07.02.2019 19:51)

Стратегията е абсолютно недопустима за приемане в този вид!

Стратегията е абсолютно недопустима в този вид!

1. По време на проведените консултации с всички описани страни, не е представяна стратегията в нейната цялост, а само отделни фрагменти и то манипулативно предоставени на страните. В този смисъл считам, че тя е некоректно изготвена, както и че нарушава множество граници. Поставят се твърде големи права в ръцете на държавата за сметка на семействата.

2. Въвеждането на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца, криминализиране на домашното насилие и въвеждане на ефективна работеща система за превенция и т.н. не е добре аргументирано и предполага, че могат да бъдат криминализирани действията на средностатистическия родител, който е зашлевил шамар на детето си, в случаите, в които педагогическите средства на възпитание са се изчерпали. Не подкрепям насилието в никакъв случай, но тези промени биха могли да доведат до произволно поведение от страна на децата, които напоследък слушат само за своите права за сметка на задълженията си. В тази връзка никъде в стратегията не се споменава за задължения на децата, а всички добре знаем, че на среща на всяко право стои задължение.
3. По какъв начин стратегията ще изгради „приобщаваща среда с цел приобщаването на децата с увреждания, децата от различен етнически произход и децата от различни уязвими групи“. Нека вземем пример с дете с интелектуална недостатъчност – същото дали се чувстват добре сред връстниците си в масово училище, когато всички деца възприемат материала в пъти по-бързо от него. Подготвени ли са учителите за децата със СОП? Въпреки усилията на ресурсните учители, такова дете няма как да се движи с темпото на останалите, което е предпоставка да се чувства уязвено. Излишно е да се коментира, че нивото на такова дете няма да бъде съобразено със зоната на най-близко разитие, която според Л.С.Виготски открива полето в което подрастващият може да бъде обучаван. С други думи това не е ефективно, както за детето, така и за останалите деца, които за сметка на това ще искат да напредват в обучението си.
4. В стратегията не е очертана ясна визия във връзка с цялостната реформа в областта на правосъдието за деца и създаване на система за детско правосъдие, ориентирана към правата на децата. Тази реформа сама по себе си е абсурдна, поради непрекъснатото напирание от страна на някои заинтересовани страни за тотална отмяна на досега съществуващото правосъдие за деца и замаяната му с ново такова. Само че новото правосъдие за деца предвижда децата, извършители на противообществени прояви да се явяват пред съд, а не в досега действащите комисии за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни, където се налагат възпитателни мерки и се осигуряват квалифицирани специалисти /психолози/ за работа с децата и семейства.

Какви са изводите от така очертаната стратегия – деца и родители ще ходят на съд - едните за шамар, другите за откраднат шоколад.

Автор: ALEKSANDAR GEORGIEV (07.02.2019 19:38)

Становище на Св.Синод на Българската православна църква-5

ПО АСПЕКТ VII - Съобразяване с нагласите и потребностите на българското общество и елиминиране на неприложими в българските условия чужди практики и политики по отношение на детето и семейството

Св. Синод не одобрява механичното възприемане и прилагане на чуждестранни практики и политики в сферата на детското развитие и семейния институт, нито поощрява тяхното макар и временно експериментирание върху българските деца и българските семейства. Все по-либералните методи на „възпитание“ и „образование“, които странят от здравите и консервативни ценности на християнството, носят на обществата, в които се прилагат, ценностен разпад, развърщане на децата и младежта, изкуствена преориентация по отношение на пола, значително намаляване на техните физически и морални сили, дух на протест, отчаяние, безнадеждност и суицидност.

Отхвърлянето от българското общество на Истанбулската конвенция е достатъчно знаков пример за това, че всяка национална стратегия трябва да се съобразява с нагласите на българския народ. Народът ни засвидетелства пред управляващите, че не одобрява формите на семейното, образователното и социалното експериментирание и инженерство, особено тези, внасяни отвън. Така също българското семейство не би приело стратегия, с която се нарушават вековните му традиции, религиозно-нравствените му устои и чувствителната сфера, свързана с отглеждането, възпитанието и образованието на българските деца. При несъобразяване с тези фактори одобряването на НСД`2019-2030 г. би се превърнало в инструмент за противопоставяне на държавата и семейството. А това не е в интерес нито на детето, нито на семейната общност, нито на здравината на българската държава. Чистотата на детските души, правата на родителите и защитата на традиционното семейство имат пряко отношение към националната сигурност, държавния просперитет и вечното спасение в Бога.

Автор: ALEKSANDAR GEORGIEV (07.02.2019 19:37)

Становище на Св.Синод на Българската православна църква-4

ПО АСПЕКТ VI - Защитеност на родителите и техните родителски права

Водещият принцип „Всички права за всички деца“ създава дисбаланс в НСД`2019-2030 г., защото абсолютизира правата на детето, сякаш то може да бъде разглеждано като пълноценен субект извън своето семейство и извън йерархичните отношения с родителите му. Колкото са защитени правата на детето, толкова трябва да бъдат защитени и правата на неговите родители. Родителският авторитет не следва да бъде занижаван в НСД`2019-2030 г. чрез изкуствени и крайни ограничения по отношение на възпитателните методи, които могат да бъдат използвани в отглеждането на децата. Родителите не бива да бъдат лишавани от правото им да осигуряват и да избират вида детско възпитание и образование според своите морални, религиозни и педагогически убеждения (залегнало в ЕХПЧ, ЕКПЧ, ВДПЧ и МППГП).

Св. Синод счита, че наред с това трябва да се избегне стратегическо толериране и непропорционално завишаване правата на държавата в сферата на възпитанието и отглеждането на детето. „Никой не трябва да бъде подлаган на произволна намеса в личния му живот“ (ВДПЧ, чл.12). НСД`2019-2030 г. следва да избегне заложеното в настоящия ѝ проекто-вариант **изземване на родителски права в полза на**

държавни чиновници и социални институции извън семейството. Стратегията би била приемлива и полезна за българското общество, ако изцяло съобрази конституционните права на родителите, които не бива да бъдат лесно заместени с алтернативната грижа на социалните служители. Тъй като НСД`2019-2030 г. съдържа твърде много общи и недефинирани в закона термини, тя залага риск за фатални грешки в преценката на държавата, за сериозни злоупотреби и за пагубни решения спрямо детския живот и развитие.

Търсенето на средства за борба със случаи на физическо и психическо насилие от страна на възрастни / родители над деца не бива да води до генерално стесняване на родителските правомощия у нас. Повечето български родители са добри родители и не е справедливо те да бъдат ограничавани и заплашвани заради вината на малък процент други родители, които проявяват ниска загриженост или дори агресия спрямо децата си поради слаб родителски капацитет. Проектно-стратегията трябва да отчете, че закрилата над родителските права е в интерес и на самото дете. При възникването на някакъв проблем, свързан с детето, тези, които са го родили, отглеждат го и го възпитават, в никакъв случай не бива да бъдат вкарвани в ролята на „първи обвиняеми“ и „презумпционно виновни“. Още по-малко би трябвало стратегията да допуска отделянето на детето от родителите му при недостатъчни, нееднозначни и противоречиви данни за тормоз в семейството спрямо детето (срв. с. 37, НСД`2019-2030 г.). Стратегията трябва да доуточни забранените форми на насилие (с. 37, т. 1, т. 2), за да не бъде злоупотребявано с ролята на „жертва“, вкл. и от самите деца, в случаите, когато родителите използват допустими вербални или физически средства за корекция на детското поведение. Текстовете като:

„Мерки, насочени към всички възрастови групи

1. Въвеждане на забрана за телесното наказание над деца и ефективна работеща система за наблюдение и изпълнение на тази забрана
2. Въвеждане на работеща система за превенция на домашното насилие, докладване и предприемане на незабавни мерки за закрила при всички случаи на домашно насилие над деца”

създават условия за спекулации, тотално непослушание на детето спрямо родителите му и безконтролно развитие на детската личност с възможност за лесното му отделяне от семейната среда, вкл. и с активното участие на държавни чиновници.

Също така НСД`2019-2030 г. трябва да избегне узаконяването на насилствената институционализация на децата (между 0-3 г. възраст в детските ясли и между 3-7 г. възраст в детските градини и училищата) без никаква възможност за алтернативно решение на техните родители. В тази крехка възраст най-първото право и най-ключовият интерес на детето е да прекарва колкото се може повече време със своите родители, от което зависи цялостното му психофизическо развитие. Този интерес трябва да бъде защитен съобразно желанията и възможностите и на родителите.

Автор: ALEKSANDAR GEORGIEV (07.02.2019 19:35)

Становище на Св.Синод на Българската православна църква-3

ПО АСПЕКТ V - Защитеност на традиционните ценности и устои на българското семейство

Воден от разбирането си за семейството като малка домашна църква (вж. Послание на св. ап. Павел до римляни, 16:4), имаща съответната йерархичност и вековно утвърдени в светото Православие отношения, права и задължения на родителите и децата, Св. Синод на БПЦ-БП настоява за това НСД`2019-2030 г. да защитава, а не да подлага на преоценка традиционния ред и устоите на българското семейство.

„Вие, децата, бъдете послушни на родителите си, в името на Господа, защото това е справедливо. "Почитай баща си и майка си" (това е първа заповед с обещание), "за да ти бъде добре, и да живееш дълго на земята". И вие, бащите, не дразнете децата си, а ги възпитавайте в учение и наставление Господне.” (Послание на св. ап. Павел до ефесяни, 6:1-4) Този християнски подход векове наред е давал отлични плодове, които са предотвратявали разрастването на бездуховността, непослушанието, социалната деградация, разврата, насилието и разрушителните зависимости сред младите поколения.

Автор: ALEKSANDAR GEORGIEV (07.02.2019 19:31)

Становище на Св.Синод на Българската православна църква-2

ПО АСПЕКТ I - Съобразяване с актуалните проблеми на българското дете и българското общество, оставащи все още неразрешени, въпреки прилагането на Националната стратегия за детето 2008-2018 г.

Препоръчваме да се обърне внимание на факта, че в предходната Национална стратегия за детето 2008-2018 г.

„Оперативните цели са формулирани секторно, като адресират:

- намаляване на детската бедност и създаване на условия за социално включване на децата;
- осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование на всички деца;
- подобряване на здравето на децата;
- насърчаване на участието на децата при формиране и изпълнение на политики, свързани с техните права и отговорности.” (с. 6, НСД`2019-2030 г.)

Но тези оперативни цели и координацията по тяхното постигане не са намерили задоволителна реализация (с. 7, НСД`2019-2030 г.). Нещо повече, в горните цели, както и в целите на НСД`2019-2030 г. **липсват приоритетни цели и задачи, свързани с подобряване на духовно-нравственото състояние на българското дете, което без съмнение е важен фактор** в „подобряването на качеството на живота на детето“ (с. 7, НСД`2019-2030 г.). Този съществен пропуск трябва да бъде отстранен в новата стратегия, която не следва да се ръководи едностранчиво от принципа за борба с „риска от бедност, като основен измерител за подобряването на качеството“ на детския живот в България.

Автор: ALEKSANDAR GEORGIEV (07.02.2019 19:27)

Становище на Св.Синод на Българската православна църква-1

СТ А Н О В И Щ Е

на

СВЕТИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА -БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ОТНОСНО

Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

***„Ако се не обърнете и не станете като деца, няма да
влезете в царството небесно.“***

(Мат. 18:3-4)

Св. Синод на Българската Православна Църква-Българска Патриаршия (БПЦ-БП) призовава за цялостна редакция на Националната стратегия за детето 2019-2030 г. (НСД`2019-2030 г.). Светата ни Църква, като грижовна майка, се отнася с особено внимание към българските деца и желае да съдейства за тяхното по-добро настояще и бъдеще. Св. Синод счита, че приоритетите в конструирането и прилагането на всяка бъдеща стратегия в тази сфера трябва да се отнасят до:

- > опазване живота, здравето и добрите условия за развитие на детето;**
- > съхраняване на невинността на детското съзнание и повишаване на моралния капацитет и добродетелността на подрастващите;**

> поощряване на ученолюбието и трудолюбието у децата;

> всяческо подпомагане на семейството като най-присъща среда и авторитетен институт за отглеждане и възпитание на детето.

Доколкото целта на НСД`2019-2030 г. „е създаване на **визионерски документ**” относно държавните политики, свързани с българските деца, „който да задава посоките на развитие през следващите дванадесет години” (с. 4, НСД`2019-2030 г.), Св. Синод на БПЦ-БП счита за свой дълг да отправи своя апел към Министерския съвет на Република България за нейното преразглеждане, коригиране и допълване в следните аспекти:

- I. Съобразяване с актуалните проблеми на българското дете и българското общество, оставащи все още неразрешени, въпреки прилагането на Националната стратегия за детето 2008-2018 г.
- II. Защитеност на детето и неговия живот от момента на зачатие до му.
- III. Преодоляване на изострящия се проблем с детското насилие; с непрекъснатото увеличаване на наркотичната и други зависимости сред децата (срв. с 9-10, НСД`2019-2030 г.)
- IV. Грижа за правилното и цялостно възпитание на детската личност. Осигуряване на качествено и многостранно образование.
- V. Защитеност на традиционните ценности и устои на българското семейство.

VI. Защитеност на родителите и техните родителски права.

VII. Съобразяване с нагласите и потребностите на българското общество и елиминиране на неприложими в българските условия чужди практики и политики по отношение на детето и семейството.

Автор: Lyubov Valkova (07.02.2019 18:51)

НЕ на Проекта на Национална стратегия за детето 2019 - 2030 г.

Против съм ?????? ?? ?????????? ?????????? ?? ?????? 2019-2030 ?.

????????? ?? ????? ? ???? ??????.

<http://bhbc.bg/natsionalna-strategia-ili-natsionalna-tragedia/?fbclid=IwAR3UBHzKxN2PtKdbpVb2b5ooUildzREKAlvy7ifCZa3mbCXk-qESSIn7Vyl>

Автор: Hristina Nikolova (07.02.2019 17:07)

Срещу домашното насилие трябва мерки за подкрепа на родителите, не общи забрани -3

* Но нека погледнем една друга майка, която „пошляпва“ детето си, защото вярва, че това е правилният начин да се възпитават деца. Тя е отговорен родител във всяко друго отношение. Детето ѝ ходи на детска градина, получава здравни грижи, има социални контакти и дори не е бедно. Просто майка му смята, че пошляпването е начин детето да научи, че действията му имат последствия. Тя казва: „Мен са ме шляпвали, като съм правела бели, и съм станала човек.“

От какво има нужда тази майка, за да не удря детето си? От смяна на миогледа. От обучение, което да ѝ даде други ефективни средства за възпитание. От среща с други родители, които НЕ прилагат физическо насилие, но децата им са послушни въпреки това.

От какво има нужда нейното дете? Има ли нужда от социален работник, който да го спаси от „символичното пошляпване по дупето“? Не. Има нужда от повече родителско внимание, по-пълноценен контакт между родител и дете.

Помага ли Стратегията на тази майка и на нейното дете по някакъв начин? Не. Тя не предвижда мерки за смяна на миогледа на родителите. Тя предвижда мерки за „наблюдение“, създаване на информационни масиви, санкции за родителите. Какво ще постигне пълната забрана на шамарите в този случай? Просто майката няма да пошляпва детето на публично място, а въщи насаме.

* Да погледнем и към една майка алкохоличка, която редовно пердаши детето си по всякакъв повод, дори най-незначителния като това, че му е капнало от супата на блузата. Майка, която упражнява физически и психически тормоз, който застрашава живота и здравето на детето ѝ.

От какво има нужда тази майка, за да не удря детето си? От помощ да спре да пие. От работа. От социална сигурност.

От какво има нужда нейното дете? От незабавна намеса на социалните служби. От извеждане от семейството и сигурна, безопасна среда.

Помага ли Стратегията на тази майка и на нейното дете по някакъв начин? Обещава, че ще помогне. Има добри идеи като „Повишаване на уменията на професионалистите, работещи с деца и семейства, в т.ч. социалните работници, лекарите, училищните психолози, педагогическите съветници и учителите, за разпознаване белезите на насилие и сигнализиране“. и „Развитие на таргетирани услуги за подкрепа на деца в ранна възраст, станали жертва на насилие“.

Предполагам, че хората, подкрепящи стратегията, включително НПО-тата, я четат, мислейки за третия случай и с надеждата, че държавата най-накрая ще направи нещо за тези деца. Но ако ще се пише документ „за всички деца“, трябва да се прави с мисълта, че различните ситуации изискват различни мерки. Това трябва да е заложено в самата стратегия, а не да се минава с оправданието, че ще има после 3-годишни планове и пътни карти.

Автор: Hristina Nikolova (07.02.2019 17:06)

Срещу домашното насилие трябва мерки за подкрепа на родителите, не общи забрани -2

В стратегията липсва определение какво е „телесно наказание“, нито какви санкции предлагат създателите ѝ да се въведат за родителите: глоба, затвор, отнемане на децата? В позицията на Фондация "П.У.Л.С.", подкрепяща стратегията, ние четем следното определение: „Комитетът по правата на детето определя “телесно“ или “физическо“ наказание като “всяко наказание, при което се използва физическа сила и което е предназначено да причини някаква степен на болка или дискомфорт, независимо колко лека е тя.“

На моето дете му е много дискомфортно, когато му взема таблета от ръцете, когато настоявам да си сложи шапка през зимата, да стои мирно да му изреже ноктите, да си ляга навреме. Също така му е много дискомфортно да го изведе от супермаркета, когато се тръшка за шоколадово яйце. Лош родител ли съм?

Веднага ще се появят хора, които ще кажат, че тълкувам Стратегията превратно; че ако съм добър родител, няма от какво да се притеснявам; че държавата няма ресурс да следи всички свои граждани; че тези промени се правят, за да се помогне на най-уязвимите деца и прочие несъстоятелни доводи. Защото когато се правят закони (а Стратегията предвижда да се работи за законодателни промени), те не могат да се правят на принципа „Споко, за теб няма да важи“. Законите трябва да бъдат така написани, че да не оставят място за коренно различни тълкувания. Законите трябва да бъдат така написани, че да не оставят съмнения за опити на държавата да се меси в семейството и да упражнява тоталитарен контрол над личността.

Въвеждането на общи забрани, които приравняват дърпането на ухото и системния побой, е глупаво, безсмислено и дори вредно. Защото различните проявления на домашното насилие имат различни мотиви и последствия и съответно изискват различни мерки, за да бъдат прекратени. Така както ако ви пръсне олио на пръста и се намажете с крем не е същото като да се залеете с цял тиган вряло олио и да останете 3 месеца в болница. Да, и двете са изгаряне, но неговата степен и мерките, които трябва да се предприемат, са различни.

* Вземете за пример една изнервена майка, която в момент на гняв и безсилие удари шамар на 3-годишното си дете. И в следващия момент съжали за постъпката си.

От какво има нужда тази майка, за да не посегне никога повече на детето си? Има нужда от емоционална подкрепа, от обучение как да овладява собствените си емоции и как да налага правила без насилие. Има нужда от почивка и един уикенд на планина без децата.

От какво има нужда нейното дете? Има ли нужда от посещение на социален работник, който да го разпитва дали майка му го бие? Има ли нужда от „защитата“ на държавата? Не. Това дете има нужда от по-спокойна майка.

Помага ли Стратегията на тази майка и на нейното дете по някакъв начин? Не. И докато днес тази майка може да сподели случилото се със своя приятелка, с някоя майка от градинката, с роднини, с учителката в детската градина и да поиска съвет и подкрепа, то утре, когато въведете „изричната забрана за телесно наказание“,

тази същата майка ще бъде притисната от страха, че социалните служби ще дойдат на проверка, че ще „душат“ около семейството ѝ и ще ѝ вземат детето. В този случай предвидената забрана затваря врати, вместо да помага.

Автор: Hristina Nikolova (07.02.2019 17:04)

Срещу домашното насилие трябва мерки за подкрепа на родителите, не общи забрани -1

Като цяло стратегията почти не споменава РОДИТЕЛИТЕ в своите 73 страници. Да, има тук таме някакви общи неща като: „Развитие на системата от качествени и широко достъпни социални услуги за подкрепа на децата и семействата, и подкрепа за развитие на родителските умения“. Но в т.нар. „Ключови реформи“ няма никакви конкретни предложения за подкрепа на родителите. Имам предвид толкова конкретни, колкото ясно дефинираната цел 33% от децата от 0-3 години да бъдат обхванати от „услуги за ранно детско образование и грижа“.

Стратегията остави у мен усещането, че според държавата ВСИЧКИ деца в тая страна са в риск. Всички, без изключение. Затова държавата трябва вместо родителите да се погрижи за здравето, включително психическото, за образованието, храненето, и финансовото благосъстояние на децата ни. Дали сме добри родители или насилници ще имат право да решават външни хора, за които не е предвидена НИКАКВА санкция, ако се окаже, че преценката им е грешна и са съсипали нечие семейство и нечие ДЕТСТВО. Защото какво по-ужасно за едно дете от това да го извлечеш от дома му и да го настаниш при други непознати хора, защото е паднало от колелото и си е насинило колената, но учителката от детската градина е заподозряла, че майка му го бие.

В защита на Стратегията се изказват хора, които може би са се нагледали на случаи на домашно насилие, и много им се иска да направят нещо по въпроса. Приветстват тази стратегия и се надяват, че като се забранят телесните наказания, всичко ще стане цветя и рози. Моля ви, свалете си розовите очила. За да се спре домашното насилие, трябва ясни и конкретни мерки към конкретни рискови групи.

Според „Обединение „Детство без насилие“ **„шамарът се използва най-често, когато родителят е ядосан, зает или не знае какво друго да направи, но не е желаният избор за възпитание.“** Нима този вбесен родител като вдигне ръка, изведнъж ще си каже: „Ей, чакай, няма да си шамаросам детето, защото е ИЗРИЧНО ЗАБРАНЕНО!“ Убедена съм, че това няма да се случи. Ако родителят беше способен в момент на гняв на подобна рационална мисъл, той би си казал „Ей, аз обичам детето си, не искам да го нараня, сигурно има друг начин.“

Голяма част от родителите с малки деца биха ви споделили, че искат да възпитават децата си без насилие, но не знаят как. Пробвали са какво ли не, но детето продължава да се тръшка, мрънка, не слуша, обижда и т.н. Тези родители нямат нужда от забрана на телесното наказание, те имат нужда да бъдат научени на други, алтернативни, но също толкова ефективни методи за възпитание. И точно в тази насока Стратегията не предвижда нищо!

Защо например вместо „патронажна грижа“ за всички деца от 0-3 г. не бъде въведена възможност за безплатни консултации с детски психолог или специалист по детско поведение, който да помогне на родителите да установят граници и правила в дома без насилие, без крясъци, натякване, вменяване на вина? Консултации, които да помогнат на родителите да решат конкретни проблеми в отношенията с децата като ревността между децата, адаптацията към градина/училище, или детската агресия.

Защо не бъдат въведени безплатни семинари за родители, в които те да могат да усвоят позитивни родителски умения, умения за справяне със собствените си емоции. А защо не и други важни умения като оказване на първа помощ на деца, лесни здравословни рецепти, процедури за закаляване и т.н. Наистина в момента в големите градове се провеждат подобни обучения, финансирани от частни организации. Но те не достигат до малките населени места.

Подобни мерки, които ангажират родителите, без да им насаждат страх и подозрения, биха имали много по-дългосрочни положителни ефекти.

Да създадем среда, в която родителят не е противопоставен на социалния работник и държавата. И може да потърси съдействие и подкрепа при проблем, а не да се страхува, че ще му вземат децата заради донос от съсед. Това го няма в стратегията или доколкото го има, е съвсем общо казано. А всъщност то трябва да е акцент в държавната политика.

Автор: Alliance ECD (07.02.2019 17:01)

Становище на Алианса за ранно детско развитие - 4

Изключително важно и положително е, че стратегията предвижда въвеждането на патронажна грижа. Тази мярка е от крайна необходимост за всички деца и родители и се е доказала като ефективен начин за насърчаване на ранното детско развитие в голям брой държави. Подкрепяме тази мярка изцяло, но предлагаме да се допълни с въвеждане на специализирана патронажна грижа за най-уязвимите семейства, живеещи в бедност. Налице са световно доказани програми (напр. пилотираната в момента от Тръст за социална алтернатива с подкрепата на Министерство на здравеопазването програма "Заедно - здраво бебе, здраво бъдеще"), насочени към майки, които са бременни за първи път и живеят в бедност, които имат доказан ефект за подобряване на майчиното и детско здраве. Програмата в много държави допълва националната универсална патронажна грижа.

Въвеждането на патронажна грижа е от крайна необходимост за всички деца и родители и се е доказала като ефективен начин за насърчаване на ранното детско развитие в голям брой държави. Подкрепяме тази мярка изцяло, но предлагаме да се допълни с въвеждане на специализирана патронажна грижа за най-уязвимите семейства, живеещи в бедност. Налице са световно доказани програми (напр. пилотираната в момента от Тръст за социална алтернатива с подкрепата на Министерство на здравеопазването програма "Заедно - здраво бебе, здраво бъдеще"), насочени към майки, които са бременни за първи път и живеят в бедност, които имат доказан ефект за подобряване на майчиното и детско здраве. Програмата в много държави допълва националната универсална патронажна грижа.

Автор: Alliance ECD (07.02.2019 17:00)

Становище на Алианса за ранно детско развитие - 3

- Към Цел 3 („Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда“) предлагаме да се добавят мерки във възрастта 0-7 г., насочени към осигуряване на достъп на бъдещите родители и родители на деца от 0 до 7 г. до универсални програми и услуги за деца, както и различни форми за ограмотяване по въпросите на ранното детско развитие, вкл. бременността, родителството, първите грижи за бебето, потребностите на бебето от емоционална подкрепа и ранна стимулация. Такива мерки ще допринесат за повишаване на разбирането и капацитета на родителите за добра родителска грижа на децата от раждането им. Специален фокус следва да има върху родители, които са малолетни или непълнолетни, от уязвими общности, живеещи в условия на бедност и социално изключване. Предлагаме добавянето на мярка „Насърчаване на мерки за повишаване на информираността относно значението на най-ранните етапи в живота на детето за цялостното му развитие“, което ще допринесе за формирането на подкрепящи обществени нагласи и широка информираност за ползите от ранното детско развитие и правата на децата.
- Предлагаме една от мерките в целта, свързана с детското здраве, да стане „Разширяване на обхвата на доболничната помощ за здравно неосигурени бременни жени, така че да бъде осигурено провеждането на пълен набор от профилактични изследвания по време на бременността.“ Към момента, осигурените от Наредба №26 един безплатен профилактичен преглед и лабораторно изследване се извършват с ограничен обхват, поради редица причини: липса на информираност (както на лекарите-гинеколози, така и на пациентите), трудности в прилагането (административни проблеми за лекарите, забавени плащания и др.), отказ на гинеколози да проследяват бременност поради липса на надеждност на проследяване само с един преглед и недостатъчен брой изследвания. Това обяснява и ниският обхват на прегледите по наредбата, което я прави неефективна. Липсата на проследяване на здравето на майката и плода по време на бременността е недопустим риск за здравето – в резултат следват усложнения при протичането на бременността и раждането; раждане на деца с генетични увреждания (и последващ риск от изоставяне на тези деца или от тежки неблагоприятия за семействата на тези деца, поради необходимостта от грижи, лечение и рехабилитация); увеличават се случаите на мъртвородени деца. Всички тези здравни рискове засягат не само жените от ромския етнос, както е популярно да се смята, но и редица жени, принадлежащи към мнозинството, доколкото липсата на здравни осигуровки и все по-голямата трудност да бъдат възстановени здравноосигурителните права засягат голяма част от населението, независимо от етническата му принадлежност.

Автор: Alliance ECD (07.02.2019 16:55)

Становище на Алианса за ранно детско развитие - 2

Друг положителен елемент е фокусът, който стратегията отдава на **професионалистите, които работят с деца и семейства**. В България има както остър недостиг на специалисти в някои от ключовите системи, така и дефицит от знания и умения на професионалистите да работят ефективно за насърчаване на

детското развитие. Приветстваме мерките, насочени към повишаване на компетентностите на професионалистите и развитието на работната сила, като същевременно считаме, че е важно да се засили фокуса върху недостига на специалисти в здравната, социалната и образователната системи и мерки за задържането и развитието на професионалистите в България.

Алиансът за ранно детско развитие би искал да отправи следните **предложения към Националната стратегия за детето (2019-2030 г.)**:

- По отношение на мярката към Цел 1 („Гарантиране на майчиното и детско здраве и насърчаване на здравословния начин на живот и здравната култура“), насочена към подобряване на практиките в отделенията по неонатология и въвеждане на ефективна система за последваща комплексна грижа за недоносените деца: предлагаме в тази цел да се конкретизира, че това включва въвеждане на семейно-ориентирана грижа и осигуряване на по-широк достъп на родителите в отделенията по неонатология. Недоносените деца са с висок риск от изоставане в развитието и научните изследвания сочат, че от основно значение за предотвратяването му е поддържането и възстановяването на преждевременно прекъснатата връзка между родителите и бебето, докато детето се намира в неонатологията (напр. чрез практикуване на кенгуру-грижа и включване на двамата родители в немедицинските грижи за децата в отделението). От основно значение е и въвеждането на минимално инвазивен подход спрямо недоносените бебета от гледна точка на тяхното обезболяване и осигуряване на максимално щадяща среда с ниски нива на шум и светлина. Не по-малко важно е след изписването да се осъществява редовно проследяване, поради което предлагаме включване на мярка, насочена към изграждане на национална система за късно проследяване на недоносените деца.
- Една от целите на стратегията е насочена към „Подобряване на достъпа до здравни грижи на деца от етнически малцинства и отдалечени райони“. Според нас следва да се постави акцент и върху социално-икономическата неравнопоставеност, която предопределя недостатъчен достъп до здравеопазване за много деца независимо от тяхното местоживееие или етнически произход. Предлагаме целта да бъде преформулирана като „Подобряване на достъпа до здравни грижи на деца от етнически малцинства, отдалечени райони и деца в тежки социално-икономически условия“.
- Към Цел №2: „Осигуряване на достъп до образование за всички деца и намаляване на броя на отпадащите“ препоръчваме да се включат конкретни мерки за постигане на повишен обхват, а именно премахване на финансовите бариери за включване в ранно образование и грижи и осигуряване на достатъчно свободни места в целодневно образование и грижа в ясли и детски градини. Препоръката ни се базира на съществуването на висококачествени доказателства за наличието на финансови бариери пред повишаване на обхвата в ранно образование. Стратегията изразява амбиция публичните политики да бъдат градени въз основа на оценка на въздействието и когато вече съществуват подобни доказателства, редно е да

бъдат отчетени в стратегията под формата на ключови мерки.

· Към ключовите мерки за ранна детска възраст препоръчваме да се включи приемането на национална и областни стратегии за ранно детско развитие, като подходящ инструмент за постигането на интегриран подход. Това е особено важно по отношение на развиването на интегрирани услуги, което е една от мерките, заложи в стратегията.

Автор: Alliance ECD (07.02.2019 16:54)

Становище на Алианса за ранно детско развитие - 1

Алиансът за ранно детско развитие е обединение от 50 граждански организации и експерти, които работят за утвърждаване на ранното детско развитие като политически и обществен приоритет, водени от разбирането за първостепенната му роля за разгръщане на възможностите и достигане на потенциала на всяко дете. Членовете на Алианса работят за овластяване, развиване и укрепване на ресурсите на родителите и професионалистите за пълноценна грижа за децата, както и за укрепване на националните системи и развиване на политики, които подкрепят ранното детско развитие. Членовете на Алианса работят с десетки хиляди деца и родители на територията на цялата страна.

Алиансът за ранно детско развитие приветства философията на новата Национална стратегия за детето, насочена към поставяне на детето в центъра на политиките и гарантиране на всички права за всички деца. От изключително значение за изпълнението на този ангажимент е мерките и дейностите, насочени към децата и семействата, да бъдат съобразени с етапите от жизнения цикъл на детето. По тази причина **Алиансът за ранно детско развитие изразява своята подкрепа за Националната стратегия за детето (2019-2030)** и за подхода, основан на жизнения цикъл, който стратегията възприема, и който позволява насочване на националните политики към подкрепата за ранното детско развитие. Предвидени са редица ключови мерки, които ако бъдат въведени, ще допринесат значително за подобряване на условията за оптимално развитие на децата в ранна възраст в страната.

Родителите и семейството играят най-важната роля за реализирането на правата на децата в ранната възраст. Те са тези, които следва да осигурят достъпа на детето до подходящо хранене, здравни грижи, възможности за учене, сигурна и стимулираща семейна среда и стабилни емоционални връзки. Българската държава има задължението да ги подкрепи в тази тяхна роля, както по силата на Конституцията (чл. 14 гласи „Семейството, майчинството и децата са под закрила на държавата и обществото.“), така и като страна по Конвенцията за правата на детето на ООН. От ключово значение е **семеино-ориентираният подход**, заложен в Националната стратегия за детето, да бъде прилаган във всички сфери на националната политика

относно децата. Стратегията задава дългосрочната визия, с която следва да бъдат пренасочени усилията на всички институции в подкрепа на родителите и семействата.

Автор: Илияна Дончева (07.02.2019 16:08)

Стратегията поставя децата в риск от държавата!

Мислех да не коментирам повече тази нелепица, но след скорошния отговор на Социалното министерство по повод на една пресконференция, като майка и данъкоплатец, съм длъжна да задам следните въпроси, зададени и преди мен от други коментиращи:

1. **По какъв критерий** са избрани неправителствените организации, участвали в проекта, кой ги е избирал, как и т.н.

2. Кои са **ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ФИНАНСИРАНЕ** на въпросните организации.

3. Аргументирайте се правно, защо смятате, че тези организации представляват интересите на децата, след като българските родители, техните законни представители, не са ги упълномощили по никакъв начин, да го правят.

4. По каква логика въпросните организации са "заинтересовани страни" в проекта.

Както е очевидно, стратегията в този вид не може да се приеме, тъй като заплашва децата ни, а задължение на родителите е да ги пазят, включително от държавата. Тя скледва най-малкото да се ПРЕНАПИШЕ. Ако не желаете, не можете, не разбирате или не знаете как - подайте си ОСТАВКИТЕ!

Автор: Петър Попов (07.02.2019 11:15)

До подкрепящите стратегията индивиди, а не организации

Да хората се страхуват защото проблем явно има. Защото Барневернет (Barnevernet) е всичко друго само не и еднозначен пример за справедливост и благоденствие на децата.

Защото във Федералната република от 2006 за 10 години броят на децата в домове е нараснал почти двойно от около 54 хил до 96 хил. Изключвайки тези от семейства на чужденци и смесените бракове броя на новопостъпилите в домове през 2016 е близо два пъти по-голям в сравнение с 2006 Едва ли обществото е станало 2 пъти по-добро или по-лошо за тези 10 години. Единственото което е растяло през това време постепенно със същия темп е детската социална система. През 2016 година в Германия са изразходвани 30,139 млрд. Евро или 9.51% от бюджета за грижи към деца в приемни домове от различен характер. От тях 16,064 млрд. Евро (5.07%) са дадени целево на неправителствени организации за извършване на тази дейност. В същата година за образование и наука са отделени 7.407 (2.32%) млрд. Евро. А образованието е най-ефективния инструмент за равен старт на децата. То е и един от основните стожери на

просперитета на държавата. Има хора, които това ги притеснява и не искат да са част от проблема. Те виждат модела преписан в тази стратегия и затова хората се страхуват.

Да в днешния свят има много пропаганда и дезинформация, но освен това има също така много информация с бърз и свободен достъп до нея. И там освен случаите на сполучлива помощ и желана и навременна подкрепа, освен възторга от собствената си хуманност може да се види море от споделена мъка. Шокиращи практики и разбити съдби на родители и деца. Затова хората се страхуват.

Именно това е съдбата на тази стратегия след гласуването - ще се вадят изречения от един документ и ще се тълкуват себеугодно. Затова хората се опитват да открият възможните тълкувания преди да се приеме. Затова тези изречения ги плашат.

Да действително става въпрос за ПРОТИВОПОСТАВЯНЕ между два свята. Единият който иска да погребее моралните си противоречия със псевдо социални политики и другият след горчив опит с подобни политики, който се опитва да оцелява на ръба на нищетата. Да той трябва да се промени, включително в отношението си към децата, но не по начина който се предлага в тази стратегия.

Автор: Владимир Николов (07.02.2019 08:57)

Позиция на Общност на заветните реформирани църкви - 3

Заключение

„Бере ли се грозде от тръни, или смокини от репей? Също така, всяко добро дърво дава добри плодове, а лошото дърво дава лоши плодове. Не може добро дърво да дава лоши плодове; или лошо дърво да дава добри плодове.“

Няма да ни стигне време, а и не е необходимо да навлизаме в детайли в плановете на държавата за семействата ни. Достатъчно е да осветлим философската основа, върху която е построена цялата Стратегия. Тя е антисемейна, антихристиянска, тоталитарна и античовешка. Каквото и да бъде построено върху тази погрешна основа, то може да бъде единствено и само зло.

Затова сме убедени, че Проектът за национална стратегия за детето 2019 - 2030 г. трябва да бъде напълно отхвърлен.

Смятаме, че трябва да се върви в посока на децентрализация и оттегляне на държавата от въпросите за грижите, отглеждането, възпитанието и обучението на деца и поемане на все по-голяма отговорност и самоуправление от семейството и местните общности и църкви - посока точно обратна на предлаганата Стратегия.

Автор: Владимир Николов (07.02.2019 08:56)

Позиция на Общност на заветните реформирани църкви - 2

Противоречия

1. Първото и според нас основно противоречие в презумпциите на стратегията е противоречието с християнството. Абсолютна презумпция в цялото Писание е, че отговорността и контролът върху отглеждането, обучението и възпитанието на децата са възложени на родителите, а не на държавата. Разбира се, властта на родителите е ограничена в широките рамки на общото законодателство за защита на живота и собствеността на всички граждани от криминални престъпления. (Битие 18:19, Второзаконие 6:6-7, 11:19, Притчи 22:6, 1 Тимотей 3:4 и 3:12, Ефесяни 6:1, Второзаконие 5:16)

2. Стратегията е в безумно противоречие и с естествената житейска логика и история. Децата се раждат в семейства и родителите са най-мотивираните и способни хора за осигуряването на тяхното добруване. Колко чиновници биха дали живота си за нашите деца? В какво състояние са децата под държавна грижа към момента?

3. Стратегията противоречи на Конституцията и международните документи за правата на човека. Чл. 47. от Конституцията на РБ в съгласие с Библията гласи, че: „Отглеждането и възпитанието на децата до пълнолетието им е право и задължение на техните родители и се подпомага от държавата.“. Стратегията не предлага подпомагане, а тотален контрол върху родителите и така е в пряко нарушение на Конституцията.

4. Документът е в противоречие с правната логика. Основни правни принципи са презумпцията за невинност и правото на справедлив процес и защита. В Стратегията тези принципи са обърнати с главата надолу. Родителите са считани за виновни по подразбиране и са длъжни да доказват своята невинност. Агенцията за закрила на детето първо наказва и после разследва и доказва (ако се наложи). Дори и по анонимен сигнал за насилие детето незабавно трябва да бъде изведено от семейството. Никой не носи отговорност за погрешно предприети мерки за закрила. Кой и как ще възстанови моралните и физически щети, нанесени от социалните служби? Дефинициите за „насилие“, „здравословно“, „щастие“ и други основни понятия, според които ще бъдат контролирани семействата, са разтегливи и подлежащи на всякаква интерпретация, в противоречие на правните принципи за конкретика и измеримост на престъпленията, като телесна повреда, изнасилване и т.н., за които и в момента има достатъчно ясен НК.

5. Съществува противоречие с научните принципи. Има безброй психологически школи, теории за възпитанието и за здравословното хранене и начин на живот, които често са в противоречие едни с други и се променят с времето. Държавата няма на разположение единна и авторитетна научна обосновка, за да наложи която и да е една от тези теории на всички. Следователно изборът в Стратегията е изцяло политически и финансово мотивиран.

6. На Стратегията не ѝ липсват и вътрешни противоречия. Постулира се пълна забрана на всякакво насилие и принуда спрямо децата, като планира да обезпечи изпълнението на забраната, прилагайки именно форма на насилие спрямо семейството.

Автор: Viktor Marinov (06.02.2019 17:25)

Крайно отрицателно ми е мнението, много неща трябва да отпаднат

В този си вид Стратегията въвежда поетапно елементи от Норвежкия модел, при който децата са собственост на държавата от раждането си. Норвежката практика е изключително крайна и породи огромно недоволство при няколко коментирани и в медиите случаи. Това си е вид война на държавата срещу семейството.

Коя е точно обществеността, на която се разчита да помага на държавата?

Тя пак от някакви съмнителни НПО-та с прикрити икономически интереси ли ще бъде представена?

Грижа за децата - да, но не и нов тоталитарен модел за натиск върху родителите.

Автор: Гроздана Янтрова (06.02.2019 14:03)

Няма да поверя децата си на държавата! Защото "Държавата е лош стопанин".

По времето на "прехода", мотото на масовата приватизация (разграбване, раздържавяване на икономиката, която беше изключителна държавна собственост) **беше, че "държавата е лош стопанин". Какво Ви кара да мислите, че обсебвайки децата ни** (обхващайки ги почти от нулева възраст в образователната система, намесвайки се грубо във възпитанието и семейството, и опитвайки се да изземете ролята на родителите, изземвайки ги от родителите им поради бедност и всякакви други поводи - това го гледаме в западните държави, от които сте преписали, пишейки стратегията) **ще се грижите по-добре за тях от техните родители?** Как ви хрумна подобна приумица? **Докога ще търгувате с децата на хората** (международни осиновявания срещу тлъсти суми; приемни родители, на които се плаща от джобо на данъкоплатеца - ако ще давате пари на някого, не отнемайте детето на майката, защото била бедна, дайте на нея тези пари, вместо на приемните родители; и куп други безумия ...)? **Как не ви е срам? Вижте си управлението на държавата, вижте си демографията - пълен, тотален, абсолютен управленски провал! Законите са само за част от хората - други, по някакви причини (различни), закон не ги лови. И така, като гражданин на Република България, като избирател, като данъкоплатец, с най-добри намерения Ви съветвам - ВСЛУШАЙТЕ СЕ!!! Не правете каквото си наумите ВЪПРЕКИ мнението на народа. Към моят коментар прилагам становище, което напълно подкрепям. Същото е подкрепено от хиляди български граждани. Щяха да са още повече, ако по въпроса беше дадена гласност, но Вие обичате да правите нещата по този начин - тихомълком. Та, моля да го прочетете внимателно и да се съобразите с написаното в него. С уважение: Гроздана Янтрова**

<https://www.family.bg/bg/2019/02/04/stanovishte-na-natsionalna-asotsiatsia-pohod-za-semeystvoto-za-proekta-na-natsionalna-strategia-za-deteto-2019-2030->

Оставам на Ваше разположение.

Автор: Н. Кочев (06.02.2019 11:43)

Духът на стратегията е зъл и лукав, буквата на стратегията е контра-продуктивна - 3

През последните десетилетия на българина са му откраднали много неща и е търпял и търпял, но ако посегнете на децата, ще изпитате народния гняв и място няма да си намерите. Не си играйте с огъня!

Буквално във всеки ред или абзац от стратегията може да се улови лукавството и лицемерието и да се напишат десетки страници с контра-тези. Аз ще спра дотук. За ваше нещастие българите, които са останали в България са доста чувствителни и духовно просветени и улавят тези неща.

А също е писано в една от най-древните книги:

„Господ е, Който осуetyава кроежите на хитрите, така щото ръцете им не могат да извършат предприятието си и Той улавя мъдрите в лукавството им, тъй че намисленото от коварните се прекатурва.“ (Йов 5:12-13)

Бог да пази България от лукавите „мъдреци“.

Заклучение:

Най-малкото нещо, което трябва да се направи е стратегията да отиде на боклука.

Опитът за прокарване на такива идеи чрез така наречената „стратегия“ трябва да се счита за заплаха на националната сигурност и предателство спрямо България.

Нужно е да се подпомагат родителите (може и без стратегия), подчертавам подпомагане, не заклеимяване, маргинализиране, преследване или съдене. Най-добрият начин, за подпомагане на родителите е като институциите се месят по-малко или изобщо не се месят в естествената връзка родител-дете.

Автор: Н. Кочев (06.02.2019 11:42)

Духът на стратегията е зъл и лукав, буквата на стратегията е контра-продуктивна - 2

Стратегията говори за предотвратяване на „нарастващите рискове от социална фрагментация и сегрегация“, а тъкмо противопоставянето на деца срещу родители и отделянето на децата от родителите е предпоставка за най-големите рискове срещу децата. Най-доброто нещо, което може да се направи за едно дете, е като се помогне на родителите му. Основната причина да има насилие над децата е нездравословната семейна среда, а не липсата на институции. Трябва да се работи

за заздравяване на семейната среда и тъканта на обществото. Институциите, домовете за закрила на пострадали деца, групите за взаимопомощ са само средства за намаляване на щетите или казано по народно „след дъжд качулка“. Първичните институции са семейството, фамилията, родът, локалната общност. Централизацията е контра-продуктивна и прави обществото слабо – когато държавата е „силна“ народът става слаб и децата страдат.

Да си зададем няколко прости въпроса и ще видите госпожи и господа „стратези“, че сте много далече от истинския живот:

НПО-тата ли раждат децата?

Държавните органи ли сменят памперса на детето?

Академичната общност ли отделя безсънни дни и нощи, когато детето е с висока температура?

Медиите ли доставят всеки ден храна на масата за детето?

Бизнесът ли прегръща вашето дете за да го успокои и утеши?

По въпросите за живота и „най-обикновения“ човек е компетентен (той просто го живее), не само „професионалисти“, „експерти“-психилози, държавни чиновници или НПО-та. Маргинализирането на обикновения родител като „некомпетентен“ и „неспособен“, а дори и като „заплаха“ за детето, което е в духа на стратегията, е голяма манипулация. Всъщност много от служителите и експертите в споменатите институции и академичната общност не са компетентни по въпросите на истинския живот (раждане и отглеждане на дете), те са се скрили като мишки в своята кариера и позиция, защото реалността на живота не им понася, но за да се чувстват по-значими се изявяват като експерти в различни области и дават акъл на родителите. Родителите се нуждаят от реална подкрепа не от „акъл“, особено от вас, госпожи и господа експерти - без морал и характер или от вас, госпожи и господа, които взимате големите пари от Европейски грантове, парите на Сорос и подобни социални инженери.

Основните инициатори и активно пишещи стратегията (ако изобщо има нужда от такава стратегия) трябва да са истински заинтересовани хора, а именно родителите. Никой друг не е заинтересован истински за благо и щастието на едно дете освен неговите родители, близки роднини и близък кръг приятели и познати. Това трябва да са основните обекти, които да бъдат подпомагани. И „най-прекрасните“ институции и закони бледнеят, пред „некомпетентния“, но истински обичащ детето си родител. Ако има проблеми във връзката дете-родител, най-ефективно ще се помогне чрез хората от близкото обкръжение, а не чрез държавни институции. Животът го е доказал за последните няколко хилядолетия. А вие искате да замените този ефективен механизъм, доказан в живота, с жилищна площ и дигитална среда. Сеете вятър и ще пожънете буря, ако успеете. Много хора ще се борят да не успеете, защото обичат България и децата истински.

Автор: Н. Кочев (06.02.2019 11:41)

Духът на стратегията е зъл и лукав, буквата на стратегията е контра-продуктивна - 1

Още в преамбюла на стратегията (със синьо) нещата са централно сбъркани на концептуално ниво и това не е случайно. Споменати са всякакви субекти: държавни институции, академична общност, медии, бизнес и НПО-та, а родителите най-накрая се споменават иначе съвсем ще стане явна основната, зла и лукаво заложена цел на тази стратегия, а именно отделянето на децата от родителите с всякакви средства, бавно и подмолно действащ механизъм за атомизация на обществото, подпомогнат чрез широкия фронт споменати субекти.

Стратегията се фокусира върху развиване на компетенции, а не на характер и морал. Същността на живота не се изразява в размера на жилищната площ, компетенциите, дигиталната или сексуалната култура, които ще развиете у децата и родителите. Щастието на едно дете зависи от средата на приемане и любов, взаимна подкрепа, топлината, споделени мигове, съвместно преодоляване на трудностите, изживяване на всеки миг от живота заедно с най-близките хора и това няма нищо общо с парите и компетенциите. Парите и компетенциите не могат да дадат нито един от елементите на истинското щастие. В истинското щастие и показване на любов се включва и здравословното дисциплиниране, което стратегията иска да изопачи и представи като „насилие“.

Госпожи и господа, вие искате да подмените истинските ценности чрез законови актове, но това няма да стане или поне толкова бързо колкото ви се иска. Народопсихологията се гради за столетия и дори хилядолетия и вашето „законче“ и „стратегийка“ са нищожни и ще бъдат изметени от историята.

Вие се надявате в България да стане както Норвегия, да ама не. В студената норвежка народопсихология градена през столетията, викингите са се дрогирали, воювали са, били са страшилища за околните народи и са правили жертвоприношения на своите скандинавски богове и затова на тях им е лесно да си жертват децата – те са едно студено общество. Не сте познали с българите, ние сме топъл народ и няма да си дадем децата на социалните инженери.

Тази стратегия е контра-продуктивна и е „рецепта“ за нещастие за всяко едно дете и ще произведе армия от бъдещи депресирани и смачкани от системата граждани на страната, отслабване на тъканта на обществото (атомизация) и ще доведе до демографска криза. Тази стратегия е опасна за България. Радостно е, че в България има много хора, които ще се съпротивляват срещу духа и буквата на стратегията и ще победят въпреки големите пари, които се наливат отвън.

Автор: Maria Hristova (06.02.2019 10:13)

Не подкрепям Стратегията !!!

Не знам как е избрано гражданското общество, с което е направено допитване за изготвянето на настоящата Стратегия, но дълбоко се съмнявам това да е позицията му. Аз досега само съм се борила с държавата за да защитя детето си. По силата на каква магия изведнъж се очаква с този документ тенденцията да се обърне на 180 градуса, недоумявам!

Да вземем образованието за пример - сфера затъваща все повече и повече с всяка изминала година. Но ние ще налагаме мерки отвън за подобряването на добруването на детето. Защото тези мерки за закрила не са нищо повече от опит за външно въздействие върху проблем, чийто корени никой не вижда, гледа се само повърхността и се правят напъни да се въздейства върху нея. А гнилите корени са деградацията на ценностната система на обществото и нестабилността на семейната институция. Семейството се бори за оцеляване в днешния модел на управление и развитие на света.

Второ, и то много накратко - от последните събития покрай простестите на майките на деца с увреждания стана ясно, доколко подобни Стратегии са реалистични. Не и за нашите географски ширини! А и идеята на тази Стратегия съвсем не е местна (по всичко личи, че е внесена някъде отвън).

След отхвърлянето на Истанбулската конвенция се очакваше по друг канал да се направят опити да се прокарат нейните идеи. Опитът не закъсня...и винаги чрез държавата се въвежда подобна "идея", а от мен се очаква да вярвам на тази държава и да й имам доверие в грижата за младото поколение!!! Подобен тип документи са последното, от което обществото има нужда на фона на тоталната човешка деградация и неолиберални ценности от последното десетилетие. Не съм вярвала, че за краткия ми живот, обществото така ще се измени и ще съм свидетел на неистови опити за обезличаването му. Едно объркано общество все пак се контролира по-лесно, нали? Не искам и да си помислям каква каша ще настъпи в главите на младите хора, след като държавата така самоотвержено "защити" правата им.

Автор: Letisia Ivanova (06.02.2019 01:13)

Не на тази антихристиянска стратегия 2!

Ще си позволя да започна този коментар по стратегията с един цитат на Майка Тереза за родителите и техните деца **"Ти ще ги учиш да летят, но те няма да поемат твоя полет. Ще ги учиш да мечтаят, но те няма да имат твоята мечта. Ще ги учиш да живеят, но те няма да имат твоя живот. Но във всеки полет, всяка мечта и през целия им живот ще остане дирята от твоето присъствие."** Толкова простичко казано и толкова вярно. Семейството откакто свят светува е било и ще бъде най-доброто училище за едно дете. Нашите деди вярват, че домът е свещено място, в което децата научват най-ценните житейски уроци и усвояват важни знания за света. В семейството те не само биват възпитавани, но и изграждат своя характер. ??????? 21-?? ?????? ?????????? ??? ? ? ?????????????? ?????????? ?? ?? 715 ??????. ?????? ?? ??? ? ? ?????? ??????????? ?????????? ? ? ?????????????, ?? ??? ?????????????? ? ? ?????? ? ?????? ??? „????????? ??? ? ? ?????????????? ?????????????? ?????????“, ? ? ?????? ? ? ??????, ?????????????? ??? ?????? ?????????? ? „????????? ?????????????, ?????? ????? ? ??????????“. ? ?????????? ??? ?????? ?????? ?????? ? ? ?????? ?????? ? - ?????????? ?????????? ?????????? ? ?????????, ?? ????? ? ? ? ?????? ? ?????????? ???, ?? ? ?????? ?????????????? ? ??????????, ?? ? ? ?????? ?????? ? ?????????????? ? ?????? ?????????????? ????????????? ? ?????????? ?????????? ? ?????? ? ? ?????????? ?????????????

Материалното благополучие на детето също е издигнато в култ за сметка на любовта, привързаността, подкрепата които получава от родителите си у дома, а семействата с ниски доходи и многодетните са безсрамно дискриминирани от стратегията. Не мога да разбера каква е целта ви? Защото за мен като родител тя е да науча децата си да ценят повече хората, емоциите и преживяванията, а не материалните неща. Ако ниската ми заплата не ми позволява да им купя маркови дрехи или последния модел телефон, това означава ли че не ги обичам, че съм лош родител? Явно стратегията поощрява израстването на децата като егоисти и материалисти без да се интересуват и да ценят истински важните неща. Няма как като родител да приема тази абсурдна стратегия, в която заличаването на християнското семейство, разкъсването на сакралните връзки между майките, бащите и техните деца и противопоставянето им едни на други са приети за най-висш интерес и благо за едно дете.

Автор: Снежанка Попова (06.02.2019 01:04)

Демагогия за детето 2019-2030 г.

„Стратегията“ представлява примитивен етатизъм поставен зад някои наистина хуманни, но твърде общи и клиширани цели. Единствено конкретност е използвана донякъде за определяне ролята на държавата и дефиниране на открито неофашистки цели и методи. Семействата и родителите, които основно имат интереси, отговорности и извършват грижата за почити всички деца са разгледани единствено в контекста на общите и мъгляви цели. Наивно е да се предполага че модел с подобна идеология би могъл да се наложи практически ефективно в иначе консервативно общество, чиято нация се е съхранила след 6 вековно чуждо владичество въпреки държавата и статуквото. Подобна политика не е могла да се сбъдне преди, а няма да стане реалност и след опустошенията на социализма. Поне не доброволно.

Неприемливите цели и методи са достатъчно изчерпателно обхванати от тази дискусия. Не трябва обаче да се допуска изместването на фокуса към насилието - какво точно е насилие и трябва ли то да съществува. Самата тази основополагаща тема е твърде общо засегната в „стратегията“ и не бива да се ползва за пренасочване на енергията на дискусията единствено в тази посока.

Безспорна е нуждата от известна социалност в държавата. Промени в обществото относно децата също трябва да има. В това отношение стратегия наистина е полезно да има. Но тя следва да е съобразена с реалността през следващите десетина години, а не просто красиви шаблонни пожелания пропити с демагогия и механично

преписани модели с доста спорен характер. Защото тогава в същия дух на общи пожелания и демагогия могат да възникнат въпроси като например не е ли редно средствата събирани с данъци от всички лица да се разпределят на всички деца, а не да достигат само до една група от няколко хиляди, определяни от чиновниците, защото това е дискриминация и социална несправедливост. Децата обгрижвани от държавата и тези обгрижвани от родителите им да получават еднакви средства с които да се осъществява отглеждането им.

НАШИТЕ ДАНЪЦИ - ПОРАВНО ЗА ВСИЧКИ ДЕЦА НА БЪЛГАРИЯ !

Компромис трябва да се намерени в името на бъдещето и децата. Например на базата на свободната воля на родители, деца или настойници. На базата на убеждението, а не на наказанието и насилието. И този път ДАЗД ще трябва да даде на друг да им напише стратегията.

Автор: Letisia Ivanova (06.02.2019 00:18)

Не на тази антихристиянска стратегия 1!

Като родител няма как да остана безучастна, четейки Националната стратегия за детето 2019-2030г. Защо я заклеймявам като антихристиянска? Да си припомним как Сатаната заблуждава хората и ги отклонява от пътя на Бога - като умело смесва лъжата с истината. Именно това сте направили вие уважаеми дами и господа в Стратегията - цитирали сте само части от членовете на Конвенцията за правата на детето на ООН и тотално сте погазили други, за да наложите своите абсурдни идеи. И за да не съм голословна ще дам няколко светли примери:

Стратегията цитира **Чл. 3 (2)** който гласи: Държавите – страни по Конвенцията се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законни настойници или на другите лица, отговорни по закон за него, и за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки.

Но вие съзнателно сте пропуснали частта с **„като се вземат предвид правата и задълженията на неговите родители, законни настойници или на другите лица, отговорни по закон за него“**.

Цитира се **Чл. 18 (2)** където се казва, че държавите трябва да „оказват подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата“, **а не подчертавам дебело да им казват как да го правят и с какви възпитателни методи.**

Цитира се и **Чл. 18 (3)** който казва, че държавите трябва да „предприемат всички подходящи мерки, за да осигурят на децата на работещите родители правото да се възползват от услугите за деца и детските заведения, които се полагат за тяхното отглеждане“.

Правото, забележете, дава се възможност на родителите за избор, което обаче в стратегията е вменено като задължение и отказа на родителя да даде детето си на ясла или детска градина би довело най-малкото до глоба, ако не и до по-сериозно наказание.

А ето и два много важни члена от Конвенцията, която вие тотално погазвате:

Чл. 5 Държавите – страни по Конвенцията, зачитат отговорностите, правата и задълженията на родителите или в зависимост от случая на членовете на по-голямото семейство или общност, както предвиждат местните обичаи, на законните настойници или на другите лица, отговорни по закон за детето, да осигуряват по начин, съответстващ на развитието на способностите на детето, подходящи насоки и ръководство в упражняването от него на правата, признати в тази Конвенция.

Чл. 9 (1). Държавите – страни по Конвенцията, осигуряват детето да **не бъде разделяно от родителите си против тяхната воля**, освен когато компетентните власти решат в съответствие с приложимите закони и процедури и при възможност за съдебен преглед, че такова разделяне е необходимо за висшите интереси на детето. Таковарешение може да бъде необходимо в някои особени случаи, като например малтретиране или изоставяне на детето от родителите, или когато родителите живеят разделени и трябва да се вземе решение относно местоживеенето на детето.

Но никъде, никъде не предвиждат отнемане на детето от родителите му защото те са с ниски доходи, не живеят в тристаен апартамент и не могат да му осигурят собствена стая с определена квадратура, не могат да го водят всяка седмица на почивка и да го хранят само с био продукти и здравословни храни!

Говорите за прозрачност, ами да намеренията на стратегията са достатъчно прозрачни, родителите отиват девета глуха, за да бъдат заменени от бездушни чиновници и всичко това в полза на детето. Смехотворно!

Автор: Емануил Вълков (05.02.2019 18:34)

"Национална стратегия" или "Национална трагедия"

Ще се обърна към новите стратегии. Не се лъжете, вашите богопротивни национални стратегии и особено идеята за „въвеждане на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца“ непременно ще се превърнат в национални и лични трагедии. Но преди всичко във ваши, защото и вие имате деца и ще пожънете това, което сега сеете!

Сега обществото ни обсъжда нова „Национална стратегия за детето 2019-2030 г.“ Но всякакви човешки стратегии, които въвеждат нови закони, противни на Божия закон, носят ТРАГИЧНИ последствия. Затова нека не забравяме, че освен човешки закони има и върховни Божии закони, например: закон за деня и нощта, закон за греха и смъртта, закон за посятото и пожънатото... В Божието слово се казва: „Не се лъжете: Бог не бива поругаван. Каквото посее човек, това и ще пожъне“ (Гал. 6:7).

Задължение на всеки баща е да обуздава детето си и който не го прави, подобно на свещеника Илий, може да прочете какво ще стане с него: „Аз му казах, че ще накажа дома му навеки за онази вина, че той знаеше как синовете му безчестват и не ги обуздаваше“ (I Цар. 3:13).

Онези, които отхвърлят Божията стратегия за развитието на всяко дете, първи ще усетят последствията от своята стратегия – ще се сблъскат със своите необуздани синове и дъщери, които безчестват преди всичко срещу самите тях.

А ето какво казва Библията конкретно за телесното наказание над деца: „Не оставяй детето без наказание; ако го накажеш с пръчка, то няма да умре; ще го накажеш с пръчка и ще спасиш душата му от преизподнята“ (Пр. 23:13-14). И още: „Който жали пръчката си, мрази сина си; а който го обича, наказва го от детинство“ (Пр. 13:25). Към тези думи няма какво да се добави, нито има какво да се отнеме от тях.

И така, „новата стратегия“ се изправя срещу самия Бог и Неговото Слово. Ще успее ли? Човешки закон срещу БОЖИЯ ЗАКОН! Но засега никоя стратегия не е променила закона за деня и нощта, нито закона за посятото и пожънатото. Затова и този нравствено-духовен Божи закон за изграждане на пълноценна личност, способна да различава доброто от злото, никой няма да може да промени. А онези, които си правят експерименти с „нови стратегии“, ще жънат лични и национални трагедии.

Повече на: Повече на: <http://bhbc.bg/natsionalna-strategia-ili-natsionalna-tragedia/>

Автор: Милена Чолакова (05.02.2019 15:50)

Да, ама не! - 3

5. И като стана въпрос за ромско население стратегията обещава анти-дискриминационни мерки и равен старт за всяко дете. Ами ако искате да няма дискриминация, направете детските надбавки за всяко едно дете, нали стратегията ще се грижи "за всяко едно дете". Не е ли всяко дете дете на държавата (нали това цели стратегията, да са деца на държавата, не на родителите си) и затова тя трябва да се грижи еднакво за тях. Би трябвало всяко едно дете да получава детски надбавки. Те пък едни надбавки, но хей, ще мога да платя тренировките по плуване на детето за половин месец с тази колосална сума, ако ми ги давахте де. Не че ми трябват, оправяме се и без тях, но е абсолютна дискриминация ние да работим, да плащаме данъци, осигуровки, сметки, такси за детска градина, извънкласни дейности и т.н., а една конкретна прослойка на населението да живее само от помощи за 10-те си деца, за безработица, за отопление и т.н. и така да си докарват един не лош доход, който им позволява да живеят паразитирайки сред всички останали. Ето тук е голямата дискриминация и тук трябва да се насочат усилията на държавата; това са децата и семействата, които трябва да се наблюдават и проверяват, които трябва да се задържат в у-ще, които живеят с малолетни на семейни начала, където деца раждат деца и т.н. и т.н.

В обобщение ще кажа, че стратегията е едно голямо нищо, защото няма да успее да се намеси там, където трябва, а създава условия за репресии над нормалните семейства, при това с раздуване на и без това пренаселената с-ма от държавни чиновници за още повече бюджет, който ще потъва в нечии джобове, който ще плащаме ние, редовите граждани и данъкоплатци, и накрая с нашите пари - по нашите глави!

Автор: Милена Чолакова (05.02.2019 15:50)

Да, ама не! - 2

4. В България много неща не работят както трябва - и здравеопазването, и образованието, и социалните грижи, и съда. Тези институции и без това куцат, а стратегията се опитва да им даде още повече правомощия, за да правят още повече некомпетентни глупости. Сегашната с-ма на здравеопазване превърна личните лекари в писарушки, на които трябва да се молиш за направление; болниците източват клинични пътеки и болен-здрав, изписват те като свършат; здравната каса е чистилище за хронично болните и прочие.

Много е хубаво, че искате да наложите изключително кърмене до 6-тия месец, но акушерките, педиатрите и джипи-тата са изключително боси по тази тема, а всеки един консултант по кърмене би ги сложил в малкия си джоб. Стратегията пише за обучение и атестиране, което е силно наложително, т.к. в много случаи тези медицински работници са с изключително остарели и откровено опасни познания, които са им останали от времето на завършването им в медицинския ВУЗ. Те би трябвало по презумпция да опресняват знанията си, а не да чакат някаква стратегия да ги принуди.

Други две притеснителни неща в стратегията - домашен патронаж и разширяване на обхвата на задължителните ваксинации.

Не се посочва как, кога и кой ще превозда този патронаж, а и при деца 0-3 год. възраст това би трябвало да са медицински лица. При положение, че и без това навсякъде има недостиг на лекари и неонатолози, едва ли. Та нали затова има ежемесечни посещения при личния лекар, те ще се припокриват ли, ще ги заместват ли....не се казва.

На няколко места стратегията повтаря как целта ѝ е положението на децата да се изравни с европейските стандарти. Малко лицемерно подбирате стандартите си, т.к. в голяма част от европейските държави ваксините са препоръчителни, а при отказ няма санкции за родителите и дискриминиране на неваксинираните деца за прием в градини. Изравнете и този европейски стандарт тогава! Тук това е задължително според Закона за здравето, което противоречи на членове от Конституцията, както на Харти и Конвенции за правата на човека! За сметка на това няма фонд за обезпечение на пострадалите. Доста лицемерно е да задължаваш, а да не поемаш отговорност за вреди...

Социалните грижи на държавата не работят. Инвалиди получават мизерни пенсии, майки на увредени деца протестират с месеци, че с-мата убива децата им, хора без крака са принудени редовно да минават през ТЕЛК, за да се уверят бездушните и продажни хорица в тях, че не са им пораснали нови. Социалните отнемат хубави, бели деца от гръдта на майките им, защото били бедни, защото нямали кола и прочее безумия и дават по 800 лв. на калпак заплата на чужди хора да ги гледат, вместо да подпомогнат финансово или по друг човешки начин същите тези окаяни майчици да се погрижат сами за децата си. Намирисва на бизнес, не на социални грижи. И същите тези социални няма да влязат в гетата, където многобройната ромска челяд живее в истинска кочина. Няма да влязат, защото много ще ги бият. А

бедните български майки нищо няма да могат да направят срещу държавната машина. Ето защо стратегията е обречена на провал още от сега - защото тези иначе толкова хубави на думи мерки няма да стигнат до там, където е крайно наложително да се приложат, а именно към ромското население, което паразитира на наш гръб.

Автор: Милена Чолакова (05.02.2019 15:49)

Да, ама не! - 1

На пръв поглед стратегията е хубаво нещо - да, трябва всячески да се помага на децата, за да живеят по-добре; да, има много деца в риск и с тях трябва да се работи; да, има нужда от реформи в здравеопазването, образованието и социалните грижи. Но, в стратегията има много "но"-та, които прозират зад тази "грижа" на държавата. Ето някои от тях:

1. Стратегията е насочена "към всяко едно дете и всяко едно семейство" и включва "наблюдение", "събиране на база данни", патронаж и т.н. за всяко едно дете - тук намирихва на Биг Братър. Повече от половината деца и семейства в страната нямат нужда от намесата на чиновническия апарат, който да го наблюдава, анализира, попълва досиета за него и да преценява дали се справя добре с ролята на родител. Впрягането на всички възможни служби в сферата на здравеопазването, образованието, социалните грижи, медии, организации, общински власи, полиция и прокуратура в "грижа за всяко дете" показва съмнение на държавата в способностите на всеки един родител да бъде такъв и всеки е под подозрение за negliжиране. Разбирам намеса при деца в риск, но не всички са такива, така че подобни тоталитарни мерки нямат място при всяко едно дете. Струва ми се, че на всички ни е пределно ясно кои са децата в риск - това са децата на крайно бедни, необазовани родители, маргинални групи, конкретни етнически групи, които, колкото и пари да хвърли държавата, няма да се интегрират, защото просто не искат. Ето тук, уважаеми проектортори трябва да хвърлите усилията си, не към всяко едно дете!

2. Няма никакви зададени рамки - какво точно се счита за насилие, по какви въпроси и до колко трябва да се зачита мнението на детето, как точно ще се решава проблема с липсата на площ за живеене и други подобни.

3. Не разбирам целта на стратегията да увеличи броя на децата в детските градини и ясли до 33%. В крайна сметка платеният отпуск за гледане на дете по закон е 2 години + още една неплатен. От една страна държавата дава възможност да си гледаш детето до 3-годишна възраст, от друга много ѝ се иска да го набуташ от рано в нейна институция. Даже си го пише черно на бяло - след попадане в детската градина възпитанието се изземвало от учителките и другите деца, а в училище съвсем се откъсвали от семейството! Как не ви беше срам да го напишете, не знам, но явно точно това целите - вместо възпитанието да се получава в семейна среда, което е напълно естествено и даже в Конституцията е залегнало като основна грижа и задължение на родителите, да идва от чужди хора, много често бездушни и некомпетентни. Особено на фона на зачестилите през изминалата година сигнали и записи за вербално и физическо насили над деца от възпитателки в детските градини! Да неговорим, че в много градове приемът в детските заведения е кошмар, няма места и т.н..

Автор: Viktor Marinov (05.02.2019 15:20)

Сексуалното обучение от ранна детска възраст е вредно

За мен сексуалното обучение от ранна детска възраст е вредно. То засилва вероятността за започване на полов живот твърде рано. Всяко нещо с времето си!

Държавата изнема функции на семейството с тази Стратегия. Тя се проваля с ролята си в образованието. Затова не може да ме убеди, че ще замести родителите успешно. По-малко държава трябва.

Ще допълня мнението си по-късно. Има много тревожни предложения, които не бива да се приемат!

Автор: Гражданска организация ИСДП (05.02.2019 14:48)

Подкрепа на проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030

Институт по социални дейности и практики (ИСДП) изразява своята подкрепа за залегналите в документа Национална стратегия на детето 2019-2030 „Всички права за всички деца“ концептуална рамка, принципи, цели и мерки.

Процесът на подготовка на този документ е прозрачен, съпроводен от редица консултации с представители на различни групи в общността, като гледната точка на децата също е интегрирана в предложения документ.

Компетентностният модел, заложен в Стратегията, осигурява възможността децата, родителите, както и специалистите, работещи с деца да преосмислят действията си и да се насочат уменията си към формиране и прилагане на знания, умения, нагласи и ценности, адекватни на предизвикателствата на днешния ден.

Изрично се застъпваме за предложените промени в нормативната уредба, касаещи децата в конфликт със закона, най-вече приемането на нов закон за детското правосъдие и осъществяване на цялостна реформа за създаване на система, ориентирана към правата на децата и създаване на процедура за участие на децата в съдебни производства. Сега действащата нормативна рамка относно деца – правонарушители не е ефективна и нарушава редица права на децата, като дава възможност дори за деца на 8 години да бъдат настанявани в два типа затворени институции, СПИ и ВУИ. Становището на ИСДП, което многократно е изразявано, е че децата до 14 г. следва да бъдат обект на превенция и закрила, което е поле на социалната работа.

Целта на предвидените законодателни реформи за децата в конфликт със закона, т.е., тези, които имат наказателна отговорност, следва да е рехабилитация и социално включване на тези младежи. Тези цели могат да се постигнат чрез интегрирани здравни, образователни, социални, правосъдни усилия, чрез прилагане на принципите на възстановителното правосъдие. Ние подкрепяме и можем да допринесем за още по-интензивно включване на социалната работа във всички етапи на правосъдие на непълнолетни извършители на престъпления.

Подкрепяме развиването на интегрирани услуги за деца и семейства, които предоставят цялостна подкрепа от различни сфери като по-ефикасен и ефективен начин за подкрепа особено за деца с по-комплексни потребности. В директната ни

работа с деца и семейства се наблюдават все по-сложни случаи, изискващи обединяване на усилията на различни институции. Чрез пилотирането на интегрирана услуга „Център за застъпничество и подкрепа на деца, жертви на насилие „Зона ЗаКрила““, ние виждаме ползата от интегрираното предоставяне на услуги както за крайните ползватели на услугите, така и за всички институции и организация, въвлечения в проекта. Интегрираните услуги са част от нормативните промени в социалната сфера, предимно проекта на Закон за социалните услуги, който въвежда ясни правила и рамка за интегрирани услуги и интегрирано предоставяне на услуги, които рамки се опират на добрия опит от между секторно взаимодействие и иновативни практики на доставчици на социални услуги, местни власти и структури на държавата.

Ние приветстваме и изразяваме подкрепа на включването в този проект на стратегия на темата за телесното наказание на деца като част от борбата с насилието. ИСДП работи по темата „телесно наказание в България“ повече от десет години[1]. В доклад от проведено през 2017 г. изследване [2] извежда ключовите предизвикателства и дава препоръки относно ефективното прилагане на забраната за телесното наказание в България. Смятаме, че се налага дефинирането на понятието „телесно наказание“ в законодателството, тъй като липсата на такава дефиниция пречи на идентифицирането на тези случаи и зависи от субективната лична преценка.

[1] <https://sapibg.org/bg/book/nakazanieot-kato-metod-na-vuzpitanie-na-decata-v-bulgaria>

[2] <https://sapibg.org/bg/project/rcete-gore-za-premahvane-na-telesnoto-nakazanie>

Автор: Георги Богданов (05.02.2019 14:06)

Противниците на стратегията - Противници на детето и семейството!!!

Като баща и съпруг изчетох стратегията, защото и мен това ме касае! Изчетох и тезите против стратегията и тези които са за нея и останах с впечатление за ПРОТИВОПОСТАВЯНЕ между два свята. Единият който иска да помогне и да направи живота на децата и семействата по-добър, а другият който отхвърля всичко с безумни тези, оповаващи се на Бог, християнското семейство, Банверберенг или нещо такова от Норвегия и какво ли още не страшилище.

Не разбирам как е възможно да се вадят изречения от един документ и да се тълкуват както си искат, та даже и да се играе със страховете на хората, че едва ли не тая стратегия ще им отнеме децата ще ги направят хомосексуалисти и пр. Няма морал в дезинформацията и пропагандата, която е налегнала темите за детето и семейството от организации и хора, които се финансират с неясни доходи и които

карат хората да се страхуват от нещо толкова очевидно и ясно написано в тази стратегия. Питам се как е възможно да се използва Божието име, за да се хули и да се противопоставят ценностите за детето? Къде искате да живеем в средновековна България ли - без ваксини, без помощ за онепарвадните деца и семейства, без помощ от страна на здравната система, да си учим децата по къщите, да ги бием за назидание и наказание... и изобщо кой ви даде право ВНЕ КРИТИЦИТЕ на Стратегията да разпространяват тези лъжи и да пропагандират неверни твърдения които считате за единствено верни!!!

Колко силно трябва да си удрям детето, дали да е символично или не символно, за да знае то къде е в ерархията?! Кой ви каза, че децата са манипулатори, защото моето не е... и защо искате да възродите боя и невежеството сред децата и българското общество.

Аз лично призовавам да се приеме тази стратегия, за да е ясно че ние живеем в нормална, светска и цивилизована държава. Призовавам управляващите и изобщо всички които вземат решения да се съобразят с международните документи приети от България, така че децата ни да живеят обичани в щастливи семейства, свободни от страх и дезинформация!

Бъдете разумни и обичайте своите деца и децата на България!

Автор: Konstantin Tomarov (05.02.2019 12:44)

Слабичко, но пък с претенции

След като прочетох стратегията, написана доста мъгляво, имам ред въпроси по различните точки.

1. Една от образователните мерки включва сексуално и здравно образование в училище. С риск да прозвуча цинично, това е чудесна идея, преподавателите ще могат да научат много. За сметка на кой предмет в училище ще се изучава това здравно образование? Или ще е допълнителен, защото ученическите раници не са достатъчно тежки? Или децата си нямат достатъчно тегоби на главата. Когато бях в прогимназията, ходех на уроци по литература и математика, за изпитите след седми клас. В гимназията пък ходех на английски, шведски и биология. За кандидатстудентските изпити. Спомням си как никой не взимаше насериозно предметите "Етика и право", "Философия" или "Морал и какво още там беше". Защото това са предмети, по които зрелостникът няма да държи изпити, нито пък успехът от тях ще му послужи по някакъв начин в бъдещата реализация. Сексуалното и здравно образование трябва да се случва по същия начин както възпитанието на ценностите: в открит диалог в семейството.

2. Предвижда се закриване на домовете за настаняване на деца, лишени от родителска грижа. А къде ще отидат тези деца? Приемните семейства доказано не работят. Да не би като се закрият заведенията за тях, тези деца ще изчезнат? Не е ли по-добре да има засилен контрол над условията в тези домове, както и обучение

по езици или професионални умения?

3. Предвижда се въвеждане на възстановително правосъдие, както и деинституционализация на младежкото правосъдие. А предвижда ли се авторите на стратегията да хванат да прочетат действащото законодателство? Отклоняването от съдебно производство на децата, извършили противообществени прояви, както и ресторативните мерки, вече е залегнало в ЗБППМН. Нужна ли е още писана на коляно правна уредба, уреждаща дублиращи структури, при положение, че има действащи закони?

4. Защо навсякъде се говори за работа с децата, а не с техните семейства, при положение, че съгласно Конституцията родителите са тези, които имат правото и отговорността да отгледат децата си.

5. Детските бракове предполагат участие на малолетни в полов акт, нещо, което вече е забранено със закон. Следователно това не е социална норма, а престъпление. Ако има престъпление, е необходимо прилагане на закона със съответните санкции и наказания, а не "мерки за насърчаване на промяна".

6. Кой преценява какво е насилие? Цитирайки Ювенал, ще запитам *quis custodiet ipsos custodes*, кой варди вардияните? В Норвегия, където социалните работници могат да отнемат деца от родителите им за щяло и нещяло, се оказва, че основният докладчик по случаите е обвинен в разпространение на детска порнография. Който се вълнува, може да прочете очерк на BBC на следния линк:

https://www.bbc.co.uk/news/resources/idt-sh/norways_hidden_scandal

7. Десегрегацията трябва да се базира на задължителното изучаване на български език. Макар и посочен като фактор в шарените картинки на предварителния анализ, подобна мярка липсва в стратегията.

8. Стратегията не разглежда и образованието като мярка за повишаване на стандарта на живот, въпреки многократно доказаната зависимост между двете. Вместо това се въвеждат два нови закона с неясно съдържание.

9. Ако едно дете, съгласно смисъла на закона, не е в състояние да упражни юридическа воля, нито да осъзнае последиците от действията си, как може да се очаква отговорно отношение от него при разглеждането на граждански, наказателни и административни процедури?

10. Кои конкретно държавни институции и неправителствени организации ще се включат в междуведомствената работна група за разработване на оперативните документи? Мъглявата формулировка напомня на "там едни хора трябва да вземат едни пари".

11. Предвижда се създаването на комисии по места, в които да членуват представители на местните власти, полицията, здравните, образователните и социалните структури, както и на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Местните комисии за БППМН са съставени точно от тези членове, както и от обществен възпитател. Какво налага създаването на дублиращи структури и как ще се финансират те?

Автор: Vania Kaneva (05.02.2019 10:33)

Подкрепа за Стратегията за детето

Фондация „За Нашите Деца“ приветства и заявява своята пълна подкрепа за проекта на Националната стратегия за детето (2019-2030). Стратегията е визионерски документ, който има потенциала да допринесе значително за гарантирането на правата на децата в България и за въвеждането на необходимите за подобряване на тяхното развитие и благосъстояние ключови реформи.

Като основни положителни елементи в стратегията определяме:

- Подходът основан на жизнения цикъл на детето, който позволява планирането на ключовите мерки да е в съответствие с етапите на детското развитие и интервенциите на държавата да се насочват към семействата в точния момент, в който са необходими.
- Насърчаването на сътрудничеството и съвместната работа между институциите, включително заложените координационни звена по места.
- Документът извежда на преден план семейно-ориентирания подход и подкрепата за родителите. Приветстваме възможността детето да се разглежда като част от семейството и да се планират мерки за подкрепа на родителите в изпълнението на техните отговорности и задължения, както и разпознаването на необходимостта от отговорно родителство и отзивчиви родителски грижи.
- Професионализацията на работната сила, тъй като специалистите, работещи пряко с деца носят основна отговорност да подкрепят тях и родителите. Стратегията залага цели за преодоляване на съществуващите в момента сериозни дефицити в здравната, образователната и социалната системи, както от гледна точка на кадрова обезпеченост, така и откъм знанията и уменията на професионалистите.
- В планираните ключови мерки за постигане на стратегическите и оперативните цели на Стратегията, са намерили място изключително важни дейности, насочени към насърчаване на ранното детско развитие. Инвестициите в ранното детско развитие са с много по-висока обществена възвръщаемост от инвестициите в повечето други сфери. Това е свързано с факта, че забавеното развитие през първите години води до по-слаби образователни постижения и намалена икономическа активност и производителност в зрялата възраст на човека, както и до по-високи разходи за неговото здраве и социална защита. Липсата на адекватна подкрепа за семействата в риск от своя страна се свързва с по-лоши здравни и образователни показатели, по-висок риск от поведенчески и емоционални проблеми, злоупотреба с вещества, престъпност и други предизвикателства, всяко от които носи сериозни негативни обществени последици и разходи. Изключително важно е, че в стратегията са налице мерки за въвеждането на патронажна грижа, на стандарти за ранно детско развитие, както и за подкрепа за бременността и повишаване качеството на родилната помощ, на обхвата и качеството грижата в детските

градини и детските ясли, за насърчаване на кърменето, и развитие на услуги за ранна детска интервенция и други.

- Подкрепяме въвеждането на мерки, насочени към премахване на всички форми на институционална грижа за деца и превенция на разделянето на децата от семействата. Такова разделяне е допустимо единствено и само в контекста на преживяно насилие в семейството. Приветстваме фокуса на стратегията върху превенцията на всички форми на насилие върху децата, както и мерките за насърчаване на позитивното родителство и забрана на телесното наказание. Научните изследвания категорично доказват вредите върху детското развитие от институционалната грижа и от всички форми на насилие, както и ползите от отзивчивите и позитивни родителски грижи.

Пълната ни позиция може да бъде намерена тук: <https://detebg.org/wp-content/uploads/2019/02/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BD%D0%B0-%D0%A4%D0%97%D0%9D%D0%94-%D0%BF%D0%BE-%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F-%D0%B7%D0%B0-%D0%B4%D0%B5%D1%82%D0%B5%D1%82%D0%BE.pdf>

Автор: Марина Николчева (05.02.2019 10:27)

Детска бедност, риск от детска бедност

Здравейте, бедността не е порок! На фона на нулевата държавна политика в подкрепа на българското семейство, насърчаване на раждаемостта темата детска бедност е подигравка към българският родител и дете. Не сте дефинирали понятията "детска бедност", "дете в риск от бедност", нито пък сте дали "средните европейски стандарти" за квадратура на жилище, което не попада в категорията "пренаселени". Това създава предпоставки за злоупотреба с деца попаднали в тези неясни категории и състипването на психиката им. Това също така предполага и извеждането от дома им като доста крайна мярка на фона на никаква държавна политика в подкрепа на българското семейство с деца. Ясно прозира в тази политика, че целта ѝ не е в интерес на детето. Знаете колко много населени места обезлюдяха, семейства мигрират в големи градове с цел търсене на препитание и по-добър живот за децата си. Те често попадат на работодатели в сивият сектор и се примиряват с това в името на децата си. Стратегията предвижда създаване на единна информационна система за детето, за семейството. Информация ще бъде събирана включително и от НАП, от подадената информация от работодател от сивият сектор. На база това ли ще преценявате "детската бедност", "риска от детска бедност"? Излиза, че освен борбата за насъщният, държавата ще прехвърли борбата срещу сивата икономика върху крепкото рамо на родителите, което е тотален абсурд!

И абсурдите не свършват само с това.

Тази стратегия, в нейната цялост е, простете за жаргона, едно голямо "ЕСЕ". На фона на това ваше умотворение и най-безочливо преписване на идеи за закони по модел Барневернет със сигурност бихте задълбочили демографската криза и насърчите желанието на българското семейство за достоен и уреден в живот където и да е, само не в България. Срещу Норвегия по отношение на несправедливо взети деца се

водят дела в Страсбург и Хага, а вие от тях решихте да почерпите опит. Що за безумие?!?

Автор: Ева Петрова (05.02.2019 10:15)

Против мерките, предвидени в Национална стратегия за детето 2019 - 2030 г.

В стратегията няма предвидени параметри и граници, които да определят намесата на държавата. Общата формулировка за насилие включва в себе си всякаква форма на действие против волята на детето, т.е. всичко, което то бива накарано да направи. Не се прави разлика доколко целта е полезна за детето, нито каква е точната форма на реакция на родителя. Като родител мога да кажа, че в огромната част от случаите миенето на зъбите става "насила", яденето на шоколад е далеч по-предпочитано пред яденето на плодове и др.п. Един любящ и отговорен родител не може да остави подобни решения на волята на детето.

Никъде в документа не е предвидена работа за подобряване на семейната среда, за работа с нея и разрешаване на проблемите, доколкото има такива. Основната мярка е отнемане на детето от родителите му - по-голяма травма и шок от това за едно нормално дете **НЯМА!**

Стратегията дава възможност за недоборсъвестно "доносничене", за живеене в страх, за отнемане на необходимия авторитет на родителя, който е упование за всяко нормално дете. Ако родителят не смее да повиши тон, защото може да му вземат детето, то ще види това и инстинктивно ще го използва, за да постигне желанията си (без да може да прецени дали те са полезни или вредни за него). Подобна среда е нездрава.

Като пример, може да се посочи пълното отнемане на учителския авторитет, което се случва в последните години. Един учител няма право дори да изгони ученик от час, ако му пише 2-ка, учителят трябва да даде обяснения защо се е стигнало до това. Тази изкривена ситуация вече дава своите резултати - усещането за безнаказаност в огромна част от случаите води до безобразно неуважително и невъзпитано поведение в училище и в обществото като цяло, нивото на образованост е потресаващо!

Никой адекватен човек не би защитил насилието в каквато и да било форма, особено срещу деца. Начините за установяването му, отношението към родителите и формите за превенция и борба с подобни прояви, не трябва да бъдат насочени към разделяне на семейството, а към решаване на проблемите в него и запазването му като най-сигурното и любящо място, каквото то всъщност е в огромната част от случаите.

Автор: Христина Никова (04.02.2019 20:54)

Стратегия

???????? (?? ?????: ????????, strat?gia, „?????? ?? ?????? ??????????)....??, ?? ????? ?? ??????? ?? ?????? ?? ???????, ?? ?? ????? ?? ?????? ? ?????????? ?? ?????? ? ?????? ???????????

????????? ?????????? ?? ?????? 2019-2030 ?

????????? ?????????? ? ?????????? ?????????? ?? ????? ?????? ?????????? ??

Автор: Иванка Абаджиева (04.02.2019 19:43)

Подкрепям Стратегията

Според мен този документ е първа стъпка в правилната посока към разбирането, че детето НЕ е лична собственост на родителите или на държавата. Детето е отделен индивид, който има чувства, мисли и разбиране от момента на своето зачеване, а възрастните сме тези, които са отговорни да осигурят неговото израстване, зачитайки го като равнопоставен член на семейството и обществото.

Смятам, че предложеният дете-центриран подход и мерките развити според възрастта на детето, успешно би могъл да осигури адекватна подкрепа на детето и неговото семейство, разпределяйки отговорността на родителите, държавните ангажименти и гражданското участие.

Най-важното нещо в документа е, че той е предназначен за всички деца и извежда подкрепата за семейството на предна позиция, като същевременно не пренебрегва специфични мерки за действие при деца, които по различни причини попадат в риск.

С този стратегически документ държавата, на която всички плащаме данъци, най-сетне поема ангажимент да бъде наистина активна и работеща. След приемането на Стратегията, зависи от цялото общество дали наистина поетият ангажимент ще бъде изпълнен и подкрепата за семействата ще бъде реална, а не ще остане поредно обещание за действие.

Автор: Mariya S (04.02.2019 18:07)

ДА на ангажимента към всички семейства в България!

Подкрепям Стратегията - крайно време е държавата да направи нещо структурирано за семействата у нас. Всеки, който е прочел Стратегията, а не нечий размишления върху нея – чиито и да са те – може ясно да види как тя дава обещание от страна на държавата да развива услуги в подкрепа на децата и родителите.

Ето и защо подкрепям Стратегията.

- Защото Стратегията поема ангажимент към родителите в България като казва, че в изпълнението на стъпките, заложили в нея, ще взема предвид потребностите както на децата, така и на техните родители като основно отговорните за отглеждането на децата.

- Защото има планирани конкретни неща в полза на всички деца и родители – Здравната каса да поема разходите за повече лекарства, когато това се налага, да се създадат повече детски градини, на които родителите да могат да разчитат, повече възможности за игра за децата, информация, когато родителят има въпроси, безопасни детски площадки и много други.
- Защото са заложили усилия за това да имаме компетентни учители, социални работници, лекари, медицински сестри – всички знаем, че една от най-големите ни трудности е да се борим с бюрократична система, която не се грижи за хората, а за документите. Едно от нещата, които има шанс да се променят с тази Стратегия, е това.
- Защото са планирани конкретни усилия за това институциите да си говорят едни с други, а не да се разхождаме с едни бележки между седем институции, за да можем да си свършим нещо.

Много се говори за това, че има още много, което държавата трябва да направи, така че децата и родителите да имат добър живот у нас, а това е първото смислено нещо в тази посока. Разбира се, сама по себе си тази Стратегия не означава нищо повече от план. Затова е важно и как точно ще бъде изпълнена тя. Но аз я подкрепям заради първата стъпка – да имаме ясно обещание и план към него, на базата на които да можем да изискваме тази грижа, която заслужава всяко дете и всеки родител.

Автор: Радослава Петкова (04.02.2019 14:58)

Стратегията си поставя за цел да отдели децата от родителите. Стратегията твърди, че поставя интересите на детето в центъра, а в същото време заявява, че цел на държавната политика по отношение на децата е да израстват в преобладаващо институционална среда, а не в семейна. Има поставени цели една трета от децата до 3 години да са в ясли, 90% от децата между 4 и 7 години да са в детски градини и предучилищни групи. Т.е. ранното детство на децата е желателно, според Стратегията, да премине в преобладаващо институционална среда, така че влиянието на родителите да започне да отслабне. Нещо повече, самата Стратегия казва, че периодът от 4 до 6/7-годишна възраст е време, в което „рязко нараства броят на институциите, които имат отношение към създаването на среда, насърчаваща избора в полза на най-добрите интереси на детето.“ Т.е. държавата в прав текст заявява, че реализирането на най-добрите интереси на детето минава през намесата на различни институции и отслабването на ролята на родителите.

Отново се вижда как държавата от привидно подпомагаща (създаваща институции, където родителите да могат да си оставят децата, докато са на работа), се превръща в диктатор (препоръчваща/задължаваща родителите да си оставят децата на други хора), без значение дали това е наложително за тях и дали това е желанието на децата и на родителите. Всяко дете си мечтае да има повече време с мама и тате, но очевидно неговите желания и интереси не са от значение за държавната политика, колкото и да твърди Стратегията, че интересите на детето са най-важни.

Може да се коментират още много детайли от Стратегията, които показват, че тя ще създаде враждебен климат за семействата, което няма как да се отрази

положително на децата, но мястото няма да ни стигне да го направим тук.

Като активен гражданин и отговорен родител припомням на политическите лица, стоящи зад тази стратегия, да се замислят, че децата са върховна ценност в психологията на нашия народ, че всяко действие от страна на политиците, което поставя под заплаха интегритета на семейството и благосъстоянието на децата ще бъде съответно наказано по време на избори и не само. Припомнете си масовата реакция на народа по повод решението на МС за Истанбулската конвенция. Припомнете си масовите протести по повод Проекта за закон за детето. Сега няма да е по-различно. Колкото и мандати да изкарате, вие сте преходно явление. Децата и внуците ни са нашето бъдеще и те ще бъдат винаги по-важни за нас.

Автор: Радослава Петкова (04.02.2019 14:57)

Стратегията е в противоречие с Конституцията на РБ
Стратегията нарушава Конституцията на България, като изземва прерогативите на родителите спрямо децата и превръща родителите в подчинени изпълнители на държавната политика към детето. Родителите се споменават постоянно в контекст на получатели на образование и други „услуги“ за повишаване на родителския им капацитет, като че ли са някакви некадърни имбецили и потенциални престъпници, които се нуждаят от постоянен надзор, проверки и контрол, за да е сигурна държавата, че децата не са обект на престъпление от страна на родителите си. Стратегията съдържа текстове, които недвусмислено подсказват, че родителите се превръщат в подчинени лица, които са задължени да защитават всяко свое решение по отношение на децата си пред трети лица, които да преценяват дали то е в най-добрия интерес на децата им. Т.е. държавата се намесва грубо в семейния живот като някакъв вид гарант на добронамереността на родителите спрямо децата им.
Цитирам:

„В индивидуален план всяко решение, което има пряк или непряк ефект върху живота или благосъстоянието на конкретно дете, независимо дали се постановява от административен или от съдебен орган или се взема от възрастен, който работи или полага грижа за конкретно дете в лично или професионално качество, следва да се основава на оценка на най-добрите интереси на детето.“

Само че по Конституция отговорността за възпитанието и отглеждането на децата е на родителите, не на държавата.

Автор: Радослава Петкова (04.02.2019 14:56)

В условията на остра демографска криза държавата си позволява да стигматизира многодетните семейства

В Стратегията пише, че: „Особено уязвими [за рисковете от бедност и социално изключване] са живеещите [деца] в домакинства с 3 и повече деца или само с един родител, децата от ромската и турската етническа група.“ Това изказване е обидно и голословно и стигматизира многодетните семейства в България, децата на самотни родители, и други деца по етнически признак, без никакви други основания. Особено внимание обръщам върху стигмата върху многодетните семейства, тъй като сме в

остра демографска криза и би трябвало държавата да се радва от факта, че семействата раждат деца, а не да ги стигматизира и да ги брои за рисков контингент. Да не говорим, че с изявеното намерение на Стратегията да се прави мониторинг върху всяко семейство и всяко дете, родителите на практика са обезсърчени да раждат повече от 2 деца, защото това може да се изтълкува, че ги подлагат на риск от бедност и изключване и да даде повод да бъдат взети от тях.

Автор: Радослава Петкова (04.02.2019 14:56)

Твърдението, че е застъпен най-висшия интерес на детето, е лицемерно. Стратегията твърди, че поставя детето и неговите интереси в центъра, че започва обгрижването на децата още от зачатията им, а в същото време не адресира причина номер едно за смърт при децата на България – абортите. Само за пример: през 2017 година броят на абортираните деца е 38% от този на родените, но никъде не се говори, че ще се вземат някакви мерки за криминализиране на аборта като вид насилие над дете, нито че ще се работи по някакъв начин с жените, за да се предотвратят абортите. Няма как Стратегията да осъжда аборта, след като сред НПО-тата, които са я консултирали, са феминистки организации, които защитават твърдо правото на жената да абортира, без никакви ограничения. Дотук с „детето е в центъра“. Детето е в центъра, когато трябва да се разцепи семейството и да се вкара клин между родители и деца, но очевидно не е в центъра, когато жената трябва да реши кое да избере – дали да даде живот на нежелано от нея дете (и да го даде за осиновяване), или да го убие, защото така иска.

Цялостното българско законодателство също показва лицемерно отношение по въпроса за сексуалните злоупотреби с деца. В Стратегията се посочва, че 9,4 от живородените деца са родени от подрастващи момичета на възраст под 20 години, уточнявайки, че това води до риск за развитието на децата и до риск от недоносеност, в същото време по Конституция пълнолетие се навършва на 18 години. Т.е. държавата критикува решенията на пълнолетни хора да създават потомство, като ги заклеймява, че подлагат децата си в риск и приравнява бременността и раждането на 19 годишни момичета с тези на 12 и 13 годишните.

Интересно е още едно разминаване в законодателството на България. Според действащите закони възрастта за доброволно съгласие е 14 години, а минималната възраст за встъпване в брак – 16 години, т.е. не е престъпление да имаш сексуална връзка с 14 годишно момиче, но не е разрешено да се омъжиш за него. Не се вижда никъде в Стратегията намерение да се вдигне възрастта за доброволното съгласие на 16 години, така че да се хармонизира с минималната възраст, на която едно лице е допустимо да встъпи в брак.

В същото време се посочва, че децата от самотни родители са изложени на по-голям риск от бедност и социално изключване. Т.е. законите създават предпоставки за повече самотни майки, повече аборти и повече деца в риск, но не и за повече семейства от двама родители, което е в най-добър интерес на децата, чийто висш интерес уж стои в центъра на Стратегията.

Автор: Ивайло Тинчев (04.02.2019 12:51)

Становище на Национална асоциация „Поход за семейството“

Становище на Национална асоциация „Поход за семейството“ за Проекта на „Национална стратегия за детето 2019-2030 г.“

Тъй като становието ни е 20 страници и няма как да го публикуваме лесно тук, публикуваме линк от сайта на асоциацията, където можете да се запознаете с него: <https://www.family.bg/bg/2019/02/04/stanovishte-na-natsionalna-asotsiatsia-pohod-za-semeystvoto-za-proekta-na-natsionalna-strategia-za-deteto-2019-2030-g/>

Предлагаме и във вариант на PDF за по-лесно разпечатване за четене:

<https://www.family.bg/wp-content/uploads/2019/02/2019-02-04-National-Strategy-for-Child-Position-March-for-Family.pdf>

Автор: Цвети Николова (04.02.2019 11:55)

Капан за деца - 2

И така, стратегията има централен обект – детето – моето, вашето, на всеки родител, защото институциите не раждат деца, както знаем, но затова пък могат да взимат децата на тези, които раждат.

Хвалят се с „детецентрираният“ подход. Детето е носител само на права, не и на отговорности, които да изградят характера му. Но на кому са нужни мислеци зрели хора с характер? Нека расте консуматор на натрапените некачествени държавни услуги.

Щели да го подготвят за света с адекватни знания и умения, с развиване на критично мислене. Сериозно ли говорите? Че нали ако човек има някакво критично мислене, веднага ще предизвика и оспори претенциите ви за безгранична власт.

Да се върнем обратно на обекта на стратегията – детето, и да разгледаме жизнения цикъл от зачатие до пълнолетие. (Може да ви звучи малко бездушно като в учебника по биология, все пак става дума за човек не за молец, но да не забравяме че институциите сътворили стратегията нямат душа.)

Забелязва се, че на всеки следващ етап от развитието на детето, броят на публичните институци и разни други лица се увеличава, но за сметка на ограничаване водещата роля на родителите. Т.е. от кого се формират възприятията, ценностите, нагласите у детето – от среда различна от семейната – институционалната. Семейството е заменено от детското заведение, където от 0-3 години трябва да са обхванати 33%. Ама вие може да желаете да си гледаде детето у дома. Не, трябва да се гонят процентите от Барселона! От 4-7 г. процентът на обхват скача на 90%. Вече се говори за ранно детско образование и не, то не е свободно, нито е отговорност вече на родителя. Държавата не търпи конкуренция. Тя ще осигури всичко „безплатно“ - здравеопазване, образование, социални услуги. Капанът за деца е зареден.

Забелязва се следният парадокс: от една страна стратегията се хвали с успех в деинституционализацията (премахване домовете за сираци, поради провала на държавата да се грижи за децата) и от друга – предлага институционална среда от най-ранна възраст за всички деца. Ама вие не разбрахте ли вече, че институциите не могат да отглеждат, нито да възпитават, нито да образуват? Вярно е констатирали К.С. Луис: „Правим хора без сърца, а очакваме добродетели и предприемчивост.“

Според посочената в стратегията статистиката 30% от децата в училищата на възраст 15-16 г. са опитали някакъв наркотик. Няма нужда Уницеф да ни казва, че „за насилието в училище няма междучасие“.

И така, какво решение предлага стратегията?

Иска да защити „интереса“ на детето като го извади от сигурната семейна среда и насилствено го вкара в провалилите се безличностни институции. Решението е повече институции от чиновници, повече средства от бюджета, нагла намеса и контрол на семейството (патронажна грижа, доноси, проверки) и изземване отговорностите (в някои случаи и децата) на родителите, ранно сексуално образование и пр. политически решения, неспособни да решат моралните проблеми, а само да ги задълбочат.

За авторите на стратегията явно вярата в тоталната държава, социализма и плановете общество не е отряла. Само че тази религиозна вяра не може да създаде отговорни хора и аз не я искам за моите деца, нито за България.

Тогава какво да правим след като нито „специалистите“, нито милиони данъчни европейски пари могат да се справят? Ами ключът не е в тоталитаризма, а в ръцете на родителите.

Като родители ние можем и трябва да поемем делегираната ни от Бога отговорност за отглеждане, възпитание и образование на децата ни. Като не забравяме, че децата не са наша собственост, още по-малко са на държавата. Те принадлежат на Бога, по чийто образ са създадени. Единствено семейството е опълномощено да извърши това, за което се пънат безброй НПО-та и държавни институции.

Автор: Цвети Николова (04.02.2019 11:54)

Капан за деца - 1

Позицията на една майка

Не мога да остана безучастна, когато някой на държавно ниво се опитва да определя кое е в интерес на детето ми и кое не е.

Няма по-заинтересовани за доброто на децата хора от собствените им родители, макар в стратегията под заинтересовани страни да са изредени държавни институции, неправителствени организации и академичната общност. Имената на авторите не присъстват в документа, скрити са зад облак от агенции и службици, без личност, без душа. Искат обаче да решават съдбата на децата ни за десетилетие напред (петилетката на кумунистите пасти да яде).

Започват с помпозно позоваване на Конвенцията на ООН за правата на детето, сякаш е закон Божий.

Твърдят, че целите или 4-те опорни стълба на стратегията били:

- 1) недопускане на дискриминация (Е, освен на родителите, те са най-жестоко дискриминирани в случая. И не само те, разбира се. Децата на многочленните семейства и етническите групи са под прицел.)
- 2) най-добрите интереси на детето (Най-добрите интереси според кого? Според чий стандарт?)
- 3) право на живот оцеляване и развитие на детето (А какво ще кажете за неродените? Къде е тяхното право на живот? Или те не са хора? Лицемерието

направо вони.)

4) право на детето да бъде чуто и неговото мнение да бъде взето предвид (Със система за подслушване във всеки дом ли ще го гарантирате?)

Автор: Райчин Рачев (04.02.2019 10:31)

Второ Заявление до ДАЗД По Закона за достъп до обществена информация
ДО Председателя на ДАЗД

з а я в л е н и е

за достъп до обществена информация

От Райчин Георгиев Рачев,

с адрес за кореспонденция: Пловдив 4000, ул. ....

телефон за връзка: 088.....

ел. поща: га.....

уважаеми ГОСПОДИН ДИРЕКТОР,

На основание Закона за достъп до обществена информация, моля да ми бъде предоставена следната информация и Вашият отговор от 02.10.2018г. изх Номер: РД-12-10

Налице е фактически отказ до преобладаващата част от вече поисканата информация. За да бъде пределно ясно и за трети страни ,евентуално Районен съд София, че е налице фактически отказ за предоставяне на информация по заявлението ми от 20.09.2018 изпращам последващо заявление за Достъп до обществена информация, с калибриране на въпросите.

1. Моля предоставете имената на конкретните служители и външни експерти отговорни за провеждането на онлайн анкети : ДАЗД пита децата на България и ДАЗД пита родителите – основание за питането – избрана форма на националната обществена анкета; избор на въпросите.

Имената им не могат да бъдат обществена тайна – не извършват дейност с класифицирана информация , не попада под специален режим на защита

2. Какво ще направите с постъпилите до момента данни при положение ,че процедурата им за събиране е напълно незащитена и компрометирана. Основание – попълних анкета избирайки възраст до 10 г, както и анкета за възрастен. Мога необезпокоявано да попълня (не само аз) колкото искам анкети с каквито преценя за нужно данни. Има и по-лесен начин – чрез бот да се манипулират отговорите от анкетите в какво се прецени направление от потенциално злонамерени лица в България и/или чужбина

Изразеното Ваше очакване за коректно отношение е красиво намерение , но не е подплатено с професионални действия по реализирането.

3. Ще бъдат ли публикувани от ДАЗД прозрачно суровите данни от двете анкети ?
4. След като заявявате ,че няма да повторите анкетата чрез друга форма , минимизираща рисковете за чистотата на резултатите , как ще отчете огромният риск с безпрепятственото манипулиране на резултатите ?

Безпрепятствено е поради липсата на каквато и да било защита за брой попълвания от едно IP, поради отказ от идентификация и т.н. Несложно мерки могат да се вземат с минимални ресурси стига да има необходимото ниво на разбиране от рисковете в Интернет дейности.

5. ДАЗД има ли мнение като Държавен орган към политиките и решенията на самата ДАЗД и други институции довели до огромната разлика, в пъти, между стандартните детски надбавки и заплащането за същата дейност на приемните родители в България ?

Желая да получа исканата информация в следната форма:

1. Преглед на информацията - оригинал или копие или чрез публичен общодостъпен регистър;
2. Копия на материален носител на посочения адрес в Заявлението
3. Копия, предоставени по електронен път, или интернет адрес, където се съхраняват или са публикувани данните

По Ваш избор

Дата: 02.10.2018

Подпис.....

Автор: Райчин Рачев (04.02.2019 10:29)

Предложение за изменения и допълнения към Национална стратегия за детето 2019 -2030, част 3 от 3

Предложение 4. Допълнителна точка 5 към мерките за всички възрастови групи на стратегическа цел Подобряване на стандарта на живот на всяко дете

- премахване на диспропорцията между възнагражденията за приемни родители и социалните пособия за биологичните родители.

Основание - Разликата в пъти в полза на приемните родители превръща това занимание в бизнес с много отрицателни тенденции

Предложение 5. Допълнение към Резултат 1. на стратегическа цел Осигуряване на възможности за участие на детето във вземане на решения - Подобрени възможности и механизми за участие на децата в процесите на вземане на решения

- Осигуряване на прозрачност и достъп до процедури за обществена/системна верификация на прилагането методи и алгоритми за участие на детето във вземане на решения

Основание - допитването до децата е подобен механизъм за отчитане на техните нужди и нагласи. Но виждаме как самата Агенция за закрила на детето поради некомпетентност или особени мотиви компрометира откритите допитвания до децата и родителите. Вратички за подобни изкривявания прозират в още десетки текстове на "подобрената" Стратегия. Например е възможно компрометираните резултати от сегашните допитвания да бъдат употребени в иначе благородното "Въвеждане на практики, основани на данни и на доказателства, както и подобряване на начина, по който се планират и оценяват практиките спрямо постигнатото въздействие".

А данните , както видяхме са крайно ненадеждни или дори манипулирани вече ! надали моят сигнал е довел до отменяне на корумпираните допитвания или пък до публикуване поне на данните от тях , както и на направените изводи и препоръки на тяхна основа !

или пък "От ключово значение е да се търси мнението на децата, на семействата и на професионалистите и редовно да се събира информация за техните нагласи и очаквания."

новите информационни и комуникационни средства"

Доколко можем да се доверим на професионализма и квалификацията на тези , които извършват онлайн запитвания и отговарят на ИТ предизвикателствата ?

Можем ли въобще да се доверим на хора , които в най-добрия случай не умеят да организират едно коректно онлайн допитване ?

А в най-лошия случай - нарочно са подхождали така,че допитването да е напълно манипулируемо и да се нагласят отговорите така,че корекциите в Стратегията да се впишат в нечие Прокрустово ложе - в ущърб на децата и семейството, в отговор на идеологически щения и намерения или пък по други неясни мотиви.

След няколко телефонни разговори и разменени е-мейли се убедих ,че стилът на работа в Агенцията е волонтаристичен и непрофесионален.

В отговор на моя сигнал, доказващ некомпетентността/злоумисъла на организаторите на откритите допитвания до деца и родители - бях поканен чрез телефонен разговор на среща в Агенцията, като остана допълнително да ми се обаждат за точен ден и час. Познайте дали някой повече се обади.

Фактът с некомпетентното/злоумишленото организиране на допитванията обаче виси със страшна сила и поражда тежки въпроси и прави твърде съмнително дали Агенцията и другите съорганизатори на допитванията могат/наистина се стремят да спазват "Принципът за най-добрите интереси на детето"

Прилагам кореспонденцията с ДАЗД по казуса с опорочените онлайн допитвания до деца и възрастни относно промени в Стратегията за детето

Подобни компрометирани резултати категорично хвърлят множество основателни доказани съмнения дали подходът е "Предвидимост и устойчивост" или със съмнителни подбуди и цели !

Със 100 % вероятност доказват ,че и дума не може да става за "Прозрачност, публичност и отчетност"

Вижте отговорите от Агенцията и сами преценете. Отбягването на отговори е самодостатъчно доказателство за пълна непрозрачност прикривана зад лозунги

Освен очевидно компрометиране на процеса на "Идентифициране на нуждите" чрез опорочено открито онлайн допитване до деца и родители, очеводно е некомпетентността на анализа и резултатите за изследваните рискове в различните възрастови групи. Има фрапиращи липси. Например - няма и дума в цялата Програма за децата със специални потребности от типа на защита и развитие на таланти. Липсата на такъв фокус ясно доказва порочната философия и идеологическата канава на т.нар. професионалисти в сферата.

А "ефективното разпределение на Информация и ресурси" е не повече от благо пожелание , компрометирано от примерите по-горе. "Всички политики и програми за деца и за подкрепа на родители трябва да са основани на конкретни данни и доказателства" - щеше да е добре ако Агенцията и другите ангажирани в процеса на промяната на Стратегията не бяха забравили да спазват това условие !!!

"Изграждането на човешки капитал, включително кадрови и експертен потенциал за реализация на Стратегията, е следващата група от публични политики" - какво ли са сторили от Агенцията , за да запълнят пропастта в ИТ потенциала !? От поведението на служителите не си личи да съзнават ясно ,че са от другата страна цифровата пропаст, камо ли да се полагат адекватни усилия за преминаването ѝ.

Отправлям и общо 6 предложения за изменения и допълнения Към стратегията

Автор: Франк МакАнтъни (03.02.2019 20:20)

Г-жо Велева, не можете да скриете омразата си към мъжете

Още по-интересно е, че веднага след като видях публикацията ми тук за снимката на стената си от петък (1 февруари, петък), днес (3 февруари, неделя) г-жа Екатерина Велева реши да добави текст към снимката, за да замаже положението:

<http://prntscr.com/mg3o1n>

Не можете да скриете омразата си към мъжете, г-жо Велева. Facebook пази история на редакциите на публикациите Ви. Всичко се вижда кристално ясно. Пъклените ви планове се виждат и в стратегията, която сте създали, с която целите да разрушите семействата на България и да получите пълен контрол над децата. Всичко ще стане явно - няма да успеете да го укриете!

Автор: Франк МакАнтъни (03.02.2019 13:57)

Действията и отношението говорят повече от думите

Снимка от Facebook стената на боркинята срещу насилието и основен инициатор и защитник на забраната на телесното наказание (подплатено, разбира се, с участие в грант от ЕС за 370 000 EUR), председателят на ??????? "2.2.2.", ??????? ??????:

<https://pmt.sc/mfzbzh>

???? ????? ? ?????? ????? ????????? ?????? ?????? ?????? ??? ????????? ? ?????????.

Зад предложената стратегия и нейните политики стоят такива хора.

Автор: ZLATKA MARINOVA (03.02.2019 13:04)

Хиляди български семейства вече отхвърлиха проекта ви
До авторите на проекта:

1. Никой не ви е давал право да се грижите за нашите деца и да дефинирате кой е "най-добрия" им интерес. Ако толкова имате желание да се грижите за деца, родете си собствени такива и си пишете планове и стратегии за тяхното възпитание колкото си искате.
2. Никой не ви е давал право да планирате политики, чиято цел е отнемане на деца от семействата им. Вече видяхме как "помагате" на бедна родилка, като най-безкруполно й отнехте бебето.
Съвсем ясно е, че не разбирате психологията на българина и любовта към децата му. Ако я разбрахте, нямаше да предлагате такива безумни стратегии.
3. Никой не ви е давал право на вмешателство в живота на семейството. Още по-малко - на пълен контрол, какъвто искате да постигнете чрез стратегията си.
4. Никой не ви е давал право да пренебрегвате и презирате българските родители.
5. Никой не ви е давал право да въвеждате нов кръвен данък по българските земи.

Махнете корумпираните си ръце от всички български деца!

Автор: Атанас Терзийски (03.02.2019 09:42)

От един човек с нормално семейство

Баща на 4 деца съм. Живеем със скромен доход на глава от семейството, на скромна жилищна площ, не гледаме телевизия, почти не ходим на кино, гледаме обаче подбрани, а не масови продукции, децата редовно посещават неделно училище, избягваме детски центрове и т.н. емоционални и модерни развлечения за деца. Възпитаваме ги строго, но с много любов... защото просто така сме решили, това сме избрали, това вярваме и това считаме за правилно. Всичко изброено до тук обаче е проблем според Стратегията, който трябва да се корегира след консултации с експерти, намеса на чиновници и изобщо държавата трябва да промени нашите, родителски решения, житейски избори, вяра и дори морала, така че в ерата след Стратегията понятията правилно и неправилно, добро и лошо да се обърнат директно против духа на семейството ни, обществото ни и традициите ни. Дори и това да не се случи, вече се налага нов морал в обществото, който задава "вярната" посока.

Виждам, че в определяне на курса на т.нар. "вярна посока" са участвали големи експерти. Всъщност лично познавам мнозина от тях - видни педагози, философи, управленци, учени в разни области, подбрани НПО-та и т.н. все хота от елита. Очевидно те успешно са преминали школовката на системата и са удостоени с титли, безспорно! Знаете ли какво е общото между всички тях, без изключение? Това са хора с разбити семейства или без семейства, възпитаните в техните възгледи деца (поколение д-р Спок) понастоящем не почитат родителите си или търсейки щастието си по света са ги изпратили в старчески домове, защото сеехме десетилетия в материален просперитет, а не във взаимоотношения с любов. Вече гледаме внуците си само по скайп и се връщаме от чужбина основно за погребения на близки роднини... Е, господа експерти и мои познати, колеги... това е бил вашият избор, вашият живот, вашата визия и вяра и вашите плодове. Моите не са такива, както вече стана ясно. С какво право вие налагате над мен вашият провален модел за семейство?!

Бил съм на много форуми и съм се нагледал как експерти в какви ли не области - педагогика, философия, религия, хуманитарни науки, етнология спорят и не стигат до съгласие.... и това е нормално. Очевидно е много трудно някой да промени миросгледа си. Но съм виждал и същите тези, вечно спорещи хора, обединени под финансовата рамка на добре платен европейски проект да смирят възгледите си под напълно чужда за тях философия. О, колко лъжливо е всичко! Това, за съжаление не са свободни емоционални съчинения. Работя в академичните среди откакто се помня, и в България и в чужбина и отговорно стоя зад думите си. В тази твърде сложна и неясно дефинирана задача... и времена, с мъгливи резултати, без посока и т.н. аз си имам лично решение за прецъпка, в което съм убеден и в този дух

искам да отгледам и възпитам децата си. Ако се чудите какво е това ново разбиране... ще ви кажа: не е ново, дори е доста старо и дава добри плодове както в личен аспект, така и в обществен, както за кратко време, така и за дълго.... Моят модел не идва от овластената политическа върхушка, нито получавам нечия благословия за да го изповядвам. Моят модел е юдео-християнския, за който няма да пиша в момента... четете, мислете, консултирайте се преди да предлагате нови решения в обществото.

Ако все пак не чуete народа и приеете Стратегията - бъдете сигурни, че с един закон, гласуван от злотворци няма да промените битието ми..., е ще ме класифицирате като престъпник, вероятно ще нанесете и поражения, но не се боя от цената, защото знам, че си струва. А вас времето няма да помни... защото в живота си също се нагледах и на велики идеолози, които завършват живота си по мизерен начин, отритнати от всички.... колко тъжно но и справедливо.

Бъдете благословенни и взимайте правилни решения. Сега е вашето време, то няма да се върне никога! Сега е вашето време, по-късно разкаяния и съжаления няма да помогнат!

Автор: ирена стамболиева (03.02.2019 00:09)

Проблеми в новата стратегия

На теория целите звучат добре, но са неадекватни за Българската държава.

Намирам следните неща за проблемни:

1. Държавата ще се погрижи за децата по-добре от родителите:

Историята показва, че частната инициатива гледа по-добре интереса на индивида, отколкото държавната политика. Адам Смит го е казал с "Принципа на невидимата ръка", а икономическата история доказала. Родителите осигуряват максимално добро образование на децата, въпреки Държавата, чрез допълнителни уроци, гледачи и т.н. Наивно е да се мисли, че държавното училище е супер, погледнете статистиката. Ако искате подобрене, дайте свобода на частната инициатива, на родителите да образуват децата, съобразно индивидуалните нужди, а не ограничавайте и санкционирайте родителите за мними сигнали. Дори, ако може да се разсъждава и по-глобално, ред държави имат съвсем законно домашно образование като Америка и Обединеното кралство, дори в Швейцария го има.

Излюзия е да се мисли, че Държавата може да осигури по-добър живот, възможности и реализация за децата на България. Има определени контингенти (роми и други), в които децата наистина трябва да се интегрират, но начинът не е с овластяване да държава да изземва децата при какъв да е сигнал, защото вместо да се реши

проблема с контингента, ще се създадат корупционни практики за изнасяне на деца. България е известна с корупционната си практика и едно такова оправомощаване е изключително лошо.

Дори в страни като Швеция, ако сте били там и сте говорили с местните, ще знаете, че прекалено либералното отношение с децата е довело до групи тинейджъри, който вандалстват. Много конкретно трябва да се дефинира какво е домашно насилие и как се свидетелства за него.

2. 90% от децата на българските семейства да са обхванати в предучилищната, държавна образователна система. Става въпрос за деца между 3 - 7 годишна възраст. Държавните градини не са изключително малко и се кандидатстват с връзки, а като влезеш ти трябва гледачка, за постоянно разболяващото се дете, психолог за оправяне на щетите от насилието и незаинтересоваността на персонала, допълнителни занимания извън градината, за да има детето нормална социална среда и занимания в неговите интереси. Детето до 7 годишна възраст няма нужда от обхват, а свобода и обич. Родителите могат да го запишат в кооператив, където имат контрол, гледачи, баби и т.н. и все ще е по-добре отколкото да е "обхванато". В нашата градина имаше и педофил 3 месеца, до доказване, че той не е нормален. Такова нещо не е допустимо и няма как държавата да осигури по-добро бъдеще.

3. минимум 33% от децата на възраст между 0 - 3 години да бъдат „обхванати от услуги за ранно детско образование и грижа“ излишно е. И така няма съвестни лекари, а дори да си гледат работата, пак имат ред несвойствени дейности, които им пречат на ефективната работа, че да се занимават и да "обхващат" семействата. В ерата на Интернет и редица организации като "Подкрепа за Кърмене", "Ла Лече Лига" има дори по качествена грижа за децата. Грижата трябва да започне с отношението към родилките и раждането, а не да умират от немърливост на лекарите и безхаберите на Държавата.

4. набиране на информация „по различен начин и повод“ за децата и техните родители. Създаване на информационен масив от данни, чрез който на практика всяко семейство трябва да е под постоянно наблюдение. Към комунизма ли се връщаме или 1984? Практически, държавата става проводник на беззаконие, понеже се отнема правото на лична свобода и неприкосновеност, гарантирани от чл.30, ал.1 на Конституцията.

5. „Осигуряване на пълен обхват на децата със задължителни имунизации“ - да си спомним за скандалите с Турските ваксини. Пак ли Държата ще се погрижи по-добре за децата, или някой си е прибрал паричките за ваксините.

И вместо да се фокусирате в ограничаване правата на децата и възможностите им за бъдеще, милите как да приобщите контингентите, да оставите природа за децата на Черноморието, в планините и да им дадете пример да бъдат добри граждани, а не клеветници и шпиони, изкачани ото изкуфчлата бабка на горния етаж за домашно насилие.

5.

Автор: Владислава Борисова (02.02.2019 18:34)

Тема за размисъл

Ето един обективен анализ на състоянието на социалната система и услугите за деца в България:

<https://www.mediapool.bg/sistemata-za-zakrila-na-deteto-e-v-kolaps-no-keshovitsata-varvi-news289173.html?fbclid=IwAR1-EFhTly1WllsKeUsGJ6l5qqXiz8SY4qql0sjdwpNKG-ZtIJZLXVfkIDo>

От нея се вижда каква точно е грижата на държавата в най-добрия интерес на детето.

Автор: Цвети Николова (02.02.2019 12:47)

Кой има право над децата и домовете ни?

Изразявам личната си позиция на майка и тя е против наглата намеса, следене и контрол, който се планира за децата и семействата ни в една свободна страна!

Стратегията, облечена в овча кожа на уж загриженост за интереса и благо на децата ни, с помпозни думи за толерантност, права, равенство и реализиране на техния потенциал, всъщност се опитва да иземе функциите и отговорностите на родителите, да разкъса семейните връзки и да открадне децата ни за нечистите си цели.

Трябва да е ясно, че хората, не институциите раждат, отглеждат и възпитават децата си най-добре, но вместо това виждаме план как родителите да бъдат наказани, преследвани, ограбени от правата си, които Създателят им е дал. Планира се контрол на всяка стъпка - какво ядеш, какви хапчета пиеш или не пиеш, как говориш...Спрете се малко! И не се правете на много загрижени за децата ни, защото хич не сте така загрижени за неродените, които се абортират ежедневно най-легално. Лицемери. Имайте страх от Бога!

Автор: Юлия Андонова (01.02.2019 18:22)

ПОДКРЕПЯМ СТРАТЕГИЯТА

Време е обществото ни да разбере, че децата не са собственост на родителите си.

Време е да приемем, че НИКОЙ НЯМА ПРАВО ДА ПОЛШЯПВА, УДРЯ, ОБИЖДА!

Чета стратегията и поздравявам авторите на документа! Време е всички заедно като общество да изградим по-добро бъдеще за децата ни!

И мерките, които се предлагат не застрашават никого, напротив дават шанс децата ни да пораснат в един различен свят!

И не, не сме Норвегия /макар, че икономически и социално би биро хубаво да ги достигнем/ и не за един шамар няма да се отнемат деца, а родителите ще имат алтернативи.

Искате да се борим с бедността на българина и да имаме по-добро бъдеще, а отхвърляте документа, който дава основа за това!

Време е да се променим! Промяната започва от нас и от онези, които ще градят бъдещето - децата ни!

Автор: Владислава Борисова (01.02.2019 17:59)

Абсурдността на претенцията "всички деца принадлежат на държавата"

Официалното ми мнение, добре мотивирано вече присъства в едно от становищата тук, бидейки участник в екипа, който го е писал.

Сега искам да ви изложа личното си виждане.

Най-сериозната причина да дадеш живот на дете е да съградиш ново човешко същество с любимия човек. Да го изградиш по уникален образ и подобие на родителите, така, както самите родители са уникални личности. Да му предадеш своя опит и своите достижения, защото това е истинското наследство, което оставяме на децата си.

Това е свещенодействие, в което чиновникът и държавата нямат никакво място.

Държавата няма душа. Тя е просто сбор от политици и институции, пълни с чиновници. Тя няма друг интерес от българските деца, освен този те да бъдат покорни данъкоплатци. Тя не се интересува от тяхното щастие, нито пък има интерес от развитие на критично мислене, личностно развитие и т.н. и т.н. Поради тази причина държавата нито може, нито следва да разработва политики под предлог "ще ви следим и учим как да гледате децата си, пък ако сте бедни ще ви ги вземем и ще платим на някой да ви ги гледа, защото видите ли, това е техният най-добър интерес".

Чрез Стратегията вие започвате да третирате децата и като ресурс, като обикновена стока на европейския пазар.

Този бизнес така, между другото влече след себе си допълнителни бонуси за вас – пълна власт над хората, имащи деца. Контрол над живота им посредством натрупания огромен масив от информация.

Уповавайки се на стария римски принцип “разделяй и владей” разделяте обществото, като стимулирате хората да доносничат. Така всеки ще се съмнява и пази от всеки. Единството е невъзможно, а какво по-добро за властта от това?

За вас може и да е обикновен бизнес, но за потърпевшите той ще означава унищожени животи.

Ясно е, че вас най-малко ви интересува каква е съдбата на отделните човешки същества. Именно затова е връх на цинизма да претендирате, че работите в най-добрия интерес на децата.

Ако поне малко ви интересуваше техният интерес щяхте да работите единствено в посока подкрепа на семействата, и то само в случаите, в които такава ви бъде поискана.

Идеята държавата да се намесва в семействата е абсурдна, но още по-голям абсурд представлява смяната на концепцията ви от „намеса при нужда“ в „намеса винаги, защото някъде може да стане нужда“.

Ясно изразената воля да бъдат следени всички деца и да има чиновническа намеса при всички родители показва единствено, че третирате децата като държавна собственост, а родителите им - като инфантилни, престъпни създания, неспособни да се грижат за семействата си.

Освен безумна, тази идея е и несъстоятелна. Та нали "специалистите чиновници", които трябва да дават акъл на родителите произхождат от същото това общество?

Да си въобразявате, че децата могат да растат добре единствено под зоркия поглед на добре обучени "специалисти" е чист фашизъм!

Ако тази Стратегия бъде приета и превърната в пътна карта ще бъде променено цялото законодателство, при това в нарушение на основните човешки права и свободи. Така например от правото на неприкосновеност на жилището, на личния и семеен живот няма да остане и помен.

За сметка на това ще си създадем наш вариант на норвежката Барневарн.

Бъдете сигурни, че българските родители няма да са покорни и безучастни, както тези в Норвегия, Швеция и останалите страни от ЕС, от които копирате тези така наречени „добри практики“. Няма да ви позволим да посегнете на децата ни. Те, както и ние не принадлежим на държавата.

Напомням на народните представители, които ще гласуват тази Стратегия и на правителството, което ще разработва закони по нея - хората не съществуват за да ви обслужват, вие сте призвани да служите на народа си, като именно затова се издържате от неговите данъци!

Автор: Силвена Ставрева (01.02.2019 14:59)

Кои са авторите на текста?

Оповестете с имената и названията им индивидуалните и колективните автори на текста на проекта и финансовите им източници! Всички ние имаме ПРАВО да получим тази информация. И децата ни също - те също трябва да бъдат информирани за всичко, което се отнася до тях. Всички права за всички деца, не ли?

Автор: Емилия Цветкова (01.02.2019 13:21)

Родител съм и не съм съгласна с "преписаната" по западен образец т.нар. стратегия

Абсолютно не съм съгласна, държавата - в лицето на институции, бюрократи, да се намесва във възпитанието на децата ми! Това е задължение на родителите и семейството. Това са хората, които са **действително заинтересовани**, децата им да растат здрави, пълноценно развити и с **правилната ценностна система!**

Възпитавам поколението си в единствено градивните - Християнски ценности и не желая на децата ми или на внуците ми, от най-ранна детска възраст, да бъдат втълпявани деградивни идеи. Визирам прекалено ранното сексуално образование, извратеното самоопределяне на сексуална ориентация, подбудата за експериментиране в тази област, едностранчивите и лобистки опити да се ваксинират всички поголовно, отнемането на авторитета на родителите при възпитаването на собствените им деца и т.н. И досега, грижа на семейството е да изхранва децата си, да „трепери“ за здравето им, да им дава възможност за най-доброто образование... държавата не е показала интерес към това! Семейството е и си остава мястото, където възпитаваме пълноценни и достойни хора, независимо от липсата на каквато и да е подкрепа от т. нар. държава. Държавата не обича нашите деца, ние - родителите, ги обичаме! Никой бездушен чиновник, по силата на някоя алинея или точка в закон, не може да решава съдбата на децата ни! Не може да се определя норма за минимална жилищна площ, полагаща се на дете, при условие, че работим с несравнимо ниско заплащане на труда ни! Важното в едно семейство е

децата да са обичани и обгрижвани, на основа на любовта към тях! Само семейството може да даде такава среда! Не съм съгласна, като данъкоплатец в тази държава, да финансирам служби, изземващи функциите на родителите и семейството! И още нещо - ние не сме роби на държавата и децата ни ни й принадлежат! Долу ръцете от тях!

Автор: Петър Попов (01.02.2019 11:55)

Национална бизнес стратегия с децата 2019-2030 - 3

Виждам реален риск за моделите в стратегията структурирани на основата на „хоризонталното интегриране“ при които могат да се получат резултати клонящи към нула – пример електронната тол система. Затова предлагам да отпадне хоризонталното, вертикалното и диагонално интегриране, както и диференциране във всички възможни посоки. Вместо това да се прилага просто изваждане и понякога делене.

Видимо не еднозначно тълкуване на параметъра 33%, което може да се обясни с естествения феномен 15-15 появяващ се всеки път на избори в България. Предлагам елегантното решение числото 33 да се замени някое простите числа 3, 2 или 0. Така ще се затрудни максимално намирането му в иначе хаотично структурирания документ и съответно ще се затрудни и злоупотребата с него.

Автор: Петър Попов (01.02.2019 11:54)

Национална бизнес стратегия с децата 2019-2030 - 2

Вземайки в предвид предварителните резултатите от експерименти проведени с хора и техните деца в Норвегия твърдя че в „стратегията“ е необходим значително по-сериозен подход към контрола вместо залегналия „хоризонтален интегриран и междусекторен “ подход а именно ДАЗД да контролира сама себе си.

Затова относно глава VIII „Мониторинг и оценка“ предлагам ДАЗД да отпадне изцяло, а функциите да се поемат от ДАНС, ГДБОП и НАП без прилагането на „хоризонтално интегрирани междусекторни политики“.

Автор: Петър Попов (01.02.2019 11:52)

Национална бизнес стратегия с децата 2019-2030 - 1

Вземайки в предвид европейския опит и размерите на разходваните публични средства в този превърнал се в значителен отрасъл на икономиката твърдя че „Стратегията“ създава предпоставки фокусът на да бъде изместен от център детето към център парите. Затова предлагам:

Относно глава VII точка 3 “Финансиране” единствения източник на финансиране на стратегията да бъде странични производства, други партньори, донори и единствено доброволни дарения от заинтересованите деца в центъра на

„стратегията“. Финансиране от държавния бюджет на Република България и общинските бюджети да се запази единствено и само по отношение на контрола и регулациите. Последното в съответствие с общ коментар № 19 (2016) към Конвенцията на ООН за правата на детето относно финансирането от държавните бюджети за осъществяване правата на детето (чл. 4).

Смятам това за доказано ефективна и достатъчна предпазна мярка срещу това добрите намерения да се изродят в тоталитарна система на фашистки принцип.

Предлагам също така въвеждане на данъци, като данък печалба и ДДС например, на всички организации заети в бранша с децата или пререгистрираното им като търговски дружества, каквито те реално са.

Автор: Albena Ilieva (31.01.2019 23:47)

Стратегията очевидно на цели подпомагане на семействата, а заличаване на родителските функции.

Всеки здравомислещ български гражданин, който си е направил труда внимателно да прочете стратегията и да вникне в широко разтегливите нейни формулировки за най-добър детски интерес, би трябвало ясно и недвусмислено да осъзнае, че е заплануван опит родителските функции на пълноправни настойници, определящи най-добрия интерес на детето си, да бъдат изцяло иззети и прехвърлени в ръцете на държавните институции и органи. Въпреки, че в Конституцията на република България (чл. 47, ал.1) категорично е заявено, че не държавата, а РОДИТЕЛИТЕ носят отговорност за грижата и възпитанието на децата си. В стратегията обаче съвсем неприкрито са изявени претенции и амбиции за цялостен институционален мониторинг, контрол и вмешателство в гарантираните от Конституцията родителски права. Тоест стратегията в почти прав текст предявява, че децата принадлежат на държавата, а не на родителите си. Доказателство за това са планираните мерки за задължителен обхват на МИНИМУМ (!!!) 33 процента от децата още в най-невръстна възраст (между 0-3 години), които се предвижда да бъдат предадени от родителите си за отглеждане в държавните учреждения. Оттам нататък процентът на децата, които трябва да бъдат обхванати от държавните институции и подлежат на чиновнически мониторинг значително се покачва. Цялостната формулировка на стратегията и лексиката, употребена в нея, целенасочено вменява образа на некомпетентния родител, който е неспособен да отглежда правилно децата си без да следва стриктно държавните и обществени критерии и предписания; неспособен да определя благото на децата си без намеса от "специалисти" и в следствие на това е третиран от всички институции като потенциално заподозрян в неправомерни действия спрямо децата си. Независимо от всички тези фашизоидни и противоконституционни намерения за пълно погазване на ролята на родителя, предвидени в стратегията, единствената институция, която има правото (и желанието) да осигурява възпитанието, грижата и най-добрия интерес на детето - това е неговото СЕМЕЙСТВО!

Автор: Силвена Ставрева (31.01.2019 18:25)

Относно проекта на Национална стратегия за децата (2019 – 2030): „Всички права за всички деца“

Проектът на Стратегия трябва да иде в небитието, защото:

1. изходната позиция на авторите му е формирана върху две презумпции:

а/ всички деца са в риси;

б/ всички родители са потенциални насилници, некомпетентни и неспособни да действат в най-добрия интерес на детето.

Тъй като от гледна точка на логиката посочените презумпции са невъзможни умозаклучения, **целият продуциран текст е nonsens.**

2. Текстът **предлага децата и родителите да бъдат лишени от личен избор** - всички решения трябва да бъдат одобрени със санкция на държавата, като информация за тези решения и избори ще се събира по всички възможни начини. **Това е предложение за тотален контрол и за отнемане на права.**

3. **Предлага семейството да бъде отхвърлено изцяло като естествена среда на детето** и да бъде заменено изцяло от институционално възпитание, образование и обучение.

4. **Предлага репресии спрямо родителите**, без за прилагането им да са нужни доказателства, издържали в съда.

Настоявам индивидуалните и колективните автори на текста на Прокта на Стратегия да бъдат **незабавно оповестени заедно с източниците си на финансиране!**

Автор: Петър Порумбачанов (31.01.2019 13:09)

Становище на Свобода за всеки относно Национална стратегия за детето 2019-2030

Свобода за всеки е правозащитна и издателска група, която защитава принципите на правото в свободното гражданско общество, включително и правата на родителите и техните деца и ценностите на традиционното семейство. В настоящия документ представяме кратко становище относно „Национална стратегия за детето 2019-2030“.

„Национална стратегия за детето 2019-2030 г.“ (Стратегията, или С.) е плод на тоталитарно мислене и е категорично неприемлив за гражданите на България документ, който под предлог „грижа за най-добрия интерес на детето“ предвижда пълна власт от страна на държавата и респективно на отделните чиновници над живота на всяко дете и неговото семейство. Стратегията е поотупан от праха и леко преработен вариант на тоталитарния проект на Закон за детето, насочен към разрушаване на традиционното семейство, категорично отхвърлен от българските родители и обществото през 2012 г. Тя цели ограничаване на правата на родителите и чрезмерно и недемократично разширяване на контролните функции на държавата по отношение на децата и семейния живот.

До това нежелателно положение ще доведат неправилната философия и детайлно изложените мерки децата да бъдат третирани като обект на обществена и държавна намеса, при която ролята на родителите и естествената семейна среда и обич са сведени до минимум или формулирани като пречка.

В настоящото Становище ще изброим някои проблемни моменти в Стратегията, като ще обобщим по точки най-забележителните от тях. Накрая ще заключим, че визираните в Стратегията планове за отношение на държавата и на обществото към децата и техните семейства ще имат негативно въздействие върху личността в индивидуален план и върху обществената тъкан като цяло.

Цялото становище прочетете тук: <http://svobodazavseki.com/blog/item/327-stanovishte-sv-strategia-2019-2030.html>

Или тук: <http://svobodazavseki.com/images/pdf/stanovishte-sv-strategia-2019-2030.pdf?fbclid=IwAR2eMfdQCPHrJM3ninjn4j8CFFP7yY6fjdu9rkkM0Tukl9dJbbx-alcsKSs>

Автор: Борислава Гицова (31.01.2019 12:34)

Подкрепям стратегията

Подкрепям стратегията, която представя ясната визия на държавата към децата и подкрепа на родителите. През анализ на предходния период са посочени цели и мерки, които ще спомогнат за интегриране на секторните политики, чието взаимодействие трябва да бъде качествено подобро и съответно да се подобри капацитета на професионалистите, работещи с деца. Сферите за предоставяне на интегриран подход и подкрепа са здравеопазването, образованието, социалната политика и политиката на сигурност (правосъдие и вътрешен ред).

Автор: Asq Peneva (30.01.2019 15:42)

Проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г

И не, не сравнявайте България с другите страни от Европейския съюз, защото нито сме им достигнали стандарта на живот и заплащането на труда, нито нищо. Ние сме на дъното. Детски надбавки 37 лв, да се смееш ли да плачеш ли, толкова са били и преди 40 години с тази разлика, че тогава храната струваше стотинки. Та нямаше нужда да преписвате от Норвегия, една доказала се като неуспешна стратегия с точките и запетайките!

Освен това стратегията ясно дискриминира родителите с ниски доходи, които разбира се няма как да осигурят стая на всяко от децата си, здравословна и разнообразна храна всеки божи ден, редовно да почиват и не знам си още какво. Откога да бъдеш родител е привилегия само на богатите и платежоспособни хора? Стратегията заявява, че ще се стреми към „Намаляване на броя на децата, живеещи в пренаселени жилища, до достигане на средните стойности на държавите в ЕС“, от което става ясно че когато един родител, па макар и да се трепе да работи на две места, за да се грижи за децата си, не успява да им осигури всичко гореизброено, просто ще му ги вземат. Всъщност Социалните служби вече го правят нали? Отнеха новороденото бебе на млада майка от Арда защото нямала кола!? И на

семейството с 11 деца също, и ги дадоха срещу 800 лв на месец на калпак, на чужди хора да ги гледат. Е питам аз ако това многочленно семейство беше подпомогнато с тия 8800 лв на месец, вместо да се дават на приемни родители, то нямаше ли да съумее да се погрижи за децата си?

Говорим, че в България раждаемостта е ударила дъното, а вие как решавате проблема, като на смелчаците които се опитват да гледат и възпитават деца тук им ги взимате. Ето ви идея, вместо да връщате патронажите от соца, от които никой няма нужда, основете фонд за подпомагане на семейства с едно или повече деца, които искат да се грижат за децата си, но нямат възможност да им подсигурят необходимото.

И като толкова сте се загрижили за децата и техните чувства да не бъдат наранени, попитахте ли ги тези деца преди насилствено да ги отнемете от родителите им, дали предпочитат да живеят разделени от братята и сестрите си, от майка си и баща си, па макар и да имат самостоятелна стая? Някой от вас замисли ли се какъв удар е това за крехката детска психика? Риторични въпроси, не ми отговаряйте.

Стратегията предвижда разни медицински лица, чиновници и специалисти ще нахлуят в домовете и семействата ни, ще ни следят и изследват като лабораторни мишки и ще си водят записки. На децата ще бъдат прилагани каквито стратегията реши, че са нужни медицински интервенции, дори с риск за здравето им, а родителя се очаква да стои отстрани и да чупи пръсти. И аха някой родител е дръзнал да възрази или приложи при възпитанието на детето си метод неodobрен от стратегията ще му го отнемат. Макар, че стратегията така или иначе планира ако не физически, то да превземе съзнанието на децата и да скъса връзката с родителите им. Според нея след постъпването на детето в детска ясла „водещата роля на семейството относително намалява“, а с растежа на детето, практически бива тотално заменена от „публични институции, други деца и възрастни“.

Това е абсурдно! Изглежда ролята на родителите се изчерпва само с това да се възпроизведа като някакви добичета!

Ранното сексуално образование също е в връх на сладоледа, в една Швеция да речем в дестките градини книжките с класически приказки вече са подменени с такива, в които принца се влюбва в друг принц или принцесата се жени за дойката си! Детето ми ще се развъртава по този долен начин само през трупа ми!

И в заключение ще кажа едно, ако тази гавра, пардон проект бъде приет в България ще настане революция. Нека не си правим илюзии, ако има нещо за което българина милее, цени и обича повече от себе си това са децата му и мисли му ако някой посегне на тях!

Автор: Asq Peneva (30.01.2019 15:41)

Проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г

Тази стратегия е обида за всеки български родител, заклеймен от нея като престъпник до доказване на противното и абсолютно негоден да се грижи и възпитава собствените си деца. Левски и Ботев се обръщат в гроба! Бориха се и дадоха живота си, за да ни извоюват свободата, която сега някакви хора без грам самосъзнание планират да ни отнемат и да я заменят с аболутен терор. И защо? И сега има закон който защитава детето от физическо и вербално насилие, но трябва в институциите да работят човечеци с главно Ч, които да ги е грижа за децата и да си вършат работата, а не е така. Нека бъдем честни, модерно е да защитаваш детето,

освен това добре финансирано, а в България затова се пишат тия проекти-едни хора да усвоят едни пари. Това ще е за сметка на българските деца и родители, но кой го е грижа??

Изместването на фокуса към родителя като главен виновник за детското насилие цели и друго, прикриване на факта че Социалните служби са некомпетентни и не успяват да се справят с проблема. Деца се женят насила на крехката възраст от 12-13 г, на толкова раждат и първите си бебета, склоняват се да просят или пропитуират, достатъчно е да обиколиш църквите в столицата на големи християнски празници, за да видиш отпред жените с очевидно упоени бебета, които стоят часове на студа, за да съберат повече пари. Там намеса няма, всичко е наред. Но някой е плеснал детето си през ръцете, Содом и Гомор-престъпник!

Уважаема Асоциация Родители, съжалявам но да се твърди, че насилието винаги е в следствие на такова в семейството е повече от смешно. Насилието е навсякъде - в яслата и детската градина, в детските филмчета, в игрите на които тинейджърите играят с часове-един Кънтър страйк например, в новините, в интернет, в почти всеки филм по телевизията. А насилници в училище често стават деца, на които у дома никой и за нищо не поставя граници и не се кара. Хайде пак си проверете записките и статистическите данни.

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:09)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“-6

„Основният източник за финансиране на дейностите за изпълнение на Стратегията се очаква да бъдат държавният бюджет на Република България и общинските бюджети. Следва да се търсят и допълнителни източници на финансиране по линия на Оперативните програми, финансирани от Европейския съюз, и други партньори, донори и заинтересовани страни.

Също така, в съответствие с Общ коментар № 19 (2016) към Конвенцията на ООН за правата на детето относно финансирането от държавните бюджети за осъществяване правата на детето (чл. 4), ще се цели осигуряване на достатъчно бюджетни средства за правата на децата, така че да се укрепят осъществяването на тези права, както и насърчаването на постигането на реална промяна в начина, по който бюджетите се планират, приемат, изпълняват и проследяват с оглед подпомагане на изпълнението на Конвенцията и факултативните протоколи към нея. Това ще включва мерките, предприемани през целия бюджетен процес от всички власти (изпълнителна, законодателна и съдебна), на всички равнища (национално, областно и местно) и от всички структури.“ - *пари, пари, пари от разцъфващата ни икономика и вие все още смятате, че на някой друг му пука за вашите деца?!*

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:09)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“-5

„Интегрирането на данните трябва да се планира както вътре в отделните системи, така и между тях, за да може всяка необходима информация за детето да води до

адекватна образователна подкрепа, лечение, мерки за сигурност и закрила, както и други форми на подкрепа. За целта следва да бъде създаден интеграционен модул, позволяващ координиран и защитен обмен на данни за децата чрез различни нива на достъп между отделни информационни системи и подсистеми (в здравната, социалната и образователната сфера). В нея следва да се планира и администрира необходимата нужда от подкрепа на детето и на семейството му и да се проследява развитието на детето, конкретната подкрепа и реакцията на специалистите в общността. Работещите в системата на здравеопазването, образованието, социалните услуги и в системата за закрила на детето, както и полицията, а когато се налага – прокуратурата и правосъдната система, трябва да бъдат в постоянна връзка помежду си за всяко дете и родител, както и да координират своите усилия на всеки етап от управлението на случая в своята система.“ – с извинение за сърказма, но не можах да вържат системата на КАТ с данъчните толкова години, как точно се планира осъществяването на това свещенодействие? Или отново ще има гръмки фрази и проекти, осъществени наполовина, целящи единствено „усвояване на средства“?

„Нов подход към жилищната политика, към социалното и към семейното подпомагане, който осигурява тяхната ефективност и подкрепя децата и семействата“ – условията за живот са пряко зависими от финансиите на родителите. Ако (което е достатъчно често срещано днес) детето се отглежда от един родител? В състояние ли е този човек да осигури всичко необходимо? Държавата ще го окачестви като негоден да създаде условията за живот и..? Какво следва, не става особено ясно. Редица примери има за хора, които отглеждат децата си в любов и разбирателство, независимо от минималните средства, с които разполагат. Какво ще се случи с тези хора?

„С цел разработване на посочените оперативни документи за изпълнение на Стратегията към Националния съвет за закрила на детето ще се създаде междуведомствена работна група, председателствана от Председателя на ДАЗД, в чийто състав ще се включат експерти от органите по закрила на детето, други държавни институции и представители на неправителствени организации, развиващи дейност в области, свързани с гарантиране на правата на децата.

Съгласно чл. 20а от Закона за закрила на детето, към всяка община се създава Комисия за детето с консултативни и координационни функции, в която участват представители на общинската администрация, областната дирекция на Министерството на вътрешните работи, Регионалното управление на образованието, Регионалната здравна инспекция, дирекция „Социално подпомагане“, местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, както и на юридическите лица с нестопанска цел и други, които осъществяват дейности по закрила на детето.“ – поредното звено, заплатено от нашия джоб.

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:08)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“-4

“Мерки, насочени към възрастова група 0 – 6 г:

Ранна детска възраст (0-6/7 г.)

Въвеждане на патронажна грижа под формата на редовни домашни посещения от медицинско лице за всички деца на възраст 0 – 3 г.

Осигуряване на пълен обхват на децата със задължителни имунизации.“ – *Редовна патронажна грижа е предвидена и за възрастните хора и лица с увреждания по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, която трябва да обхване 17 000 лица над 18г. предвидени са 45,7 млн лева (esf.bg – цялата програма).“ Почасови мобилни здравно-социални услуги за възрастни хора“, това най – малкото означава, че трябва тук там да има и медицински лица. При децата от 0-3 г. това е задължително. В спешната помощ има недостиг на лекари, от години има недостиг на медицински сестри и акушерки – кой всъщност ще извършва тази грижа? С каква цел е тази идея, оставям на личното разбиране на всеки.*

Съвсем отделен е въпросът за обхвата на имунизациите – там държавата (която стриктно иначе спазва европейските препоръки) да погледне към същите тези държави, където ваксините са ПО ИЗБОР и СЛЕД информираното съгласие на родителя. Да се видят и фондовете за обезщетения на пострадали след ваксини, тъй като в България такова животно няма все още. Ако детето ми е увредено след задължителна манипулация, АЗ а не държавата го гледам (без да мога да работя естествено) и без да получа помощ в нейно лице. Ако реша да не поставя ваксини, АЗ съм санкционирана като родител, който е направил информирано и осъзнато решение за здравето на детето си.

„Системно събиране на данни за факторите, които обуславят уязвимостта на семействата с деца, с цел насочване на социалните услуги и социалното подпомагане към нуждите на уязвимите семейства с деца. Развиване на родителските умения и подкрепа на бъдещите родители и родители, които полагат грижи за деца в ранна възраст, за осигуряване на пълноценна грижа в семейна среда, вкл. за осигуряване на условия за игра като основа за развитието на децата в семейството.“ – без коментар.

„Въвеждане на забрана за телесното наказание над деца и ефективна работеща система за наблюдение и изпълнение на тази забрана.

Въвеждане на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца, криминализиране на домашното насилие и въвеждане на ефективна работеща система за превенция, наблюдение и изпълнение на тези забрани“ – като цяло е чудесно това предложение, но кой, как и при какви условия може да оцени моите действия. Перването по дупето или през ръката, ако посяга към нещо, което може да

го нарани, форма на телесно насилие ли е? Ако се тръшка и реве неистово, защото иска играчка от магазина, а аз трябва да го изведа насила навън – форма на телесно насилие ли е? И т.н. и т.н.

„От основно значение е създаването и приемането на нов Закон за детето и семейството, който да насочи усилията на държавата към гарантиране на правата на всички деца и да въведе механизмите и подходите, които да допринесат за изпълнението на целите на Стратегията.“ – ето това е интересната част. Какъв ще е този закон и ще мине ли истинско обществено обсъждане?

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:08)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“-3

“Друга насока, определяща иновативността на подхода при разработването на стратегията, е свързана с адресирането на нови предизвикателства и рискове, които се генерират във външната среда на детското развитие. На първо място, това са идентифицираните дълбоки промени в сферата на мобилността и на миграцията. Бъдещите граждани на България ще живеят сред хора, притежаващи различна културна идентичност. Придобиването на ясни ориентири по отношение на собствената им идентичност, формирането на култура на толерантност, на разнообразна езикова компетентност, на способност за бърза адаптация и на емоционална интелигентност ще имат все по-съществено значение за пълноценното развитие на детето в България.” – това мисля, че е повече от ясно. Толерантна Европа (видяхме какво произтече от този факт) ни задължава и ние да сме толерантни, защото така или иначе ще ни се наложи – ние сме първата най – външна граница към напливите на мигранти все пак).

“Съществуващите информационни източници и набираната по различен начин и повод информация в различни публични институции, имащи отношение към развитието на детето и към гарантирането на неговите права, трябва да бъдат поставени в основата на разработваните и реализираните публични политики. Целта е да бъде създаден надежден модел за ефективно управление на информационните ресурси с оглед най-добрите интереси на детето. Всички политики и програми за деца и за подкрепа на родители трябва да са основани на конкретни данни и доказателства.” – ето тук има още един подводен камък, който много напомня на „кодошенето“ по време на соца. На Пенчо ще му накривя шапката и той веднага ще подаде сигнал, че детето ми е недобре гледано. Или пък детето ми ще плаче 5 ноци поред, защото му избиват зъби напр. и комшийката, която не понася детски плач, ще реши, че нещо не е наред в семейството. После върви доказвай. Между другото свидетелските показания в съда все още имат приоритет пред записи или вашите собствени твърдения.

“Успешното реализиране на визията изисква фокусиране на усилията на законодателната и изпълнителната власт, включително на местните власти, на академичната общност, на гражданското общество, на бизнеса, на медиите и на общностите за превенция и за предотвратяване на рисковете, за осигуряване на своевременна и ефективна подкрепа на детето и за развитие на неговите компетентности, както и компетентностите на неговите родители и съответните професионалисти.” – без коментар.

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:06)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“-2

Поглед-2

“Въпреки макроикономическата стабилност България все още се стреми да постигне стандартите на ЕС в социално-икономическото развитие и в социалното сближаване. Доходът на глава от населението е едва 47% от средния за ЕС и е най-нисък в ЕС .” – *стремим се от има няма 10 години насам и понеже икономически сме стабилни и всичко ни е наред (както се тиражира по медиите), следва да се захванем с децата – същите тези деца, които са пряко зависими от финансовия статус на родителите си, а те пък са в пряка зависимост от икономиката на страната.*

“По данни на НСИ груповият нетен коефициент на записване на децата в детските градини за учебната 2017/2018 г. е 78,4%. Националната цел на България за обхвата в предучилищното образование е 90%. Броят на децата в детските ясли и яслените групи през 2017 г. е 52 522 деца, което представлява 20% от децата на възраст 0-3 г., обхванати от услуги за ранно детско образование и грижа. Този дял е значително под поставената в Барселона европейска цел за 33% обхват на децата в тази възрастова група.” – *все едно е дали искате и имате възможността да гледате детето си у дома, има поставени целеви проценти (нищо, че зад тях стоят реални човешки същества). В същото време приемът в детските заведения граничи с безумие.*

“В индивидуален план всяко решение, което има пряк или непряк ефект върху живота или благосъстоянието на конкретно дете, независимо дали се постановява от административен или от съдебен орган или се взема от възрастен, който работи или полага грижа за конкретно дете в лично или професионално качество, следва да се основава на оценка на най-добрите интереси на детето.” – *кои са най – добрите интереси на детето и еднакви ли са те за всички деца? Кой, ако не аз, познава най – добре моето дете, респ. неговите интереси?*

“Право на участие – всяко решение, което има пряк или непряк ефект върху живота или благосъстоянието на конкретно дете, независимо дали се постановява от административен или от съдебен орган, или се взема от възрастен, който работи или полага грижа за конкретно дете в лично или професионално качество, следва да се основава на изслушване на детето и на зачитане на мнението и на възгледите на детето.” – като цяло да, но ако детето не иска да ходи на училище; да си легне днес, защото до полунощ ще дават някакво предаване; да спре компютъра (независимо, че е там от пет часа), защото така се накърняват неговите желания/права?

“Концепцията, при която в центъра на вниманието се поставя създаването на възможности за участие, изява и реализация на всяко дете, предполага идентифицирането на факторите, затрудняващи упражняването на правата и осигуряването на условия за пълноценното личностно развитие. Насърчаването и създаването на условия за физическа активност и отдих на детето предполагат пълноценно упражняване на правото на детето на отдих и почивка, на игри, подходящи за възрастта му.” - ....това даже е трудно за коментар. Освен няколко площадки и грижливо съсипване на всички спортни бази през годините, не се сещам до момента какво е направила държавата в тази посока.

“Стратегията разглежда благосъстоянието на детето като неразривно свързано с благосъстоянието на семейството и с подкрепата за родителите. Този концептуален момент „преминава“ през визията, принципите, подходите, както и през целите и тематичните области на въздействие с оглед хоризонталното му интегриране през всички секторни политики и области на взаимодействие.

Правото и отговорността на родителите да отгледат собствените си деца е признато от Конвенцията на ООН за правата на детето, където е изрично регламентирано задължението на държавите да оказват помощ на родителите, на законните настойници и на разширените семейства при осъществяване на тяхната отговорност за отглеждане на децата (чл. 18, параграф 2 и 3), включително за подпомагане на родителите при осигуряване на условията за живот, необходими за развитието на детето (чл. 27, параграф 2) и гарантирането на необходимата закрила и грижи, която децата трябва да получават (чл. 3, параграф 2).” – първият абзац, откровено казано, няма никакъв смисъл (само в началото, заблуден от сложното построение, човек може да се обърка). Правото и отговорността ми са признати, държавата ще ми помага дори и при осигуряване на условията на живот....по – горе видяхме, че всичко това е в пряка зависимост от икономиката. Ако аз мога да получавам нормално за живот заплащане на труда ми, то няма да имам нужда от тази помощ. Ако пък имам нужда, то някой друг трябва да работи и заради мен (този модел е до болка ясен и очевидно неефективен – особено последните 20-тина години).

Автор: Наталия Величкова (30.01.2019 15:05)

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“

Поглед към „Националната стратегия за развитие на детето 2019-2030 г.“ - 1

Така наречената „Национална стратегия за развитие на детето 2019-2030г“ е обезпокоителна (меко казано) в много отношения. Като цяло общата визия, представена на думи звучи прекрасно, но изключително дву- и три- смислено на много места. Притеснителен е фактът, че тълкуванието ѝ може да влезе в най – широки рамки – от най – невинните и добронамерени действия до най – грубо погазване на семейните ценности, правото на родителя да избира своите действия спрямо детето си, както и директно вмешателство (не ясно обосновано на какви принципи) в семейния живот и организация.

Близкото минало ясно ни дава указания, че за съжаление държавата не е особено заинтересована от своите граждани и че всички закони, проекти и пр. приети уж, за да облекчат битието ни и да ни гарантират някакви права, всъщност внасят все повече ограничения, неясноти и усложняват живота ни допълнително.

Като родител съм пряко заинтересована от това в какъв свят ще живее детето ми и дали ще мога да упражнявам правата си на родител във всеки един момент. Докато преди време това беше повече от ясно (семейството е първата инстанция що се отнася за възпитание и обгрижване на детето), сега започва да става съмнително дали родителят има право да избира за детето си (говорим за възрастта, в която е повече от ясно, че малкият човек няма как да предвиди последствията от своите решения и желания).

Извеждам няколко цитата от Стратегията (поставени в кавички) и своя коментар след тях. Призовавам всеки родител да прочете документа и ако има мнение по въпроса най – малкото да го сподели в страницата за обществено обсъждане на Министерския съвет (strategy.bg)

“Националната стратегия за детето 2019-2030 г. Е разработена на основание чл. 1, ал. 3 от Закона за закрила на детето от работна група с мандат, зададен от Националния съвет за закрила на детето (НСЗД). Предложеният документ е съобразен с Конституцията на Република България, законите и подзаконовите нормативни актове, европейски и национални стратегически документи.” – *четейки подробно документа оставам с точно обратното впечатление (което разбира се може и да е грешка).*

“Мисията на Стратегията е мобилизирането, финансовото обезпечаване, интегрирането и насочването на усилията на държавните институции и на гражданското общество към подобряване на средата и към повишаване на жизнените шансове на всяко дете за реализация на неговите възможности.” – *т.нар. мерки изложени подробно в документа показват само какви нови бюрократични*

звена ще се разкрият, как ще се увеличат правомощията на социалните служби напр. (които до момента меко казано просто съществуват в пространството), как ще се финансира това начинание (което никак не е без значение), а не как аз като родител ще получа конкретна, директна помощ (институционална, финансова и пр), ако имам затруднения в отглеждането на детето си.

“Националната стратегия за детето е рамков политически документ, който отразява цялостната визия на българската държава и на гражданското общество за развитието на следващите поколения граждани на Република България. Подходът при разработването на този стратегически документ следва международните ангажименти, поети от Република България в областта на правата на детето, като реализира и националните приоритети за преодоляване на демографската криза и на социалната фрагментация, чрез гарантиране на правата на детето и чрез повишаване на качеството на живота.” – тук мисля, че е отговорът на въпроса „От къде им хрумна на нашите държавници тази гениална мисъл?“, а именно защото следваме „международните ангажименти, поети от Република България...“

Автор: Илияна Дончева (30.01.2019 13:56)

Стават смешни вече!!!

Тези НПО-та, които са писали стратегията, сега сами си викат "Браво!" и я оценяват като положителна, не се излагайте поне! Не знам психолозите как наричат този феномен, но не е редно. Държавата, която продаде България - заводи, летища и т.н. чрез съмнителна приватизация, концесии и какво ли не, сега се опитва легално да продава интересите на децата чрез вмешателство в семейството и възпитанието. Ние, родителите, нито пък децата ни, НЕ сме собственост на държавата и тя няма право да се разполага нито с нас, нито да продава интересите ни на когото и да било, независимо дали Уницеф или на джендърска европейска пропаганда!!! Всяко нещо отвън, което не е в интерес на България, ще бъде отхвърляно до край - справка - Истанбулската конвенция! Българинът може да блее, докато го грабят и стрижат, но за децата си е готов на всичко! Не може държавата да е лощ стопанин на всичко, а да се води добър стопанин на децата ни...

"Детските " организации не се представляват от деца. Те се управляват от възрастни хора, които разполагат с едни пари от едни фондове в името на децата. От името на всяко дете може да говори само семейството му. Стига демагогия!

P.P. Забравили сте да ни препоръчате поза, в която да ги правим :)))

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:37)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 7

Следвайки целите на Стратегията, в частност по въпросите отразени по-горе, един от акцентите е потребността от идентифициране на необходимите промени както в нормативен, така и в практически план, които да минимизират употребата на

телесно наказание над деца и домашното насилие, и да гарантират спазването на правата на децата. Политическата воля за премахване на насилието над деца, в частност- “телесното наказание” на деца и промяна на обществените нагласи е основен и решаващ фактор в борбата срещу този феномен. В този смисъл предлагаме **няколко типа действия**:

1. Ясна, решителна и категорична позиция относно “телесното наказание” на деца:
  - необходимо е парламентът да обсъжда дейности за премахване на “телесното наказание” на деца;
  - организиране на обществени и парламентарни дебати за важността на проблема, както и парламентарни изслушвания/ сесии за преглед на съответното законодателство и другите предвидени мерки за борба с проблема и оценка на ефективността им.
  - Заемане на политическа и обществена позиция срещу “телесното наказание” на деца;
2. Приемане на законодателство и други мерки за елиминиране на проблема “телесно наказание” на дете, както и всички форми на насилие над дете.

В заключение, фондация „Позитивни умения на личността в социума“-гр.Перник, изразяваме подкрепа към Стратегията за детето. Разполагаме с експертиза и считаме, че в продължение на процеса на изпълнение, а именно - при разработване на Пътната карта и тригодишните национални програми, ние ще бъдем активно включени, както и в редица конкретни мерки за подкрепа на децата и семействата, за които се застъпваме от години. Оставаме на разположение, като очакваме отговор във връзка с направените предложения и изразено становище.

29 януари 2019 година

град Перник

Екатерина Велева, председател на Фондация "П.У.Л.С."

адв. Марияна Евтимова, член на УС на Фондация "П.У.Л.С."

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:34)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 6

“Телесното наказание” е посегателство над човешкото достойнство на детето!

Фондация «П.У.Л.С.» застава изцяло зад нормите, цитирани по-горе и не споделя становища, като: «Символичното пошляпване по дупето на малките деца не е

физическо насилие а припомняне на иерархията”; „Символичното пошляпване по дупето на малките деца не е никакво физическо насилие; „За възпитателния шамар” и други. Разбира се, всеки има право да изрази своето мнение по въпроси, особено такива които се поставят за пръв път като обществена дискусия и които са базирани на промяна на обществените нагласи-процес който е провокативен, труден и е необходимо време, за да се промени и трансформира в нещо позитивно. В рамките на проект **„Да отворим нова страница „Движение в помощ на деца срещу физическа заплаха и емоционална репресия”/“*Children Help movement Against Physical Threatening and Emotional Repression*”** /организацията ни изготви Микроанализ относно предварително изследване на нагласите за телесното наказание на деца в България, Национално представително изследване на НОЕМА : „Нагласи към правото на защита от телесно наказание в България” ; Практически наръчник за обучители- Пилотна програма: „Моето лично тяло- уважение и себеуважение”; Брошура „Позитивното родителстване”- програма за родители” и други материали с учебителна цел. Така, натрупахме допълнителен опит, базиран на анализи, изследвания и практически умения, които сме обективирали в цитираните материали.

По-горе сме изразили становище и направили предложение в Стратегията да се заложи като мярка „въвеждането на програми за насърчаване на ПОЗИТИВНОТО РОДИТЕЛСТВАНЕ”, тъй като си даваме сметка, че ако обществото се противопостави на „телесното наказание над деца” като метод на възпитание и се обедини около становището, че е неприемливо, независимо „каква степен на болка причинява”, тъй като е **форма на насилие**, то остава незапълнена нишата, как родителите или лицата под чиито грижи са децата, да се справят с ежедневните предизвикателства във връзка с възпитанието на децата? Затова и предлагаме да се предвидят ПРОГРАМИ, с които да се подкрепят родителите и да се подобрят родителските им умения, за да могат те да се справят с ежедневните предизвикателства, като съумяват да предотвратят възникването на проблеми. Акцентът да е върху използването на положителни, а не отрицателни родителски практики. Защото „шамарът” може да се замени с други, позитивни методи, които да не засягат достойнството на детето, да поставят добри граници между телата, без да се нарушава принципа за уважение на тялото на другото човешко същество.

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:34)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 5

Като правозащитна организация, която има дългогодишен опит за работа с деца и техните семейства, фондация „П.У.Л.С.” Перник застава на категоричното становище, че подкрепя мерките, заложили в частта „Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда” и в частта „Гарантиране на правото на всяко дете да живее в сигурна среда, превенция и защита от насилие и други вредни действия и ефективен достъп до правосъдие”- тези два ресора разпознаваме като най-близки до мисията на организацията и до експертизата с която разполагаме.

• Предлагаме в частта „Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда” да се добави като мярка, в пункт 3. „НАСЪРЧАВАНЕ НА

ПОЗИТИВНОТО РОДИТЕЛСТВАНЕ чрез въвеждането на програми за подкрепа на родителите и подобряване на родителските им умения”.

- „Въвеждането на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца, криминализиране на домашното насилие и въвеждане на ефективна работеща система за превенция, наблюдение и изпълнение на тези забрани” са мерки, които подкрепяме безусловно и категорично. Недопустимо е в 21 век да битуват схващането на обществото, че телесното наказание над деца е възпитателна мярка, а домашното насилие е проблем на семейството. Телесното наказание на дете, възприето като форма на физическо наказание е унижително третиране на детето, засягащо човешкото му достойнство, което се извършва в мълчание и често е прието с всеобщо безразличие в домовете в цял свят. Този проблем засяга всички нас, поради което и е дошло времето да излезем от тази рамка и да нарушим мълчанието, като насочим общественото внимание към ценностите, защитавани от Съвета на Европа и Организацията на обединените нации в контекста на защитата на човешките права.

В Република България “телесното наказание” все още се възприема като приемлив акт на дисциплиниране на детето от по-голямата част от хората в страната. Отношението към телесното наказание е много толерирано от българското общество. По никакъв начин телесното наказание не се асоциира с физическото насилие /определено от Закона за закрила на детето, Обн., ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г. кн. 7/2000 г., стр. 12 т. 1, р. 3, № 190 /. Комитетът по правата на детето определя “телесно” или “физическо” наказание като “всяко наказание, при което се използва физическа сила и което е предназначено да причини някаква степен на болка или дискомфорт, независимо колко лека е тя. Повечето физически наказания включват удряне на децата (“плесници”, “шамари”, “шляпване”) с ръка или с пособие – камшик, пръчка, колан, обувка, дървена лъжица и пр. Те обаче могат да включват например ритане, разтърсване или хвърляне на децата, драскане, щипане, хапане, скубане или едновременни силни удари с длани по двете уши, принуждаване на децата да стоят в неудобно положение, горене, попарване или насилствено поглъщане (напр. промиване на устата на детето със сапун или принуждаването му да поглъща лютив подправки). Според Комитета телесното наказание неизменно е унижително. Освен това има други, нефизически форми на наказание, които също са жестоки и унижителни и съответно – несъвместими с Конвенцията. Те включват например наказания, които омаловажават, унижават, хулят, превръщат в изкупителна жертва, заплашват, плашат или осмиват детето”.

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:32)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 4

В Стратегията ключово е разбирането, че **в центъра на вниманието трябва да бъде поставено детето, т.нар. „Дете-центрираният“** подход, както и за пръв път се планира изцяло нов подход за гарантиране и защита на правата на детето, което се разглежда не изолирано, като „малък човек”, а като цялостен субект със пълен обем от права, при това във връзка с взаимодействието му със семейството и общността. Затова и свързващото звено в стратегията е заложения **интегриран подход** за постигане на въздействие върху децата. В този смисъл адресат на

Стратегията са не само децата, но и органите и институциите, родителите и лицата, упражняващи грижа върху децата, както и различните групи професионалисти, които работят за децата и с децата и **информационната свързаност между всички**.

В тази си част Стратегията е предизвикателство за българското законодателство и практика. Към професионалистите се поставят наистина високи изисквания – не е достатъчно те да притежават конкретното професионално знание в конкретната предметна област. Изисква се те да бъдат постоянно обучавани в различни дисциплини, за да могат да работят с деца. Специалното знание днес се оказва недостатъчно, когато се работи с деца. Нужно е мултидисциплинарно знание, особено когато става въпрос за работещите в системата на здравеопазването, образованието, социалните услуги и в системата за закрила на детето, както и полицията, а когато се налага – прокуратурата и правосъдната система- **всички трябва да бъдат в постоянна връзка помежду си за всяко дете и родител, както и да координират своите усилия на всеки етап от управлението на случая в своята система**, предвижда новата Стратегия.

На следващо място подкрепяме предложените в Стратегията **„Ключови реформи”**, като считаме, че всички мерки и промени, предложени в табличен вид са необходими и относими, съответни на изискванията на действащите международни стандарти и на българското законодателство в областта на правата на децата, закрилата им от всички форми на насилие, международните стандарти за правосъдие за детето и създаването на ефективни процесуални гаранции за защита на правата на децата.

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:32)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 3

Изцяло подкрепяме раздел **„Гарантиране на правото на всяко дете да живее в сигурна среда, превенция и защита от насилие и други вредни действия и ефективен достъп до правосъдие”**, ведно с всички предвидени „Мерки, насочени към всички възрастови групи”. Мерките по т.1 и т.2- въвеждането *„на забрана за телесното наказание над деца и ефективна работеща система за наблюдение и изпълнение на тази забрана”* и *„на работеща система за превенция на домашното насилие, докладване и предприемане на незабавни мерки за закрила при всички случаи на домашно насилие над деца”* са ключови в борбата с насилието над деца във всичките му форми. А с *„осигуряване на ефективен достъп до услуги за възстановяване, придружаване, психосоциална, медицинска и правна подкрепа за деца, пострадали и свидетели на насилие и престъпление”* се гарантира обезпечаването на психичното здраве на децата, превенира витаминизацията им от насилие, както и се обезпечават репарирването на травмите на детето от преживяното. Останалите мерки допълват всеобхватния контекст от грижи и обезпечаване на безопасността на децата. Също така, е крайно време да се създадат и ефективно приложат *„адаптирани процедури за участие на деца в административни, граждански и наказателни производства”*, които и към настоящия момент са пожелателни и нямат задължителен характер за правозащитните и правоприлагащи органи. Ратифицирането на Трети факултативен протокол към

Конвенцията на ООН за правата на детето, създаващ процедура за подаване на жалби за нарушени права на децата, ще е естествен завършек на цялостната реформа на сега действащата система за детско правосъдие, която по-добре да отговаря на нуждите на децата. Мерките, заложи в Стратегията са в съответствие и с Насоките относно правораздаването по въпроси, свързани с деца, които са жертви или свидетели на престъпления, приети с Резолюция 2005/20 на Икономическия и социален съвет на ООН на 22 юли 2005 г. Ключовото послание на Насоките е, че са необходими специални условия, в които детето трябва да влиза в досег с правосъдната система. Условия, които трябва да се подчинят на детските характеристики, а не обратното – да очакваме от детето да се приспособи към общите и традиционно приети условия на процеса. Участието на детето разчупва, в известен смисъл, строгия процес, той трябва да протича като непрекъснат разговор между съда и детето. А съчетаването на целите на процеса с мерки за предпазване, съхраняване и закрила на детето е по-скоро необичайно за традиционния наказателен процес. Целта е да се следват правила относно осигуряване на физическата и морална безопасност на детето-жертва или свидетел, както и да развият необходимостта детето реално да осъществи правото си на обезщетение за вредите, претърпени от престъплението. [\[1\]](#)

Предвид гореизложеното, изцяло подкрепяме глава VI. **„Ключови инициативи и реформи”**, предвиждаща съществени реформи в някои области, които да доведат до качествено нови подходи към посрещането на потребностите на детето в рамките на целия жизнен цикъл, в т.ч. създаването и приемането на нов **Закон за детето и семейството**, който да насочи усилията на държавата към гарантиране на правата на всички деца и да въведе механизмите и подходите, които да допринесат за изпълнението на целите на Стратегията. Подкрепяме необходимостта от **нов Закон за детското правосъдие**, както и осъществяване на цялостна реформа за създаване на система, ориентирана към правата на децата.

[\[1\]](#) Източник: Велина Тодорова, Насоки относно правораздаването по въпроси, свързани с деца, които са жертви или свидетели на престъпления

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:30)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 1

Като организация, регистрирана в обществена полза и работеща от 20 години по програми за превенция и директни услуги за деца, пострадали от насилие, трафик и други рискови групи, **Фондация „Позитивни умения на личността в социума”** заявява своята подкрепа **ЗА разработването и приемането на Национална стратегия за детето 2019-2030 г, изградена върху разбирането за политики, насочени към гарантирането на правата на децата и подкрепа на семействата**

в отглеждането на децата.

Намираме, че Стратегията е важен инструмент за дългосрочно планиране на благосъстоянието на всички деца на Р.България, базирана на основните принципи, стандарти и цели, заложи в Конвенцията за правата на детето (КПД).

Като организация, която има експертиза и работи на територията на цялата страна и в европейски мащаб за превенция и борба с насилието над деца във всичките му форми, споделяме въвеждането в Стратегията на четирите основни принципа, съдържащи се в чл. 2, 3, 6 и 12 от КПД. Чл. 2 установява задължение на държавите-страни по Конвенцията **да зачита и осигуряват правата, на всяко дете** в пределите на своята юрисдикция **без каквато и да е дискриминация**, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи. Чл. 3, от своя страна, установява принципа за **поставяне на висшите интереси на детето**, които са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. Чл. 6 установява **правото на живот на детето**, а чл. 12 - **правото да изразява свободно възгледите по всички въпроси, които го засягат**. Отделни текстове от КПД признават правото на детето на физическа и лична неприкосновеност и установяват високи нива на защита.

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:27)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С." 2

Предвид горното, подкрепяме **мисията, целите**, както и новата **визия** на стратегическия документ под мотото: **„Всяко дете в България, на всеки етап от детството си, живее и развива своя потенциал в интегрирана здравословна, сигурна и насърчаваща развитието му среда, която гарантира неговите права и благосъстояние, при осигурена подкрепа на родителите и на професионалистите, които полагат грижа за децата“**.

В контекста на горното споделяме базисната необходимост от изграждането на система от правни норми за превенция на насилие и същевременно защита на децата от всички форми на насилие, което е в унисон с Член 19 от КПД, който изисква от държавите, страни по Конвенцията, да вземат всички необходими законодателни, административни, социални и образователни мерки да защитят детето от всички форми на физическо или психическо насилие, нараняване или злоупотреба, липса на грижи или небрежно отношение, малтретиране или експлоатация, включително сексуални престъпления, настъпили докато за детето се грижи родител, настойник или друго лице, което извършва тези функции.

В частта „Оперативни цели, ключови мерки и очаквани резултати по стратегическите цели и периоди на детството“, в раздел **„Подобряване на стандарта на живот на всяко дете и гарантиране на правото му да живее в подкрепяща развитието му семейна или близка до семейната среда“**, предлагаме в Мерките насочени към всички възрастови групи, да се допълни т.3 с израза „в т.ч. въвеждането на

програми за насърчаване на ПОЗИТИВНОТО РОДИТЕЛСТВАНЕ" и същата да стане: „*Гарантиране на достъпа на всеки родител до надеждна информация и до подходящи форми на подкрепа за родителството и за развиване на родителски умения, в т.ч. въвеждането на програми за насърчаване на ПОЗИТИВНОТО РОДИТЕЛСТВАНЕ*".

Автор: PULSE Foundation (30.01.2019 10:26)

Позиция на Фондация "П.У.Л.С."

Като организация, регистрирана в обществена полза и работеща от 20 години по програми за превенция и директни услуги за деца, пострадали от насилие, трафик и други рискови групи, **Фондация „Позитивни умения на личността в социума“** заявява своята подкрепа **ЗА разработването и приемането на Национална стратегия за детето 2019-2030 г, изградена върху разбирането за политики, насочени към гарантирането на правата на децата и подкрепа на семействата в отглеждането на децата.**

Намираме, че Стратегията е важен инструмент за дългосрочно планиране на благосъстоянието на всички деца на Р.България, базирана на основните принципи, стандарти и цели, заложи в Конвенцията за правата на детето (КПД).

Като организация, която има експертиза и работи на територията на цялата страна и в европейски мащаб за превенция и борба с насилието над деца във всичките му форми, споделяме въвеждането в Стратегията на четирите основни принципа, съдържащи се в чл. 2, 3, 6 и 12 от КПД. Чл. 2 установява задължение на държавите-страни по Конвенцията **да зачита и осигуряват правата, на всяко дете** в пределите на своята юрисдикция **без каквато и да е дискриминация**, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи. Чл. 3, от своя страна, установява принципа за **поставяне на висшите интереси на детето**, които са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. Чл. 6 установява **правото на живот на детето**, а чл. 12 - **правото да изразява свободно възгледите по всички въпроси, които го засягат**. Отделни текстове от КПД признават правото на детето на физическа и лична неприкосновеност и установяват високи нива на защита.

Автор: Полина Георгиева (30.01.2019 00:49)

Барневарн вече чука на вратите ни! - 2

След като семейството се е утвърдило като най-доброто място за едно дете от хилядолетие насам и нашият мироглед е такъв защо вие, уважаеми чиновници, се опитвате да го разрушите? За моята 5 годишна дъщеря аз, баща и, сестра и и бабите и дядовците сме целият и свят. Защо тогава новата стратегия е поставя на фокус детето, което е отделено от семейството. Защо се опитва да учи децата на егоцентризъм и егоизъм. Точно в семейството човек се учи на взаимопомощ и уважение към другите, учи се да живее в хармония с другите. А не както се опитвате да прокарате идеята, че целият свят се върти около децата и ние родителите сме просто обслужващ персонал, без права. Лишено от логика е твърдението, че за благо на децата родителите трябва да бъдат ЛИШЕНИ от своите права! Все пак никой родител не създава деца, за да бъдат собственост на държавата, за да му бъдат отнети и възпитавани от други институции в различни ценности и морал.

Само преди няколко месеца публично заклеихме Барневарн, а наши сънародници потърсиха закрила от тази институция в родината си, а днес вече

Барневарн чука на вратите ни!

Призовавам Министър-председателя на Република България и всички отговорни държавни институции да подкрепят българските семейства, да гарантират правото на децата да бъдат отглеждани от биологичните им родители и да се откажат от подобни репресивни мерки срещу българския родител, като спрат тази безумна „Стратегия за детето 2019-2030“, която е противоконституционна и не е в полза на никой.

Автор: Полина Георгиева (30.01.2019 00:47)

Барневарн вече чука на вратите ни!

Като родител и майка на 2 деца искам да изкажа огромното си разочарование и безпокойство от Новата стратегия за детето! От това, което чета е обезпокоителна все по силната намеса на държавата в семейството и опитът ѝ да влезе в ролята на арбитър, който регламентира отношенията между родители и деца. Плодовете на една такава реформа в социалната система се наблюдават в Норвегия и както се вижда зад благозвучните фрази за защита на детето се крият страданията на хиляди деца и родители, откъснати един от друг. Мисля, че тръгването по една такава наклонена плоскост е много опасна! Все пак говорим за дългосрочна стратегия! Подходът към родителите с наказателни и репресивни практики, взимствани от западноевропейски държави и механично приложени тук, поставяйки ги в позиция виновни до доказване на противното е ПОГРЕШЕН. По този начин правата на децата биват противопоставяни на тези на родителите. Овластяват се институции, които окачествяват като „подходящи“ и „неподходящи“ методи за възпитание на децата в семейството. Вменяват се на учители и хора, които работят с деца да шпионират семействата и да доносничат на социалните служби. Стратегията отнема много конституционни права, както на родителите, така и на детето! Стратегията отнема правото на родителите да вземат решения по важни въпроси свързани със семейството и децата в полза на институции със съмнителни методи на оценка и съмнителни подбуди за намеса между дете и родител. Само ще припомня репортажа по телевизията, в който социалната работничка Петя Василева изнудваше млада майка настанена в звено „Майка и бебе“, да се откаже от детето си, защото беше намерила приемни родители и и ТРЯБВАШЕ ДЕТЕ за тях! Не искам да си помисля какво ще направи тази социална работничка, когато новата стратегия ѝ даде още по-неограничени права! Тази стратегия не е „визионерска“, тя е късогледа и е средство за шантаж и тормоз на овластените от нея институции над деца и родители!

В публичното пространство се появи една безумна статистика, според които 70% от родителите и учителите ползвали шамарите, като средство за възпитание и целта, на която статистика е да уронва авторитета на семейната институция и да вменява у нас родителите, че сме неспособни да отглеждаме и възпитаваме децата си! Със забраняването на телесното наказание (определение, за което не е дадено в документа) няма да се намали насилието в училищата, защото не шамарът е най-страшното нещо и не той провокира насилие, а negliжирането и липсата на обич у децата, както и скъсаната връзка между дете и родител! Също така трябва да се направи разлика между отделна проява и редовен тормоз, а не да се поставят под общ знаменател „насилие“. Стратегията провокира и още въпроси. Например, даването на антибиотик, ако детето не желае смята ли се за насилие? Капането на капки в носа при лечение, ако детето не иска пак ли е насилие? Ако детето трябва да носи очила, а не иска – това насилие ли е над него? Ако родителят се скара на дете, което прави нещо опасно за самото него – това насилие ли е? Защото махалото май отива в другата крайност! А загубата на мярка и изпадането в крайности не е хубаво за никого!

Също така смятам за безмислен задължителния патронаж от 0-3 години на детето. Това би имало смисъл само във варианта от 0-2 години и то, само ако майката ИЗРИЧНО ГО ПОИСКА. След като детето навърши 2 години, майката се връща на работа, защото платения отпуск приключва и детето посещава частна или държавна детска градина и тогава патронажа се обезсмисля.

Автор: Светослав Георгиев (29.01.2019 19:16)

не

В кой век живеем

да наистина много права на човека ще бъдат погазени ако се приеме това
къде отиде свободата

Автор: Петър Попов (29.01.2019 18:18)

„Стратегия“ предизвикваща смях

В „Стратегията“ не се разглеждат социални явления като детското насилие или тормоз в училище, а мерките които се препоръчват като универсална превенция са повече от общи.
Цитирам:

- Създаване на сигурна учебна среда, вкл. чрез подобряване на уменията на персонала в училищата
- Мерки за намаляване на случаите на насилие в детските ясли и детските градини, както и за ефективно разследване на докладваните случаи.

Със същия успех може да се заложи в стратегията:

- Да се осигури вечно щастие за всички.

Не се дефинират и реални проблеми като насилие, тормоз или нанесени вреди на държавни институции или служители върху деца, но пък тенденциозно се акцентира върху върху домашното насилие и телесното наказание от родители.

Като цяло документа трудно може да отговори на заглавието си поради продължаваща липса на всеобхватност и конкретни стратегически решения. Лично за мен дори буди недоумение видимо повърхностния подход на една държавна агенция, към такава сериозна материя.

Автор: Мая Пеева (29.01.2019 16:47)

Стратегията е връх на чиновническата глупост

Изразявам гневното си възражение срещу проекта за Национална стратегия за детето 2019-2030 г. „Всички права за всички деца“, тъй като той е "връх на чиновническата глупост и живо доказателство за интелектуалния дефицит сред бюрократите в България" - факт, и той касае всяко българско дете и родителите му, които чрез дадени чиновнически правомощия ще бъдат мачкани безогледно, манипулирани, изнудвани и вкарвани в овчата робска кошара на статуквото. Това е тоталитарен облик, маскиран под популистки приказки за "грижа за децата".

Автор: Ралица Пашова (29.01.2019 16:45)

Пътят към ада е застлан с добри намерения

За пореден път ни се предлага документ, който цели изземане на права и лични свободи, опакован в целуфан и рекламиран като единствен изход от безумното положение, в което се намира обществото. А именно липсата на желание да се справи с огромния брой деца, живеещи в мизерни условия, без елементарни хигиенни навици, без възможност за образование и нормална трудова заетост, поради това, че са от малцинствени групи или родителите им са бедни. Вместо държавата да впрегне силите си за решаване на истинските проблеми, тази стратегия крои скрити и не толкова скрити планове за отнемане на родителски права и отглеждане на децата от приемни семейства, ако начинът на живот на родителите не съвпада с критериите на държавата. Ограниченията, които стратегията налага в името на най-доброто за детето, в същност ще засегнат огромна част от населението на страната, а не само тези, които наистина имат нужда от защита. Подхлъзвани сме по модерни практики за отглеждане и обучение на деца, в които няма и грам дисциплина или изграждане на характер у най-малките. Тези системи вече дават своите гнили плодове и тепърва нациите, които ги използват виждат поколение, неспособно да се справя с елементарни спънки в живота си.

Насилие ли е да накараш 2 годишно дете да си измие ръцете след като се прибере от игра навън или зъбите преди лягане или е изграждане на хигиенни навици? Насилие ли е да накараш 5 годишно да помогне със слагането на трапезата за вечеря или да настояваш третокласник да си напише домашното преди да е станало време за лягане?

От кога държавата има право да решава какъв вид лечение и профилактика е най-добра за всяко дете, че да го налага насилствено? Къде захвърляме конвенции за права на човека, къде отиват личните свободи и Конституцията, според която родителят е този, който полага грижи за отглеждането на детето?

Автор: Galina Timova (28.01.2019 19:45)

Предложения по Стратегическа цел "Гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование..."

Поздравления за чудесно изготвения стратегически документ, който така всеобхватно покрива различни професионални полета, работещи за най-добрия интерес на детето. Има хуманна визия и много от решенията, заложили в него, са проевропейски и съизмерими с водещите политики за детето и семейството, които постигат успеваемост и добри резултати. Вече е въпрос на политическа воля разписаните мерки да намерят пълноценно отражение в нормативните документи и качествено приложение в реалността.

Предлагам конкретна промяна към Стратегически цел: Гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование и грижи на всеки етап от жизнения цикъл и придобиването на умения и компетентности за пълноценно включване в обществото,

Ключови мерки:

2. Създаване на условия за формиране на дигитални знания и умения, както и на компетентности за активно гражданско участие и споделяне на общи ценности

Да бъде редактирана в:

2. Създаване на механизъм за технологична трансформация в образованието с ясна визия и цели и гарантираща виртуална безопасна среда за всяко дете.

Мотиви: Дигиталните знания и умения са част от прилагане на стратегия за учене чрез технологии, изграждане на дигитална култура и внедряване на комуникационни политики и политики за съхранение на лични данни и конфиденциална информация. Технологичната трансформация в образованието днес се случва хаотично. В много случаи закупуването на компютърна и мобилна техника в училище се счита за иновативен процес, което не е така. За правилното и пълноценно дигитализиране на учебния процес са нужни ясна визия за предстоящата промяна, широк консултативен процес в общността, разясняване на целите, задачите и ефектът от трансформацията, съпътстващи обучения за педагози и ученици и изготвянето на вътрешноинституционални политики, инструкции и правила за ползване на дигитално съдържание. Планирането на тези процеси може да постигне пълноценна промяна и изпълнение на целите, в това число и изграждане на умения при учениците за безопасно общуване в глобалната мрежата както и използване на ресурсите ѝ без това да крие рискове от различно естество.

Пак към Стратегическа цел: Гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование и грижи на всеки етап от жизнения цикъл и придобиването на умения и компетентности за пълноценно включване в обществото, Ключови мерки:

Да бъде добавена:

8. Въвеждане на стандарти за работа с родители за създаване и развиване на подкрепяща училищна общност.

Мотиви: Създаването и стимулирането на позитивна и подкрепяща училищната общност са процеси, касаещи интензивна двупосочна комуникация (и по-конкретно – преднамереното педагогическо общуване), в които активно участие имат всички заинтересовани страни – учители, ученици, родители, администрация, местен бизнес и обществени личности-лидери. Тези действия не могат и не трябва да са стихийни, хаотични и непродуктивни, понякога дори водещи до конфронтация. Работата на училищната общност е пряко свързана с образованието, но касае социалния феномен на общуването между лица с различни роли и функции, но с една обща цел – успехът на всяко дете. Считаю, че именно в Националната стратегия за детето би следвало да бъде дадено методическото начало на формирането на тези стандарти.

УСПЕХ! Защото ще бъде успех за всички деца!

Автор: Владимир Николов (28.01.2019 15:51)

Провалихте се с плановата икономика, как ще успеете с плановото възпитание?

Една от най-безобидните цели на държавната Стратегията за детето 2030 е превенцията на нездравословното хранене на децата ни. Само че има безброй теории за здравословно и нездравословно хранене. През определен период неща, които преди са се считали за нездравословни се оказват здравословни и обратното. Въобще храненето не е толкова просто нещо. Когато „здравословното“ се определя и налага на държавно ниво с десетилетни планове, тогава грешката се мултиплицира милиони пъти.

Ако това е така за храненето, колко по-сложно и лично е в областта на образованието, възпитанието и душевността на децата и семействата, които Системата планира да регулира?

Стратегията за детето не е написана от хора и за хора!

Държавата изобщо не може и не трябва да се занимава с тези области!

Автор: Йоана Славчева (27.01.2019 16:53)

"1984" в "Национална стратегия за детето 2019- 2030"

Политиците трябва много внимателно да решават, когато гласуват подобни предложения, свързани с децата и изобщо семейството. Първо- приемането на подобни предложения, биха били опасни за тях самите, като управляващи, просто защото ако има нещо, на което все още ние българите държим - то това са децата ни. Ние не търпим, някой да ги заплашва, пък било то и държавата! От чисто политическа гледна точка, това би било политическо самоубийство за тези партии, които подкрепят тази стратегия. Второ - държавата и сега си има механизми, с които да защитава и опазва децата в риск, стига да има желание да бъдат приложени. Трето - аз като родител, прочитайки стратегията я намирам за крайно опасна! Кой и по какви критерии ще решава дали моето дете е в риск? Аз откъде да знам дали моето дете не е избрано за някаква друга цел, под привидната "защита", заради която да ми бъде отнето? И дадено на кой? Къде? Предложенията в "Национална стратегия за детето 2019- 2030" отварят път за безброй груби, античовешки, втрисащи обществото чиновнически своеволия, над родители и деца, щом въпросните действия са под защитата на държавата. С тази стратегия държавата ме отхвърля като родител и аз по подразбиране ще бъда заподозряна и виновна, почти винаги и във всичко, ако някой чиновник реши така. Искрено се надявам, това предложение да не бъде прието, за доброто на всички ни!

Автор: Димитър Пейчинов (27.01.2019 09:52)

Не одобрявам - има много явни проблеми и още повече неясноти

В този документ има твърде много явни проблеми и неясноти. Напълно не одобрявам.

Автор: Петър Порумбачанов (26.01.2019 17:49)

Позиция на АДО

Официална Позиция на Асоциация за домашно образование относно Национална стратегия за детето 2019-2030 г. „Всички права за всички деца“:

http://homeschoolingbg.com/index.php?id=370&fbclid=IwAR2BdWFmfRwXUN-29WaNAtlz6eVI5m_wajIKbceHVSACIwe3YuN8vbNRd5A#.XEx8_1UzaHu

Автор: Петър Порумбачанов (25.01.2019 20:30)

За кожата на една Стратегия

На мен едва ми стигнаха силите и физическите и емоционалните, да изчета „Национална стратегия за детето 2019-2030 – Всички права за всички деца“. Принципно, в нормална държава, подобна "Стратегия" би трябвало да бъде публично обругана или да се гледа на нея със снизхождение, защото прилича да е писана от хора с деменция, а те са в неравностойно положение. Само че, когато подобен текст се предлага за обществено обсъждане, с претенцията да се превърне в „Национална стратегия“, нещата стават страшни не, ами направо кошмарни. Опитах се да съдържа емоцията си, но не моля за извинение, ако не съм успял!

<https://bgreformer.wordpress.com/2019/01/25/%D0%B7%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%B6%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D1%8F/>

Автор: Марияна Младенова (24.01.2019 15:46)

Предложения за допълнение на Стратегията за детето от Национална комисия за борба с трафика на хора

Предложение за допълнение на Стратегията по отношение на борбата с трафика на хора от страна на Национална комисия за борба с трафика на хора:

1. В раздел „Стратегическите цели и очаквани резултати“ т. 4 „Гарантиране на правото на всяко дете до сигурна среда, превенция и защита от насилие и други вредни действия и ефективен достъп до правосъдие“ да бъде добавено и „Прилагане на системен подход по линия на превенция на престъплението „трафик на хора“ и закрила и подкрепа на пострадалите деца и младежи, с оглед на това, че НКБТХ целогодишно реализира информационни кампании, дискусии, образователни превантивни кампании сред деца и младежи, както и сред такива от уязвими групи посредством 10 Местни комисии за борба с трафика на хора (МКБТХ) към общините в Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Монтана, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Русе и Сливен. Дейностите по превенция, както и повишаване на капацитета на специалистите на местно и регионално ниво са приоритетни за секретарите на комисиите, както и работата по сигнали на трафик и координация, съгласно Националния координационен механизъм (НМН). Също така към НКБТХ има разкрити специализирани услуги за потърпевши от престъплението трафик на хора, включително първия и единствен в страната на този етап, специализиран кризисен център за деца, жертви на трафик и/или във висок риск от въвличане в престъплението. Специализираната

услуга за деца беше разкрита в рамките на международен проект и програма (българо-швейцарска програма), като от Комисията беше осигурено жилищно пространство, както и пълен ремонт на центъра. За да гарантира НКБТХ устойчивостта на услугата и след приключване на програмата през 2019 г., центърът ще стане държавно делегирана услуга към Софийска община.

2. В раздел „Стратегически цели и под-цели по приоритетни области на въздействие и периоди на детството“, „Основна цел в областта на въздействие: Гарантиране на правото на всяко дете до сигурна среда, превенция и защита от насилие и други вредни действия и ефективен достъп до правосъдие“ да бъде включено и повишаването на осведомеността и чувствителността на обществото и рисковите групи относно проблемите, свързани с трафика на хора, рисковете и предпоставките за въвличане на деца и младежи в трафик на хора, както и актуалните форми и тенденции при това престъпление.

С уважение,

Национална комисия за борба с трафика

Автор: Йордан Симов (23.01.2019 15:35)

Йордан Симов

1. Проблемът, който посочва Александър Янев, наистина е значим и за съжаление става все по-значим. За това спомагат и бездействието на институциите, и инертността на обществените нагласи, особено когато е засегнато правото на децата да бъдат с бащите си. Трябва да се намери адекватен отговор на проблемите с отчуждаването на децата.
2. Подкрепям изложената в Стратегията идея да бъде предложен нов Закон за децата и семейството. Разбира се, важно е как точно ще изглежда. Една от много му цели следва да е и намаляване на дискриминацията на родителите по полов признак - в съответствие с чл. 6 и чл. 46, ал. 2 на Конституцията. Това наистина е в полза на децата.
3. Добре е, че в текста се дава дефиниция на дискриминация, но оставам с впечатление, че в своя изказ съставителите на Стратегията не са съвсем чужди на влиянието на някои дискриминационни стереотипи. На с. 53 се обсъжда необходимостта от запазване на продължителността на отпуска по "майчинство". Предполагам, че се има предвид отпуска за отглеждане на дете, който не е задължително да бъде ползван от майката. Аз например като баща съм ползвал такъв - и за гледане на дете до 2 години, и за гледане на дете над 2 години (неплатен). Вярвам, че авторите на Стратегията не са искали да кажат, че са само за запазване на правото на един от родителите и поради това предлагам израза "отпуска по майчинство" да бъде замен с "отпуска за гледане на дете".

Автор: Радостин Бобеков (23.01.2019 15:07)

Децата имат право на двама родители

Абсолютно съм съгласен с коментара на г-н Янев по-горе. Децата имат право на двама родители. На с. 54 се споменава за нарастването на относителния дял на самотните родители, но не виждам какво следва от това. Това проблем ли е или не? Ако, да, какво се предвижда да се направи, за да се намалят възможните отрицателни последици?

Основното е, че децата не са собственост на единия от родителите. Най-често майките са тези, които обсебват децата и за голяма част от обществото този дискриминационен стереотип все още е нормален. Необходимо е да се придвиждат мерки за:

1. Политики срещу дискриминацията на бащите. Това е проблем, признат от Европейския парламент с Резолюция от 3 февруари 2009 г. относно преодоляване на дискриминацията по пол и солидарност между поколенията. Дискриминацията е явна и призната при много от съдебни решения и неявна, когато става дума за опитите на бащи да контактуват с децата си, да бъдат спазени съдебни решения. Има родители, които с години не виждат децата си. Нарушени са правата не само на родителите, а и на децата. Добре е това да бъде признато като проблем в настоящата Стратегия, да се предвидят мерки за защита на правата на децата.
2. Политики срещу родителското отчуждение. Това също следва да бъде признато като реален проблем, да се предвидят мерки. Все пак, говорим за дългосрочна стратегия.

Автор: Илияна Дончева (23.01.2019 14:48)

Насила хубост не става

Асоциация Родители, помним ви през 2013 г. как защитавахте закона за предучилищното образование и другия за детето, както и да е...говорим за истински родители, реални хора, а не чиновници...

Въпросът не е кое е насилие и колко шамара, а че нищо няма да се постигне, като се заплашват родителите, освен репресии. Да, насила хубост не става, са казали бабите, но това трябва да го помнят и родителите, и държавата!!!

Автор: Асоциация Родители Асоциация Родители (23.01.2019 11:49)

Сравняването на различните видове насилие не превръща нито един от тях в не-насилие

Ние, от Асоциация Родители, следим с голям интерес мненията и позициите изразени в процеса на обществено обсъждане на проекта на Национална стратегия за детето 2019-2030 г. Като една от многобройните организации, чието мнение е било поискано в процеса на изготвяне на стратегията, бяхме склонни по-скоро да проследяваме изразените гледни точки отколкото да участваме активно в обсъждането. Все пак чувстваме, че някои от изразените мнения на

<http://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=4012> ни заставят да се вземем отношение, макар и съвсем накратко и представено

неформално.

Обезпокоени сме от известен брой шумно изразени мнения, които настояват, че е приемливо, и дори полезно да се „пошляпват“ деца. Дебатите за вредата/ползата от каквато и да било форма на физическо насилие са отдавна проведени и приключили в обществата, с които българското (би искало да) се съизмерва.^[1] Те са толкова приключили, че там ненасилието е не само юридическа, но и социална норма. Впрочем, дори поддръжниците на *пошляпването* на деца у нас се опитват да го представят като нещо различно от насилие, като проекция на йерархия, един вид *поставяне на мястото* ... единственото, в което те са прави е, че има други форми на насилие, които са толкова тежки колкото- или биха могли да бъдат по-тежки от - някои леки форми на физическо насилие. **Но сравняването на различните насилнически актове не прави нито един от тях ненасилствен.** Нито пък по-леко насилие... Има и един друг много важен момент: допускането на *пошляпването* веднага поставя въпроса за границата. Едно леко *пошляпване* ... може? А две? А три? А защо не четири? И колко леко е „леко“?... А как детето разбира *символичността на жеста*? И защо да не упражни научения урок в детската градина, в училище? Нима малко агресия виждаме в образованието, нима малко се говори за нея, че да не се запитаме къде са корените ѝ?

Нека бъдем честни и със себе си и към децата си: **насилието е зло**; то няма и не може да има никакво позитивно измерение, нито даже символично ...

Насилието е зло ТОЧКА

И ДАЗД са прави да предлагат в проекта за **Национална стратегия за детето 2019-2030 г. неговата пълна и безусловна забрана.**

Нека да е ясно също, че липсата на насилие не означава липса на граници. Процесът на отглеждане, възпитание и социализация включва и поставяне на граници.

Това е позицията на Асоциация Родители, която сме изразили в процеса на подготовка на стратегията и зад която стоим твърдо и сега. Това, последното го уточняваме само за успокоение на онези, които изразяват недоумение защо не са били консултирани родителски организации. Да, били са. Но може би има по-големи организации, които намират за нормално да „дисциплинират“ децата си с насилие? Очакваме ги да се заявят.

^[1] Има, разбира се, и общества, в които все още се намират агитатори, които свеждат концепцията за детско благосъстояние до некоректната библейска фраза “Spare the rod, spoil the child” (чувана неколккратно от пишещия тези редове при разговори в Либерия през 2011 г.). Но едва ли, който и да било участник в обсъждането на стратегията би искал той или детето му да живее в такова общество. Впрочем коректният библейски цитат можете да го погледнете и сами: (Притчи Соломонови 13:24).

Автор: Петя Пеева (22.01.2019 21:33)

Заличаване на семействата

Абсолютното дъно достигнахте, госпожи и господа с тази скалъпена, изсмукана от пръстите Ви т.нар. стратегия. Срам и позор ще е да превърнете България в страна без мислещи хора, хора отгледани от една болна система каквато има и в Норвегия!!! Против тази измишльотина съм!

Автор: Румен Стойчев (21.01.2019 22:45)

За или против ваксиниране на детето трябва да решават само и единствено родителите

В никакъв случаи и при никакви обстоятелства ваксинационният статус не е критерий за качеството на родителската грижа и не следва да бъде посочван в нормативни документи като такъв.

Огромен брой ваксинирани деца са хронично болни и огромен брой неваксинирани деца са здрави.

Ако родители решат да не позволят ваксиниране на детето им, това по правило става след обстоен преглед на всички обстоятелства, свързани с ваксините и ваксинирането.

Посочването на отказ от ваксиниране като критерий за лоша родителска грижа (или друга формулировка с този смисъл) е медицински необосновано, юридически погрешно, социално рисковано и политически самоубийствено.

Никаква държавна институция няма място между детето и грижовните му родители.

При всеки подобен опит съответната институция ще бъде решително изтласкана, защото този тип родители издигат най-високо здравето и благополучието на детето си, следователно, нищо не може да ги демотивира да отстояват правата си, които между другото за закрепени в основния ни закон - Конституцията на република България.

Автор: Иван Тодоров (21.01.2019 22:22)

Проект на Национална стратегия за детето 2019-2030 г.

Против тази стратегия съм.

Автор: Aleksandar Yanev (21.01.2019 17:28)

Александър Янев

По отношение на точки:

3. Семейна среда, алтернативна грижа и стандарт на живот;
4. Сигурна среда и достъп до правосъдие;

Има спешна нужда от по-висока ангажираност на институциите с проблемите на деца, чиито родители са в конфликт. Наблюдава се тенденция за все повече разводи и разделени родителски двойки, а по никакъв начин сегашното законодателство и действията на институциите не стимулират едни позитивни отношения между тези родители за изпълняването на родителските им функции. Даже напротив, сегашната система "изисква" от тези родители да впрегнат всички сили в очернянето на другия, за да може те да са "печелившата" страна. Естествено това има крайно негативен ефект върху развитието на децата.

В институциите се наблюдава едно изключително погрешно схващане, наложило се като практика, че когато на родителските конфликти не се обръща необходимото внимание те някак си ще се разрешат от само себе си. Практиката показва, че това е точно обратното. На първо време са необходими решителни и бързи действия и строги санкции за неизпълнение на съдебни решения относно режим на лични отношения с деца! Едни такива мерки биха имали силен превантивен ефект. В момента липсата на такива мерки стимулира недобросъвестни родители да използват децата си като оръжие в родителската война. Ако тези родители знаят, че ще бъдат наказани и то строго за нарушаване на правото на детето да общува с другия родител, много малко от тях ще си позволяват да го правят, за разлика от сега.

Манипулирането и отчуждаването на децата от единия родител носи изключително тежки последствия за децата, които може да продължат за цял живот. Единствената възможност за позитивно развитие на една такава ситуация е решителна намеса от страна на ангажираните институции. Необръщането на внимание на родителските конфликти с надеждата те да се разрешат сами няма да доведе до нищо положително в дългосрочен план. Децата жертва на родителско отчуждение имат различни психо-емоционални и поведенчески проблеми, като в тежките случаи се стига до психопатии и злоупотреби с упойващи и наркотични вещества.

Автор: Vil Nikolova (21.01.2019 15:54)

Стратегия на страха...

Добър замисъл, но многото неизвестни ще доведат само до наранени деца и наранени родители. Тази стратегия дава възможност за масови злоупотреби от институциите, които могат да си тълкуват закона под шапката на върховна грижа за детето както им е угодно, изнудване и манипулиране заради страха на един родител да не загуби най-милото си. Ако имаш зъб на някой също може просто да пуснеш сигнал, че бие детето си и готово, ще си разчистиш сметките. Кой и как ще отсява дали даден сигнал за телесно насилие е верен или клевета ?

Как ще се следи за тази пълна забрана за телесно насилие? Ще се монтират камери във всеки дом? Или може би полицаите ще дебнат на детските площадки, в парка, в детския кът или магазина, така че когато родител плесне детето си, да могат да му

Как ще се следи за тази пълна забрана за телесно насилие? Ще се монтират камери във всеки дом? Или може би полицаите ще дебнат на детските площадки, в парка, в детския кът или магазина, така че когато родител плесне детето си, да могат да му скочат, да го повалят на земята и да му наденат белезниците?

Къде точно сте посочили, кое ще се приема за телесно насилие? Как е възможно да приравниш леко пошляпване с малтретиране и побой?

Защо родителските организации са изключени като заинтересована страна при изготвянето на стратегията? Как може да разглеждаш едно дете като нещо отделно от своите родители? Нали децата се създават с любов от двамата души, кой по-добре от тях ще отговори адекватно на нуждите и потребностите му, кой ще го обича повече? Кой чужд човек или организация? Как човек, който не е в нещата, може да взема толкова важни, животопроменящи решения за съдбата на чуждо дете? Откога да вземем котенцата на котката и да ги дадем на лисицата, се приема за по-добра грижа? Аз не желая да живея в страна, в която ще ме гледат под лупа и ще трябва да обмислям всяка дума и всеки жест когато съм с детето си. Не желая разни НПО-та да нахлуват в нещо толкова интимно и лично като дома и семейството ми!

За патронажната грижа също няма нищо конкретно като информация? Каква ще е ролята на това медицинско лице, как ще помага на майката и за какво точно ще следи? А ако родителите не са съгласни с посещенията му, все пак никъде не е уточнено колко чести ще са те - в седмицата, месеца, годината, дали с предварителна уговорка или изненадващи. А ако не желая да го пусна в дома си, тогава какво - ще ме глобят, накажат, арестуват? И защо до 3 години? Повечето деца на 1.5-2 години започват ясла, майката се връща на работа, защо ѝ трябва някакво друго медицинско лице освен педиатъра да ѝ диша във врата? Това е някакъв вариант само за населените места, на територията на които няма личен лекар или педиатър, тъй като би спестило доста неудобства на майка с малко дете да пътува. Но примерно за първата година, когато консултациите са всеки месец.

Пълен обхват на задължителните имунизации? Всички ?????????? ??????????,
????????? ? ???? ???? (? ???? ??????????) ?????? ?? ????? ?????? ? ???? ?
???-???? ???? ?????????????? ?????????? ?? ??????????! ??? ???? ? ???? ???? ? ? ??????????,
??? ???? ?????? ?? ?? ????? ????????? ?????????????? ??? ???? ? ???? ? ?????? ???? ???? ? ? ?
????????? ?????????? ? ? ????????? ?????????? ? ???? ????????? ?????????? ?????????? ? ?????????? ?
?? ?????? ??????????????????

Автор: христо христов (21.01.2019 15:21)

Позиция на Обединение „Детство без насилие“ - 3

● **В световен план забраната за телесно наказание, съчетана с мерки за подкрепа на родителите за отглеждането на децата им и информационни кампании, водят до нарастващо неодобрение както към използването на този метод, така и към насилието над деца изобщо.** През 1992г. в Германия 30% от децата споделят, че са пляскани; през 2002, две години след забраната, този процент е 3. В Румъния пълната забрана е въведена през 2004, а броят на децата, удряни от родителите си с ръка, е намалял с 22% между 2001 и 2012. Същите процеси се наблюдават в Полша, Австрия и Нова Зеландия.

● **Забраната на телесното наказание води и до намаляването на насилието между деца** – когато децата са отглеждани с обяснение и повтаряне, те използват вербален начин за разрешаване на проблемите и помежду си. При положение, че едно от основните притеснения на родителите в България е агресията между децата, то със сигурност подкрепата на ненасилственото възпитание е един от отговорите на това притеснение.

● **Целта на родителите е децата им да станат самостоятелни, успешни и щастливи възрастни.** Не на последно място, нека да подчертаем, че смисълът на възпитанието е детето да може самостоятелно да контролира емоциите и поведението си, в отсъствието на родителите си. Телесното наказание не постига това. То прекратява нежелано поведение в конкретен момент или поддържа страх у детето, но не влияе на поведението на детето в отсъствие на родителя.

Обединение „Детство без насилие“ се стремим да подкрепяме родителите в тяхното желание да бъдат най-добрите родители и да отгледат спокойни, уверени, самостоятелни и можещи деца. Като част от работата си, много от нашите членове работят директно в помощ на деца и родители, подкрепяйки ги да преодолеят трудни моменти в живота си. Като Обединение се застъпваме за промени в държавните политики и водим разговор в общественото пространство за необходимостта от нулева толерантност към насилието над деца. Събираме и разпространяваме полезни материали в помощ на родителите, професионалистите и децата на нашия сайт www.endviolence.bg. Затова и призоваваме фокусът на разговора да остане към целта: **гарантиране на най-добрите възможности за живот и развитие на децата, провеждане на обществена дискусия за ненасилственото отглеждане на деца и обединяване върху точния начин, по който ще бъдат планирани и приложени заложените мерки в бъдещата Стратегия.**

Ние от Обединение „Детство без насилие“ ще продължим да се застъпваме за фокус върху мерките в подкрепа на родителите, предлагане на алтернативи и предотвратяване на телесното наказание.

Автор: Христо Христов (21.01.2019 15:20)

Позиция на Обединение „Детство без насилие“ - 2

● **Забраната за телесно наказание потвърждава, че обществото разбира кое е най-добро в грижата за децата** и показва посоката, в която искаме да се развива обществото, така че децата в България да растат в сигурна среда, която да им позволи да станат добри възрастни. Забраната изпраща ясно послание към всеки, че да удариш дете, макар и с възпитателна цел, не е по-приемливо или законно от това, да удариш възрастен. Забраната още, поставя изискването **към всички специалисти**, които имат отношение към закрилата на децата, включително полицейските органи и прокуратурата, че законът трябва да се спазва. **Наказателно преследване в семейството е малко вероятно да е в интерес на децата, освен ако това не е единственият начин да се гарантира нужната защита срещу насилие и унижаване на детето, което не е в интерес и на цялото общество.**

● **И в момента българският законодател, в израз на волята на обществото, формулира позиция срещу телесното наказание:** *„Родителят отглежда детето, формира възгледите му и осигурява образованието му съобразно възможностите си и в съответствие с нуждите и наклонностите на детето и с цел израстването му като самостоятелна и отговорна личност. Родителят няма право да използва насилие, както и методи на възпитание, които уронват достойнството на детето“ [1]; и още *„Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие, противоречащи на неговите интереси“* [2]. Насилието над дете е определено в закона като *„всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда“, а физическото насилие като: „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето.“* [3]*

- **Подчинението и уважението не са едно и също.** Използването на шамари и бой не води до печелене на уважение, а до чувство на гняв, страх и срам, както у децата, така и у родителите. То не води до изграждане на по-добра връзка между родители и деца, а възпитава покорство, чрез страх. От изключителна важност за усещането за сигурност у детето е яснотата за това кое в семейството е допустимо и кое не е. **Възпитание без телесно наказание НЕ означава да не поставяме граници.** Имаме обаче избор за това как да го правим – а този избор определя възприятието на детето за света, в който живее.

● **Родителите в България споделят, че почти всички те някога са имали трудност по отношение на поведението на детето си**, а 67% споделят за системни проблеми. В същото време, едва една трета от тях са търсили помощ. Проектът на Стратегията има ясен фокус върху подкрепата на родителите и професионалистите, работещи с деца (учители, социални

работници, здравни работници и др.). Това е развитие обещава създаването на повече места, където родителите да намират помощ при отглеждането на децата си.

[1] Семейен кодекс (2009), Чл. 125, ал. 2, достъпен на:
<http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135637484>.

[2] Закон за закрила на детето, член 11, ал. 2, достъпен на:
<http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135637484>.

[3] Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето (2003), Допълнителни разпоредби, пара. 1, т. 1 и 2, достъпен на: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135469520>.

Автор: Христо Христов (21.01.2019 15:19)

Позиция на Обединение „Детство без насилие“ - 1

Позиция

на Обединение „Детство без насилие“

по повод обществената дискусия на проекта на Националната стратегия за детето (2019 – 2030)

„Детство без насилие“ е обединение на 19 граждански организации и представители на академичния сектор, работещи всекидневно с и за деца, което работи за нулева толерантност към насилието срещу деца.

Проектът на Националната стратегия за детето и семейството 2019-2030 г. и предложението за пълна забрана телесното наказание на деца, породиха шумен дебат “за” и “против” телесното наказание в медийното пространство. Чуха се редица послания в защита на използването на различни видове телесно наказание като шамари и пошляпване с възпитателна цел. Считаме, че този разговор ни връща назад в осъзнаването на вредата от насилието над деца в българското общество. Това е откровена манипулация на страхове и опасения на родителите и изглежда като опит за отнемане на отговорността на всеки родител да се развива и да търси по-добри решения за децата си. Нещо повече, проведен по този начин, разговорът оставя впечатлението, че цели противопоставяне на родители и деца, представяйки ги като две противоположни страни, което е в ущърб както на децата, така и на

родителите.

Затова, искаме да обърнем внимание върху няколко актуални факти и данни:

● **Родителите искат най-доброто за развитието на своето дете.**

Последните данни показват, че почти 90% от родителите у нас смятат, че шамарът и другите подобни травмиращи практики са неефективно средство за възпитание. Тези данни, както и разговори с родители, ясно ни показват, че **шамарът се използва най-често, когато родителят е ядосан, зает или не знае какво друго да направи, но не е желаният избор за възпитание.**

● **„Едно дете, което е третирано зле от родителите си, не спира да обича тях, а спира да обича себе си“.** Въвеждането на т.нар. „позитивна дисциплина“ и стремежът за замяна на телесното наказание с възпитателни мерки, които подкрепят, а не наказват, не е самоцел. Редица съвременни научни изследвания показват, че телесното наказание, както и всички други форми на насилие, имат **негативен ефект върху развитието на децата.** Няма никакви доказателства за полза от телесно наказание, а за сметка на това има редица доказателства, че то може да доведе до тревожност, депресия, злоупотреба с вещества в по-късна възраст, по-ниски резултати в училище, повишаване на агресията и риска от самоубийство, както и за въвлечане в престъпления.

Положителните възпитателни мерки и отзивчивите родителски грижи, от друга страна, осигуряват най-добрата среда за цялостното развитие на детето.

Автор: Илияна Дончева (21.01.2019 14:08)

Не виждам подкрепа за семейството

Единственият законен представител на "правата" на детето е неговият родител!!! Тези "стратегии", особено когато засягат дълъг период, задължително следва да бъдат консултирани с РОДИТЕЛСКИ организации, а не с НПО - та със съмнително финансиране и чуждо влияние...Национална мрежа за децата и ДАЗД през 2013 вече се изложиха с едни закон, макар тогава да имаше друго управление, което само по себе си говори достатъчно! Добруването на детето е невъзможно без семейството му, при налични живи и нормални родители, т.е. ако ще има стратегия за детето, то в нея трябва да се набляга най-вече на семейството, традиционните български християнски ценности и т.н. Психологията не е била и никога няма да бъде точна наука, тъй че да се говори за рестрикции на база на някакви теории е просто смешно, както и да се копира чужд грешен опит от държави с масови убийци и ненамаляла агресия. Стратегията да се съсредоточи върху проблемите на семействата и децата като цяло, като отчита родителското право на възпитание, християнските ни ценности и проблемите при отглеждането на децата, като подкрепя семействата с отглеждането на децата във всички аспекти, като бъде писана и консултирана от повече родители и най-вече майки, а не от хора без деца, които теоретизират нещо, евентуално срещу заплащане! Във всяко нормално семейство отношенията са основани на любов, разбиране, подкрепа, а не на "права", под чиито благовиден предлог, се извършват отвратителни неща. В този смисъл не виждам много грижа за

детето в тази стратегия, виждам само едно ненужно противопоставяне и пропаганда, която в България няма как да пробие.

Автор: Hristina Nikolova (21.01.2019 13:30)

Две стратегически цели от стратегията, които будят подозрение - 2

2. Стратегията предвижда и „Въвеждане на патронажна грижа под формата на редовни домашни посещения от медицинско лице за всички деца на възраст 0 – 3 г.“

Стратегията не отговаря на въпроси като:

- на какъв период ще бъдат тези посещения;
- ще заместят ли месечните консултации при педиатър или ще ги дублират;
- родителите ли ще избират медицинското лице или ще се върне районирането от соца;
- към коя институция ще бъдат тези хора и с какви средства ще им се плаща;
- посещенията по график ли ще са или ще са „изненадващи проверки“ на битовите условия, в които живее детето;
- какво се случва с онези родители, които иначе редовно водят детето си на преглед и ваксини, но не желаят чужди хора да влизат в дома им, и т.н.
- наистина ли ВСИЧКИ деца имат нужда от „патронажна грижа“ или всъщност повечето имат отговорни родители, които се грижат добре за здравето на децата си. Аз лично смятам, че вместо да идва сестра в дома ми да дублира детската консултация, по-добре да бъдат включени в програмата за детско здравеопазване допълнителни задължителни профилактични прегледи при специалисти, повече изследвания. Да не ми се налага да плащам сама стерилната урина, защото здравната каса плаща само обикновена. С какво тази „патронажна грижа“ ще допринесе за здравето на детето ми, ако продължавам да плащам от джоба си за изследвания и лекарства?

Всички тези „подробности“, които не са изяснени в стратегията, са важни, за да се прецени смисъла и нуждата от въвеждането на въпросната „патронажна грижа“. Ако целта ѝ е да се осигури здравна помощ на ромските деца, които нямат личен лекар, то нека си кажем, че разработваме стратегия за някои уязвими групи, а не национална програма. Това би било по-ефективно и по-целесъобразно финансово.

Автор: Hristina Nikolova (21.01.2019 13:29)

Две стратегически цели от стратегията, които будят подозрение - 1

1. Неслучайно най-коментираното изречение в настоящата стратегия е „Въвеждане на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца, криминализиране на домашното насилие и въвеждане на ефективна работеща система за превенция, наблюдение и изпълнение на тези забрани“. Защото липсва дефиниция за това какво е „телесно наказание“.

Така на практика побоят, боят с пръчка, колан, юмруци и т.н., който се възприема като нещо погрешно и неприемливо от мнозинството българи, е приравнен с лекото пошляпване по памперса, което на практика не причинява болка, и със символичното подръпване на ухото. Което е абсурдно.

Представете си малко дете, което се протяга към ножа, опитва се да бръкне в контакта или си играе с копчетата на печката. Родителят го шляпа през ръчичката, след като детето не е реагирало на вербалните обяснения. Това телесно наказание ли е? Що за глупост е, за да смяташ, че е в интерес на детето да се пореже, вместо

да бъде пляснато леко през ръката?

Телесно наказание ли е да изведеш тръшкащо се дете от магазина, като го държиш за ръката, а то се дърпа в другата посока? Телесно наказание ли е да накажеш детето да стои право в ъгъла, когато е направило беля? Да го изкараш за минута на балкона, когато не иска да се облича, за да види колко студено е всъщност навън?

Да го накажеш да стои само в стаята си 5 мин.? Всички тези възпитателни практики засягат в някаква степен тялото на детето. Телесни наказания ли са? Стратегията мълчи по въпроса. Не казва къде минава границата на забраненото и позволеното физическо взаимодействие. Може утре някой да реши, че гъделичките детето си твърде дълго и то само привидно се забавлява, а всъщност го измъчвате.

Какво да кажем за ситуация, в която родител, който не прилага физически наказания, си изпусне нервите? Напр. майка, която удари шамар на детето си, защото я е ухапало или е ударило невръстното си братче. Или баща, който е ударил шамар на дъщеря си, защото е разбрал, че пуши трева. И в двата случая родителят може след секунда да съжали за постъпката си, но за закона той вече е престъпник. Ако попитате детето, потърпевшо в подобна ситуация, дали иска в дома му се изсипят социални работници да го „защитават“ от тоя инцидентен шамар, сигурна съм, че то ще отговори отрицателно.

И така, след като въведем една „пълна и изрична забрана за телесно наказание“, принуждавайки родителят да премисля едва ли не всяко физическо взаимодействие с детето си, ние продължаваме по-нататък, въвеждайки „ефективна работеща система за превенция, наблюдение и изпълнение на тези забрани“. Какво значи това? Че всеки родител е потенциално заподозрян. Че всеки родител трябва да се чувства постоянно под наблюдение от властта и обществото. Че във всеки един момент в дома ви може да нахълтат полицаи със социален работник и да отведат детето ви, защото съседката го е чула, че плаче посреднощ (иди, доказвай, че му растат зъби и го боли) или има синка (паднало е на пързалката? докажи), или си е прищипало ръката на вратата (къде си блял ти, явно си безотговорен родител). Наистина ли искаме да живеем в страна, в която родителите са третираны като престъпници с условна присъда – постоянно заподозрени, постоянно наблюдавани. Аз лично не желая да живея в такава страна. Не смятам за нужно държавата да се намесва толкова пряко и постоянно в семейните взаимоотношения. Не смятам, че това е наистина в интерес на детето.

Истински ефективната система за превенция и реакция при насилие над деца изисква хората, работещи с детето извън семейството – учители, възпитатели, треньори, лекари, да бъдат добре обучени да забелязват физическите и психологическите белези, издаващи, че едно дете е жертва на насилие и тормоз. Тогаво работата на социалните работници ще бъде пряко насочена към децата, които имат нужда от помощ или са в риск.

А не да се отчита дейност, като се следи дали някой, който блъска по 10 часа всеки ден, за да осигури най-доброто бъдеще за детето си, не му е дръпнал случайно ухото, когато е изрисувало цялата стена с флумастер.

Разбира се, съставителите на стратегията веднага ще кажат, че не това са имали предвид, и че никой няма да тормози обикновените хора и единствената цел е да бъдат предпазени и защитени децата. Но подозрението, че тези мерки, въведени в името на децата, могат да се изродят в механизъм за контрол и намеса на държавата в личните семейни отношения, си остават.

Автор: Мадлена Манкикян (21.01.2019 12:48)

Когато грижата се превърне в лоша услуга...

Всичко, свързано с подпомагане на семейства с деца, както и осигуряване на защита на децата, е добра идея и до известна степен - необходимост, но както знаем, "пътят към ада е постлан с добри намерения". Свидетели сме как в някои страни именно решения, тръгнали с подобни добри намерения, днес са довели до действия, граничещи с фашистки.

Лично аз смятам, че Държавата трябва да се намесва тогава, когато едно дете е поставено в наистина угрозяващи здравето и безопасността му условия, но всякакви медицински манипулации (в това число особено ваксинации) трябва да бъдат изцяло по избор, преценка и най-вече след ИНФОРМИРАНО СЪГЛАСИЕ на родителите! Задължителният характер на имунизационния календар в България противоречи на конституционните права на децата, както и на Конвенцията за правата на човека и биомедицината, ратифицирана и в България.

Автор: Наталия Добрева (21.01.2019 11:29)

Звучи като Барневарн в България!

Четейки проекта за стратегията една мисъл ми идва на ума - Барневарн. Пишете, че тя е изготвена с участието на всички заинтересовани страни, но не виждам родителски организации. Излиза, че родителите са някакви животни за разплод, а децата им просто продукт, който после разни организации и институции под шапката на тази стратегия да моделират както решат! Това е абсурдно, както е абсурдно и поставянето на равен знак между това да плеснеш детето си през ръцете когато прекали и да го малтертираш физически. В една Норвегия социалните служби могат да отнемат детето от родителите защото са си позволили да му се скарат на обществено място и за негово "добро" да го дадат на приемно семейство - симпатична гей двойка която да го включи в сексуалните си игри, разбира се против волята му. Случайно ли е, че въпреки "грижата" има бум на самоубийствата при децата именно там? България не е Норвегия и делегирането на огромни права на Социални и прочие институции и постоянната им намеса в семейството няма да доведат до нищо добро, по-скоро до злоупотреби от страна на тези институции тъй като се създават многобройни предпоставки за изнудване на родителите с наказания и отнемане на децата. Семейството е нещо свято, да бъдеш родител е благословия и привилегия и никой няма право да го измества при възпитанието на собсвеното му дете! Ако искате да подобрите нещо, тогава подсигурете финансова подкрепа за родители, които обичат децата си и искат да се грижат за тях, но нямат достатъчно финансови средства за да им осигурят всичко необходимо, вместо да им бъдат отнемани и за тях на примени семейства да се плащат не малки суми. Предлагате въвеждане на патронажна грижа до 3 г. Кому е нужно това? Ако преди 35-40 години майките не са имали много информация за отглеждането на дете, то днес има безплатни курсове за бременни жени, които да ги подготвят за всичко, което им предстои, консултанти по кърмене и прочие. За всичко друго си имат педиатър. Да не говорим, че болниците отдавна изпитват недостиг от медицински

персонал, откъде ще се осигурят толкова много квалифицирани лица, които да обслужат всички семейства и деца? В стратегията е заложено и да се постигне пълен обхват на задължителните имунизации, но никъде не отваряте дума за създаване на фонд за обещетение на пострадалите от ваксини. Защото пострадали има, но когато нещо се случи родиелите са оставени да се оправят сами без никаква подкрепа от държавата. Излиза, че ще имат само задължения, но не и права. В много от страните в Европейския съюз ваксините са право на избор, не е лошо да помислите над това! И не на последно място сексуланото образование, от каква възраст ще стартира и какво точно ще учи децата - защото ако идеята е да се информират колко губаво нещо е да си част от еднополова двойка или да си смениш пола, може да си го спестите.

Автор: Мадлен Таниелян (18.01.2019 15:58)

Становище на Национална мрежа за децата - 5

Като отчитаме всички предимства на продължаването на стратегическото планиране за децата на България, и че Държавната агенция за закрила на детето планираше създаване на визионерски документ, ние **настояваме и за последващи стъпки:**

- Широко популяризиране на Стратегията и разясняване на нейните концептуално нови моменти от страна на ДАЗД и другите държавни институции на достъпен и ясен език, който да обясни каква промяна биха донесли те на практика в живота на децата и семействата.
- Обща стратегия за комуникация на последващите стъпки – създаването на Пътна карта за изпълнение на Стратегията и първата тригодишна програма.
- Организиране на обществени дебати за преодоляване на езика на омразата, който поражда спорни теми при публикуването на Стратегията за обществени консултации – напр. темата за телесното наказание.
- Прозрачност на начина, по който държавните институции вземат решения за последващите тригодишни програми и мерките, които ще бъдат включвани в тях. Те не трябва да са просто съвкупност от това, което е в плана на всяко ресорно министерство, а **да се намери механизъм за междуведомствено планиране на мерки**. През последните месеци наблюдаваме опити за такова и приветстваме МТСП, МП и МОН, които успяват да координират работата си по обща тема. Наред с това, обаче, искаме да изкажем силното си притеснение за институционалната затвореност на Министерство на здравеопазването и структурните промени, които внесе със Закона за бюджет 2019 и Закона за бюджета на НЗОК

за 2019, които засягат децата и семействата – преместването на Център “Фонд за лечение на деца”. Друга тема, която нажежи безсмислено публичното пространство, бе тази за Национална многопрофилна детска болница и МЗ без обществени консултации тръгна към темата с лошо консултирано решение, което стигна до противопоставяне на нуждите на децата и тези на студентите по медицина. Напомняме, че естественото място за дебатиране на тези теми са МС, ДАЗД и Националният съвет за закрила на детето, които трябва да имат консултативни и комуникационни стратегии по спорни теми.

- Отчитаме необходимост да се ускори реформирането на образователната система в посока към изграждане на умения за 21 век. Предлагаме в Стратегията да се планира въвеждането на методите за системно развиване на дигитално-медийна грамотност на учениците от 1 до 12 клас чрез смяна на методите на преподаване и междупредметни връзки със широко използване на дигиталните технологии. Това трябва да бъде приоритетна цел на МОН в следващите години.

В заключение, ние от Национална мрежа за децата, изразяваме подкрепа към Стратегията за детето. Разчитаме, че в продължение на процеса на изпълнение, а именно - при разработване на Пътната карта и тригодишните национални програми, ние ще бъдем активно включени и редица конкретни мерки за подкрепа на децата и семействата, за които се застъпваме от години, ще бъдат взети предвид и припознати от страна на институциите. Оставаме на разположение като отговорен и предвидим партньор.

18 януари 2019

Национална мрежа за децата

Автор: Мадлен Таниелян (18.01.2019 15:57)

Становище на Национална мрежа за децата - 4

В хода на изработването на Стратегията, ние от Национална мрежа на децата също искахме да си представим как ще изглежда светът и България през 2030 година. Как ще живеят порасналите сега деца и в какъв свят ще живеят децата в онзи момент. Този поглед в настоящето, близкото и по-далечно бъдеще ни подтикна **да попитаме децата от форматите за детско и младежко участие в Мрежата, какъв е животът на децата в България**. В проучването ни участваха над 300 деца на възраст между 10 и 18 години. Макар да имаме нужда от още обработване на резултатите, ето първите от тях:

- **Здраве:** Децата акцентират, от една страна, върху нуждата от добро, внимателно и приятелско отношение на лекарите и персонала към тях и да им бъде обяснявано по начин, по който те да разбират защо са в болница и какво ще им се случва; от друга, извеждат потребността от висококвалифицирани специалисти, които да работят с и за децата, с използване на модерно и специализирано оборудване. Болниците децата си представят като място, което е приветливо, шарено и чисто, спокойно и с добра храна, с възможности за игра и четене/учене, а не да “прилича на затвор”.
- **Образование:** Децата говорят за липса на мотивация. Образователната система се изгражда от хора, които не познават училището, на знаят какви нужди имат децата и не успяват да ги разбират: „някой ми налага да уча нещо, без да разбирам смисъла“. Според младите хора ще бъде хубаво, ако се промени начинът, по който учителите ги оценяват – биха искали преподавателите им да

обръщат повече внимание как мислят и какви идеи имат, а не в каква степен са запомнили факти от материала, и да ги насърчават да бъдат критични. Има мнения, според които учителите са длъжни да следват учебната програма от Министерството на образованието и това им пречи да преподават „истински знания“.

- **Семейство и деца в алтернативна грижа:** децата споделят, че обичат да прекарват свободно време с родителите си - като споделят с тях общи любими активности, или просто свободното си време. За тях е важно да могат да говорят с родителите си по всякакви теми. Според децата, това от което най-много се нуждаят онези от тях, останали без грижите на своите родители, са емоционална топлина и подкрепа, като значителна част подчертават и важноста на това да има близка до семейната среда.
- **Правосъдие:** При обсъждане на темата за досега на децата с наказателната система, те споделят, че макар за темата да се говори по-рядко, тя всъщност ги вълнува изключително много. Като основни причини за извършване на противоправни действия, децата и младежите разпознават психологически фактори (ревност, невъзможност за изразяване на емоции и чувства и други), средата и икономическата ситуация, в която израстват те. Този акцент, поставен от децата, отново насочва към нуждата от цялостна реформа на сега действащата система за детско правосъдие, която по-добре да отговаря на нуждите на децата.

Автор: Мадлен Таниелян (18.01.2019 15:57)

Становище на Национална мрежа за децата - 3

- Темата за **компетентността за децата и младите хора** също е нова и ключова в Стратегията и е обвързана с необходимите компетентности за живот в 21 век. Приветстваме и разбирането, което вече се налага, че компетентностите на децата са част от развитието на компетентностите на възрастните - родителите, специалистите и обществените системи около детето.
- Подкрепяме и **инструментите, с които ще бъде изпълнена Стратегията** - Пътна карта, тригодишни програми, системата за мониторинг. Документът е гъвкав и дава възможност към него да се развият други подстратегически документи, които да визират само определени цели, мерки или област - например как ще развием компетентностния модел по реда от обществените системи, през специалистите и родителите към децата. Твърдо смятаме, че трябва да отпаднат годишните програми за планиране, като Националната програма за закрила на детето, и капацитетът на ДАЗД да се насочи към стратегически последващи задачи и управление на координацията между ведомствата, отколкото да управлява годишни програми.

Автор: Мадлен Таниелян (18.01.2019 15:56)

- **Широкият консултативен процес**, който бе проведен при изработването на документа. Въпреки краткото време, ДАЗД успя да включи всички ресорни ведомства, неправителствени организации, университети, деца и млади хора, родители, граждани и експерти. Макар и да имаме забележки по начина, по който се провеждаха консултациите – особено тези с децата и управлението на дискусии при излагане на противоположни гледни точки, ние, от Мрежата, отчитаме, че широко отвореният консултативен процес е правилния път към създаването, приемането и изпълнението на национални документи, които се отнасят към детето и семейството.
- В процеса на изработване на Стратегията отчитаме **напредък в концептуалното мислене в сравнение със същия процес, който протече при съгласуване на предишната Стратегия за детето 2008-2018 г.** Това концептуално израстване, резултат и от развитието на практиките в различните обществени сфери, се отрази в няколко нови момента в Стратегията, които ние приветстваме:
  - Детството като специфичен период от жизнения цикъл на човека намери израз в поставяне на фокус върху неговите етапи. Формирането на добре функционираща за себе си, за обкръжението си и за обществото личност, изцяло зависи от детството на човека. Затова и акцентът върху **етапите на детството, като фокус на политиките на държавата**, е предимство на Стратегията. От икономическите изследвания през последните десетилетия, на преден план излиза необходимостта от умно инвестиране на публичните средства във възрастите, в които те дават голям ефект за обществото. Разчитаме, че с поставянето на фокус върху отделните възрастови етапи, ще се осигури **по-ефективно разходване на публичните средства** за децата.
- Развитието на **концепцията за уязвимостта на детето**. Стратегията слага фокус на рисковете, на които е вероятно да се изложи детето в различните му възрасти срещу заклеяването на т.нар. уязвими групи и етикетирането на децата (и семействата им), за да могат да се възползват от определени обществени средства. Стратегията се позовава на рисковете, с които може да се сблъска всяко дете и родителите му, и те могат да бъдат съотнесени към всяка група деца и тя да се разпознае в Стратегията, без обаче да бъде изрично стигматизирана. Приветстваме множеството мерки, насочени към подкрепа на семейството и превенция, и защита от всички форми на насилие. Силно сме убедени, че това ще направи по-гъвкаво последващото планиране на мерки по Стратегията, без да се противопоставят досегашните групи деца – малки деца срещу юноши, здрави деца срещу деца с увреждания, деца на семейства с доходи срещу бедни и т.н.
- **Координацията на обществените системи, които имат най-голямо значение за детето** – здравеопазване, образование, социална система и правосъдие. Предизвикателствата, изведени от предишния период, са надградени в проекта на Стратегията с бъдещи мерки за координиране на усилията на институциите:

нови закони, свързани с детето; общи информационни бази, които да служат за планиране на конкретните мерки в годините и за събиране на данни, и как те се изпълняват и какъв ефект имат върху поколенията деца и реализацията им като млади хора.

Автор: Мадлен Таниелян (18.01.2019 15:55)

Становище на Национална мрежа за децата - 1

Национална мрежа за децата е обединение на 152 граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна. Насърчаването, защитата и спазването на правата на детето са част от ключовите принципи, които ни обединяват. Ние вярваме, че всички политики и практики, които засягат пряко или косвено децата, следва да се изготвят, прилагат и наблюдават, като се взема предвид принципът за висшия интерес на децата и с активното участие на самите деца и младежи.

Ние от Национална мрежа за децата приветстваме усилията на държавните институции за разработването на Национална стратегия за детето 2019-2030 г, изградена върху разбирането за политики, насочени към гарантирането на правата на децата и подкрепа на семействата в отглеждането на децата.

Мрежата участва активно в създаването на документа и като пряко ангажирани, ние отчитаме следните **предимства на процеса по създаването и съдържанието на документа:**

- **Видът и обхватът на Стратегията.** Документът е визионерски и обхваща политики и мерки за всички деца в България, за разлика от предходната Стратегия, която беше повече насочена към рискови групи деца. Документът също е насочен към подкрепа на родителите и на професионалистите, което е в основата на развитието на здрави и добре функциониращи деца и бъдещи поколения.
- **Широкият консултативен процес,** който бе проведен при изработването на документа. Въпреки краткото време, ДАЗД успя да включи всички ресорни ведомства, неправителствени организации, университети, деца и млади хора, родители, граждани и експерти. Макар и да имаме забележки по начина, по който се провеждаха консултациите – особено тези с децата и управлението на дискусии при излагане на противоположни гледни точки, ние, от Мрежата, отчитаме, че широко отвореният консултативен процес е правилния път към създаването, приемането и изпълнението на национални документи, които се отнасят към детето и семейството.

Автор: В А (17.01.2019 11:30)

Пошляпването не е насилие

Не е необходимо да копираме едни Скандинавски държави, чиито стандарт на живот и нрави са далеч от нашите - балканските, за да отглеждаме децата си добре и в здравословна семейна среда. Става въпрос за нормалните семейства, изключвайки болните агресори и насилници. В България има закони и към момента, което не налага приемането на безсмислени нови такива, обслужващи част от административните структури. Как би могла Държавата да се грижи, както и да определя начина на възпитание на децата в Българското семейство, да му налага рестрикции, след като самата тя - Държавата, не умее да се погрижи за децата в своите институции???. Как се погрижи и по-добре ли от семейната среда, същата тази Държава за децата в домове и приемни семейства, където примерите за насилие не са никак малко, а желанието за справяне далеч не покрива моралната отговорност на всеки пряко ангажиран???. Семейството е Институция, а вмешателството в него е грубо нарушение на Конституцията на България, както и човешките ни права. Против насилието съм, въпреки че опитите за насилие над Българският народ през последните години не спират. Насилие е, да оставиш деца да бъдат малтретирани в държавни институции и приемни семейства - и психически, и физически. Насилие е, да бъде отнето дете от биологична майка /която обича детето си/, заради бедност, а да бъдат финансирани приемни семейства за да го отглеждат. Насилие е, деца със специални образователни потребности, да бъдат оставени на произвола и да не получават адекватна подкрепа в спокойна среда, заради липса на квалифицирани кадри в образователната ни система. Насилие е, увредени деца да не водят пълноценен живот, а родителите им да гаснат ден след ден. Има много примери още за истинско насилие. Но т.нар. "пошляпване" - не е насилие!!!

Автор: Полина Георгиева (15.01.2019 16:35)

Против забраната на възпитателния шамар

Мисля, че прилагането на мерки взети от скандинавските държави и прилагането и безогледно тук в България е погрешно, защото не се отчита мирогледа, психологията и моралът на българския народ. А българинът обича децата си и е готов да даде последни сили и пари за да ги отгледа и изучи. Забраняването на възпитателния шамар, ще постави на колене родителя пред детето и детето знаейки, че родителя гледан под лупа може да изнудва и манипулира родителите си. Например дете на 10 може да изнудва родителите да му купят колело със заплаха, че излезне на улицата и ще крещи, че родителите го бият! Децата са големи манипулатори! Също така съседите, които не обичат шумни и ревливи деца ще подадат сигнал срещу родителите, че бият децата си и това е бърз начин за саморазправа и отмъщение към невинните родители! Познавам такива, които викаха полиция на съседите над тях защото детето не е приспано и топурка след 10 вечерта. Какво ще бъде наказанието на родител, който удари шамар- затвор или отнемане на децата. Приемните семейства в България не са добре обучени- спомняме си детето от приемно семейство на което му измръзнаха пръстите, защото тичаше босо в снега и се говореше за ампутация на пръсти! Каква е целта на този закон? Защото, ако само преписваме закони от европейски чиновници трябва да ги съобразим с бита и добруването нашия народ. Мисля, че един шамар е 1000 пъти по-добре от изнемване на децата и настаняване в приемни семейства. Българските

родители са добри родители и обикновено използват шамара в краен случай и с мярка! Изцяло съм против тази крайна мярка и мисля че с нея отиваме в другата крайност - отглеждането на разглезени и безотговорни деца, които знаят че няма граници и всичко им е позволено. Няма научни доказателства, че шамара уврежда детската психика, а само множество проучвания с неясен, а понякога двусмислен резултат.

Автор: Йордан Методиев (15.01.2019 14:20)

Символичното пошляпване по дупето на малките деца не е никакво физическо насилие

Инкриминирането на подобни деяния е нелепо, необосновано и поредния правен произвол, който носителите на законодателна инициатива, както и на депутатите си позволяват. Това е едно много нелепо предложение, позоваващо се отчасти на мненията на психолози - така наречените "специалисти". Тези психолози са всичко друго, но не и специалисти и за пореден път предлагат безсмислици. Нито едно от твърдения на така наречените специалисти не е правилно, не е доказано емпирично или клинично, като изводите които се навеждат на база някакви си експерименти и изследвания са напълно погрешни. Ако въобще има някакви последствия от пошляпването, то те би трябвало да се проследят с изследвания извършвани в продължение на десетки и повече години, като получените резултати би следвало да бъдат безспорни, доказващи по един безспорен начин една или друга причинно-следствена връзка м/у пошляпването и поведението, което така наречените специалисти свързват с него. Останалото би било поредната значима манипулация на общественото мнение, която може би се цели с предложението на тези нелепи промени.

Автор: Борис Танушев (12.01.2019 16:26)

Символичното пошляпване по дупето на малките деца не е физическо насилие а припомняне на иерархията

Във връзка с въвеждане на пълна и изрична забрана за телесно наказание над деца и криминализиране на домашното насилие, което се предвижда в проект за "Национална стратегия за детето (2019-2030 г.)", ще споделя мои наблюдения конкретно свързани с телесното наказание, в което в момента не се прави разграничение между това, което е свързано с физическото насилие - бой, шамар, плесница и с психологическото - вербалното - и символичното, за което шляпването по дупето е единствено с цел да се припомни иерархията в семейството.

В името на какво шляпването, което е само слаба физическа и по-скоро символична корекция караща детето, което се инати да не слуша, да се подчини на правилата, трябва да се отнесе към насилието, както това би било вярно ако се ошамароса или му се нанесе побой? Трябва човек да е наивен или невеж по отношение на всичко, на което ни учи психоанализата, за да не допусне, че чрез своята прищявка или инат детето се противопоставя по „природен“ начин на авторитета на родителите си и

никаква „педагогика“, никакъв диалог не е в състояние да преодолее този негов инстинкт, който го подтиква да им наложи личността си без помощта на разума, твърде беден в този стадий от живота му, за да може да бъде използван ефикасно. Споменът от едно шляпване е нищожен, още повече, че то е реакция, която детето причинява „съзнателно“ – тръшканиците, ревовете, капризите, сълзите, които текат по команда. „Плесницата“ (тук не става въпрос за тази през лицето, която е израз на унижение) е символ на авторитета, който детето безпроблемно разпознава, докато думите изискващи от него послушание, привидно безболезнени но малко разбираеми в момент на инатливо упорство, ако му бъдат наложени на всяка цена, пречупват волята му. Нараняващи, особено когато са произнесени в състояние на гняв, те биха могли да причинят много повече вреда на съзряването му от лекото шляпване, оставяйки завинаги запечатани в съзнанието му като унижителни.

Инкриминирането на шляпването устройва изключително социалните служби, които ще се възползват от тази възможност, за да се включат по един още по-абсурден начин в живота на родителите третирайки ги като непълноценни индивиди, които трябва да бъдат асистирани, за да поправят възпитателните си „грешки“. Генерализирането на концепцията за недосегаемост на детето ще доведе до катастрофални последици и в семействата и в училищата, възпроизвеждайки насилници съобразяващи се единствено със собственото си его, което на свой ред ще разшири намесата на СС. Това ще бъде спирала на държавното вмешателство в личния живот, делириум на институционалната параноя. Както отбелязва Мартин Брус, президентка на асоциацията „Гласът на детето“ (La voix de l'enfant), правителството е сбъркало бойния си призив: „Ние затъваме все повече и повече в репресиите. Малко по малко ние отнемаме авторитета на родителите над децата им. Не бъркайте възпитание и злоупотреба.“ Продължаването по този път води до абсурд. Един ден може да поискат да се забранят и детските милувки, защото СС не могат да са сигурни дали те не носят сексуален подтекст. В момента 82% от французите са за пляскане по дупето. Според анкетата на „Неделна Западна Франция“ (Dimanche Ouest France), 45% от тях са на мнение, че това „учи на уважение към авторитета“ а те знаят по-добре от привържениците на социалното инженерство кое е добро за децата им.

/пълният текст може да се види в блога ми/ <http://boristanouscheff.blog.bg/lichni-dnevnici/2019/01/11/1641922>

История

Начало на обществената консултация - 10.01.2019

Приключване на консултацията - 08.02.2019

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.